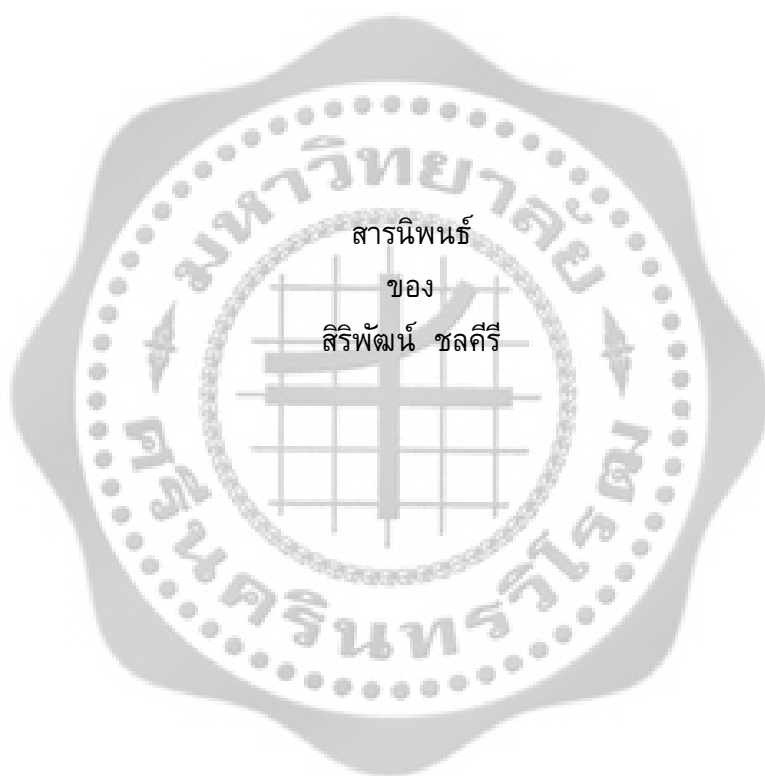

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
มิถุนายน 2559

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

มิถุนายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ

บทคัดย่อ
ของ
สิริพัฒน์ ชลศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
มิถุนายน 2559

สิริพัฒน์ ชลศิริ. (2559). แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนไทย” สำหรับ
นักศึกษาชาวต่างชาติ. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:
อาจารย์ ดร. วิชชุกร ทองหล่อ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ 2) หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกว่างต้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า ได้แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ ที่มีประสิทธิภาพ 83.80/88.67 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

“WATER: THAI WAYS OF LIVING”
TEXTBOOK FOR THAI CULTURAL TEACHING TO FOREIGN LEARNERS.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Teaching Thai as a Foreign Language
at Srinakharinwirot University

June 2016

Siripat Cholkeeree. (2016). "Water: Thai Ways of Living" Textbook for Thai Cultural Teaching to Foreign. Master's Project. M.A. (Teaching Thai as Foreign Language). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor: Miss Witchukorn Thonglor.

The purpose of this research was to write a textbook titled "Water: Thai Ways of Living" Textbook for teaching Thai Culture to Foreign. The textbook was used experimentally in class third year university students, plus one Chinese student in an exchange program following an MOU between Guangdong University of Foreign Studies in the People's Republic of China and the Faculty of Humanities at Srinakharinwirot University. The results showed that the textbook was effective at a statistically significant of .05, based on results before and after instruction with the textbook. The textbook also proved to be useful for these students.

สารนิพนธ์
เรื่อง
แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ
ของ
สิริพัฒน์ ชลศิริ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรินทร์ ชัยวิสุทธิทางกูร)

วันที่ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....

ประธาน

(อาจารย์วิชชุกร ทองหล่อ)

(อาจารย์วิชชุกร ทองหล่อ)

..... กรรมการ

(อาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศร)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยคามอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร. วิชชุกร ทองหล่อ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และให้แนวคิด ในการทำสารนิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์รุ่งฤดี แผลงศร และอาจารย์พัทธยา จิตต์เมตตา ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ และอาจารย์พัชนี โชติกเสถียร ที่เสียสละเวลา ในการตรวจสอบ และประเมินผลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่แนะนำอุปกรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณในความเมตตา มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม สำหรับคำแนะนำและการประสานงาน กับนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

ขอขอบพระคุณคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้ความ อนุเคราะห์ผู้วิจัยได้ทดลองเก็บข้อมูลกับนักศึกษา และให้สถานที่ในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 10 คน ที่ให้ ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้

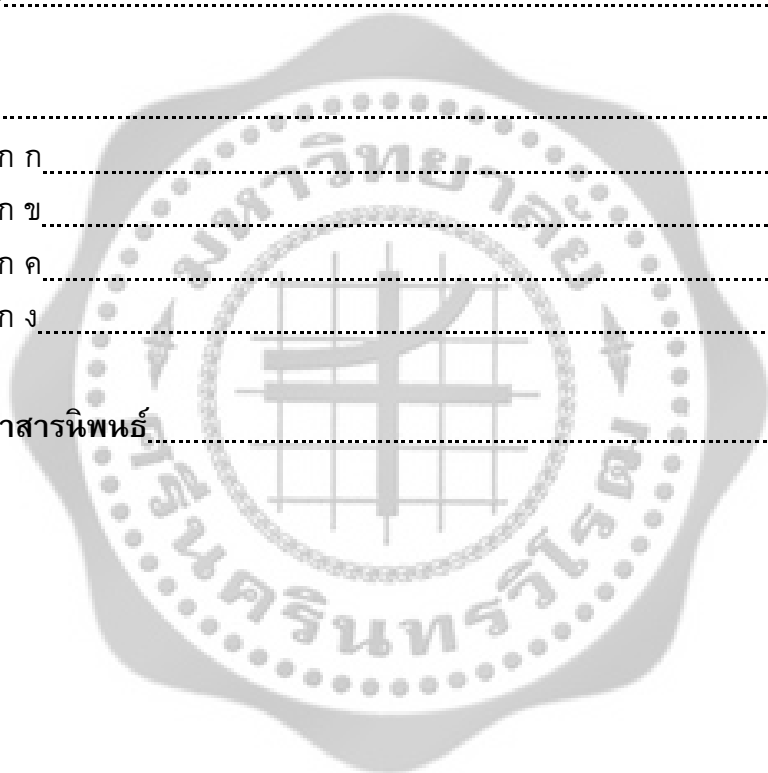
ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกคน เพื่อนในสาขา และครอบครัวที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และสติปัญญาในการศึกษา จนประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ระยะเวลาการทำวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบเรียน	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิต	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	23
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
การประเมินประสิทธิภาพแบบเรียน แบบทดสอบ	24
ประเมินโดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ	24
ประเมินโดยการทดลองกับกลุ่มย่อย	25
การดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของแบบเรียน	27
การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล	29
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 อภิปรายผล สรุป และข้อเสนอแนะ.....	36
สรุปผลการวิจัย.....	36
อภิปราย.....	37
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	39
บรรณานุกรม.....	40
ภาคผนวก.....	45
ภาคผนวก ก.....	46
ภาคผนวก ข.....	51
ภาคผนวก ค.....	56
ภาคผนวก ง.....	79
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	149

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลระยะเวลาการทำวิจัย.....	4
2 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติด้านรูปเล่ม ภาพ และตัวอักษร	26
3 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติด้านเนื้อหาและภาษา	27
4 ระยะเวลาในการทดลอง	28
5 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทของแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ บทเรียนที่ 1-5	32
6 แสดงคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ทั้ง 5 บท	33
7 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E1/E2=80/80$)	34
8 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนน ทดสอบก่อนเรียนและคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วย แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ 5 บท	35

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ มนุษย์ใช้ภาษาตามวัตถุประสงค์แตกต่างกัน เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ การพาณิชย์ การท่องเที่ยว หรือการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสังคม ในการสื่อสารกันต้องมีผู้ส่งสารและผู้รับสาร ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มสังคม ส่งผลให้เกิดเป็นวัฒนธรรมสากล ภาษาและวัฒนธรรมมีสิ่งเหมือนกันคือเป็นข้อตกลงที่มนุษย์ในกลุ่มหนึ่งสร้างขึ้น เป็นระบบ มีการถ่ายทอด พัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา โดยแสดงออกทางพฤติกรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต งานศิลปะ การปกครอง ฯลฯ และบางครั้งมนุษย์ก็แสดงออกซึ่งวัฒนธรรมผ่านทางภาษา เช่น สำนวน สุภาษิต คำพังเพย เพื่อเป็นเครื่องมือเตือนใจคนในสังคม สอดคล้องกับที่ประกาศรี สืออำไพ (2535: 8, 31) กล่าวไว้ว่า

“ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ที่ต่างส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพราะภาษาบันทึกวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือที่สำคัญสามารถสะท้อนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การเรียนรู้วัฒนธรรมจึงต้องผ่านภาษา ในภาษาไทยจะมีลักษณะเฉพาะที่สะท้อนถึงระบบอาวุโสและแสดงฐานะของบุคคล อาทิ คำราชาศัพท์ การใช้ภาษาตามฐานะของบุคคล”

ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทางสังคม ต้องมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมเจ้าของภาษาเป็นอย่างดี จึงจะเข้าใจวิถีชีวิตของเจ้าของภาษาได้ตามที่ สุภัทธา อักษรานุเคราะห์ (2532: 13-14) ได้กล่าวไว้ว่า “การใช้ภาษาสื่อสารกับผู้อื่นต้องเรียนรู้กฎของสังคม คือ เข้าใจกฎการพูด มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมของกลุ่มนั้นๆ ตลอดจนต้องรู้ว่าเจ้าของภาษาพูดบริบทอย่างไร เป็นพื้นฐานในการเลือกใช้คำที่เหมาะสมในบริบททางสังคม”

ในปัจจุบันภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ได้รับค่านิยม มีชาวต่างชาติจำนวนมากที่เรียนภาษาไทย แต่การสอนภาษาสำหรับชาวต่างชาติมีข้อจำกัดหลายประการ ที่สำคัญคือยังขาดแคลนสื่อการสอน โดยเฉพาะสื่อการสอนเรื่องวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างชาติ ยังมีจำนวนไม่มาก

ดังนั้น สามารถกล่าวได้ว่า การจัดทำสื่อการเรียน เชิงวัฒนธรรมสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีความสำคัญ และบทเรียนจะช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาได้ดีขึ้น และเมื่อผู้เรียนเข้าใจบริบทวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ก็จะสามารถเลือกใช้คำที่เหมาะสมในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง การสร้างบทเรียนเชิงวัฒนธรรมทำให้ผู้เรียนมีโลกทรรศน์กว้างขึ้นด้วยเข้าใจความเป็นมาของภาษา วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนสุภาษิต และจากงานวิจัยแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ข่าวกับวิถีชีวิตไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ของพรราว พาทอม นั้น ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับน้ำและวิถีชีวิตไทย จึงได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารวิชาการเพิ่มเติมพบว่า ในตลอดช่วงชีวิตของคนไทยมีความเกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น การใช้น้ำอุปโภคบริโภค หรือมีการย้ายถิ่นเพื่อตั้ง

ถิ่นฐานใกล้แหล่งน้ำ การใช้น้ำเป็นสัญลักษณ์ทางความเชื่อ และทัศนคติ โดยสะท้อนผ่านพฤติกรรม ประเพณี หรือบทเพลงต่างๆ ของคนไทย จะเห็นได้ว่าน้ำมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างมากดังที่ สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา (2529: 5) ได้กล่าวไว้ว่า “สยามเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับน้ำ น้ำแทรกซึมอยู่ในสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมวรรณกรรม นาฏศิลป์ ศิลปะพื้นบ้าน จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม การวางผังเมือง และเป็นบ่อเกิดที่แท้จริงของวัฒนธรรม” สอดคล้องกับที่สุจิตต์ วงศ์เทศ และภาวดี สุวรรณดี (2542: 105) ยังกล่าวไว้ว่า

“ทุกชนชั้นผูกพันสายน้ำตั้งแต่เกิดจนตาย การขึ้นลงของน้ำมีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่ และวิถีชีวิต มีการเกิดพิธีกรรม “พระราชพิธีอาศุข หรือการแข่งเรือในเดือน 11 เพื่อเสวยทวย ปริมาณน้ำ ว่าพืชผลจะอุดมสมบูรณ์ หรือ “พระราชพิธีจองเปรียง” ในเดือน 12 เพื่อแสดงความอ่อน น้อมต่อ “เจ้าแม่ น้ำ” อันเป็นต้นเค้าของประเพณีลอยกระทงในเวลาต่อมา นอกจากเรื่องของประเพณี และพิธีกรรมที่ต่างสัมพันธ์กับน้ำในพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ยังทำให้เกิดกลอนชาวบ้านภาคกลาง ที่ว่า เดือนสิบเอ็ดน้ำนอง เดือนสิบสองน้ำทรง เดือนอ้ายเดือนยี่ น้ำก็รีไหลลง”

จากที่กล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า น้ำจึงเป็นเสมือนชีวิตของคนไทย เป็นรากเหง้าของสังคมและ วัฒนธรรมไทยในทุกแขนง ดังนั้นจะเห็นได้ชัดเจนว่า น้ำ วิถีชีวิตไทย และภาษาไทยเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่อาจจะแยกจากกันได้ และยังไม่มีการให้ความรู้แก่ชาวต่างชาติในประเด็นนี้ ยังไม่เคยมีใครทำแบบเรียนมาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง น้ำ: วิถีคน วิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียนต่างชาติให้เข้าใจบริบท วัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น และยังสามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะด้านภาษาและการสื่อสารภาษาไทยได้ อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. สร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับนักศึกษา ชาวต่างชาติ
2. หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัย ทำให้ได้แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียน ชาวต่างชาติ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และเป็นแนวทางในการสร้างแบบเรียนสำหรับ ผู้เรียนชาวต่างชาติในเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านอื่นๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาจีน ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 12 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยคัดเลือกจากการทดสอบ และพิจารณาระดับคะแนนใน 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง และพอใช้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

2.3 แบบประเมินวัดประสิทธิภาพแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

3. เนื้อหาแบบเรียน

แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 5 บท ได้แก่

บทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิต

บทที่ 2 น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ

บทที่ 3 น้ำกับประเพณีไทย

บทที่ 4 น้ำกับสำนวนไทย

บทที่ 5 น้ำกับบทเพลงไทย

แบบเรียนที่เรียบเรียงขึ้นในแต่ละบทเรียน ประกอบไปด้วย

1) เนื้อเรื่อง 2) คำศัพท์น่ารู้ 3) ภาพประกอบ 4) แบบทดสอบท้ายบท 5) สารบัญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ หมายถึง หนังสือที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับน้ำในเชิงวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย 5 บท

2. นักศึกษาชาวต่างชาติ คือ นักศึกษาแลกเปลี่ยน ชั้นปีที่ 3 ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ระยะเวลาการทำวิจัย

ตาราง 1 แสดงระยะเวลาการทำวิจัย

ที่	ลำดับ	ระยะเวลา
1	กำหนดหัวข้องานวิจัย	ตุลาคม 2557
2	เขียนโครงงานวิจัย และประสานงานหน่วยงานต่างๆ	พฤศจิกายน 2557
3	ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	ธันวาคม- กุมภาพันธ์ 2558
4	จัดทำเอกสารบทที่ 1-3	กุมภาพันธ์-มีนาคม 2558
5	สอบเค้าโครงงานวิจัย	2 มีนาคม 2558
6	สร้างเครื่องมือในการวิจัย	มีนาคม-ตุลาคม 2558
7	ส่งเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ	ธันวาคม 2558-มกราคม 2559
8	ปรับแก้ไขเครื่องมือครั้งที่ 1	มกราคม-กุมภาพันธ์ 2559
9	ทดลองเครื่องมือกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง(ครั้งที่ 1)	มีนาคม 2559
10	แก้ไขเครื่องมือครั้งที่ 2	มีนาคม 2559
11	ทดลองเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง (ครั้งที่ 2)	28 มีนาคม-11 เมษายน 2559
12	วิเคราะห์ข้อมูล สรุป และอภิปรายผล	เมษายน-พฤษภาคม 2559
13	สอบปากเปล่างานวิจัย	17 พฤษภาคม 2559

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความคิด และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายผลการวิจัย โดยได้เสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบเรียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิต

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.1.1 ความหมายของภาษาต่างประเทศ

อรุณี วิริยะจิตรา (2532: 4) กล่าวว่า ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาอื่นที่ ผู้เรียนใช้ติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้ภาษานั้น อาจมีจุดมุ่งหมายในการแสวงหาความรู้ การท่องเที่ยว เหตุ การเมือง การค้า ฯ เช่น คนไทยเรียนภาษาอังกฤษ ญี่ปุ่น จีน เป็นภาษาต่างประเทศ การเรียนอาจเริ่ม เรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา หรือเริ่มเรียนเมื่อเป็นผู้ใหญ่ เพราะมีประสงค์ใคร่รู้ ภาษานั้นๆ

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร (2556) ที่ให้ความหมายภาษาต่างประเทศไว้คือ ภาษา อื่นๆ ที่เด็กไม่ได้ใช้สื่อสารพูดคุยในเวลาปกติ สำหรับเด็กที่ใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งหรือมากกว่าเป็นหลัก หรือไม่ใช่ภาษาประจำประเทศบ้านเกิด จะถือว่าภาษาอื่นเป็นภาษาต่างประเทศ หรือเป็นภาษาที่สอง ซึ่งไม่เพียงเฉพาะภาษาอังกฤษ แต่ยังมีภาษาจีน ภาษาไทย ภาษากลาง ภาษาถิ่น เด็กบางคนอาจ เรียนรู้มากกว่าหนึ่งภาษาตั้งแต่เกิดหรือตั้งแต่อายุยังน้อย

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535: 1-3) กล่าวถึงการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศว่า ไม่ว่าจะเรียนภาษาใดจุดมุ่งหมายยังมีเหมือนกัน โดยทั่วไปแล้วมักจะมีจุดหมายเพื่อพัฒนาปัญญาของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่น่าสนใจได้ในหมู่มชน นอกจากนี้ยังมุ่งเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของชนชาติเจ้าของภาษานั้นได้อย่างถ่องแท้ขึ้น สามารถใช้ภาษานั้น ๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อขั้นสูงหรือในต่างประเทศได้

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาแม่ หรือ ภาษาที่ผู้เรียนเลือกเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาปัญญาของผู้เรียน ให้สามารถเข้าใจ และ สื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น การติดต่อสื่อสารเพื่อค้าขาย การ เรียนในต่างประเทศ เป็นต้น

1.1.2 หลักของการเรียนภาษา

สมยศ เม่นแยม (2543: 2-3) กล่าวถึงความแตกต่างในการรับภาษาและการเรียนภาษาว่า การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านภาษาโดยให้ผู้เรียนได้รับรู้และคิดจากกระบวนการจัดกิจกรรมอย่างมีปริมาณ มีความหลากหลายและมีคุณภาพจนเกิดความเข้าใจและมั่นใจ สามารถแสดงความคิด ความเข้าใจออกมาได้ทั้งท่าทางและภาษา ซึ่งบทบาทของครูจะเป็นผู้อำนวยการ กระตุ้น ยั่วเย้า ทำทนายให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงออกทุกทาง กระบวนการดังกล่าว เรียกว่า “การรับภาษา” ส่วนการเรียนภาษา คือ กระบวนการจัดกิจกรรมแบบเทียม โดยครูจะเป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้” จะทำหน้าที่บอก เล่า สั่ง ย้ำเตือน หรือสอนเนื้อหาโดยตรง สำหรับบทบาทของเด็ก คือ จำ และปฏิบัติตาม ซึ่งยากต่อการสะสมความเข้าใจภาษาให้เกิดมโนทัศน์สำหรับเด็กกระตือรือร้นก่อนประถม ดังนั้น นักวิทยาศาสตร์เชิงจิตวิทยาพัฒนาการจึงเสนอว่า ควรหาเทคนิควิธีทำให้การเรียนภาษาเป็นการรับภาษา

ในเอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง แนวทางการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ หมายเลข 1 ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง (เอมอร์ ซิตตะโสภณ. 2536: ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่าไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาที่สองให้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้ภาษาแรกให้มากที่สุด มีหลายรูปแบบ เช่น

1. ให้ผู้เรียนไปเรียนในประเทศเจ้าของภาษา เมื่อยังเป็นเด็กเล็กๆ
2. ให้เจ้าของภาษาเป็นผู้สอนให้ ขณะที่ผู้เรียนยังเป็นเด็กเล็กๆ ในประเทศผู้เรียน
3. เรียนภาษานั้นโดยใช้ภาษานั้นเป็นสื่อในการเรียนวิชาอื่นๆ ในประเทศที่ใช้

ภาษาที่สองเป็นภาษาราชการ

4. เรียนโดยวิธีการแปล
5. เรียนโดยวิธีการเลียนแบบหรือพูดตามผู้สอน เพื่อจะได้จำและสร้างความเคย

ชินในภาษาใหม่ตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม หรือประจักษ์วาท (Empiricist)

6. เรียนโดยผู้เรียนได้รับข้อมูล เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสใกล้ชิดกับภาษาที่เรียน สามารถวิเคราะห์ และสร้างกฎเกณฑ์ของภาษานั้นขึ้นมาตามแนวคิดของกลุ่มพุทธินิยม

1.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

จอห์นสตัน (1967: 75-77) กล่าวว่า การเรียนภาษาต่างประเทศนั้น เป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศอย่างหนึ่ง ซึ่งสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความเข้าใจในวัฒนธรรมของเขา ผู้สอนจึงควรให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้ที่เป็นเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และความพร้อมที่จะติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

ภัทรพร หิริญภัทร์ (254: 86) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั้น ส่งผลกระทบบังทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนการสอนภาษาที่สอง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้เรียนและผู้สอนในการเชื่อมภาษาเข้ากับวัฒนธรรม ทำความเข้าใจ และยอมรับความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาที่สองประสบความสำเร็จมากที่สุด

ชาจิโกะ ซาไก (2542: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาญี่ปุ่นที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 โดยใช้วัฒนธรรมไทยเป็นสื่อการสอนในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวญี่ปุ่นที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสามารถอ่านภาษาไทยระดับ ประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ใช้แบบทดสอบวัดปัญญาเป็นเครื่องมือวัดความสามารถทางภาษาไทย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ธनिया อานะสุข (2541: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความพร้อมทางภาษาไทยตามแนวทางการสอนแบบรับภาษาที่สองสำหรับชั้นอนุบาล ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่พูดสองภาษา อายุ 4-6 ปี จำนวน 30 คน กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หลังการใช้แผนการจัดประสบการณ์ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีความพร้อมทางภาษาไทยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ซาลี ศรีพุทธาธรรม (2548: 47) ได้เสนอแนะการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศในงานวิจัย “การพัฒนาบทเรียนเสริมทักษะการพูดภาษาไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยเทคนิคท่องจำ คำสัมผัสสำหรับชาวต่างชาติที่พูดภาษาจีนเป็นภาษาแม่” ว่าการสอนภาษาต่างประเทศผู้สอนต้องสอนให้สนุก สร้างบรรยากาศกันเองในชั้นเรียน เพื่อให้ให้นักศึกษามีความกล้าจะฝึก ผู้สอนต้องเตรียมตัวให้การเรียนรู้ธรรมชาติภาษาของผู้เรียน และเตรียมสื่อการสอนให้เกิดทักษะฝังเข้าไปในตัวผู้เรียนอย่างเป็นธรรมชาติ

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนั้น ผู้เรียนต้องเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา โดยผู้สอนต้องมีแผนการสอนและสื่อที่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ภาษา เข้าใจธรรมชาติของภาษาที่เรียน และสร้างประสบการณ์ให้เกิดความคุ้นเคยกับภาษาที่เรียน เพื่อส่งเสริมทักษะให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารกับชาวต่างชาติได้จริง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบเรียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน

2.1.1 ความหมายของแบบเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2507) ให้ความหมายแบบเรียนไว้ว่า หมายถึงหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง อาจจะมีลักษณะเป็นเล่ม เป็นแผ่น หรือเป็นชุดก็ได้

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ (นงลักษณ์ สินสืบผล. 2521: 20; อ้างอิงจาก ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์. 2501: 32) กล่าวถึงความหมายของแบบเรียนในทำนองเดียวกันว่า แบบเรียนเป็นอุปกรณ์สำคัญ เป็นแหล่งปฐมต้นความคิด การสอนวิชาต่างๆ มักต้องใช้แบบเรียนประกอบเสมอ

ธวัช ปุณฺณโกทก (2542: 3) ให้ความหมายของแบบเรียนว่า คือ หนังสือที่มีเนื้อหาความรู้ หลักการ และวิธีการเรียนการสอน ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเรียนระดับใดชั้นหนึ่ง ฉะนั้นหนังสือแบบเรียน หมายถึง หนังสือประกอบการเรียนในโรงเรียนทุกสาขาวิชาการ และส่วนใหญ่จะจำกัดอยู่ในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา แต่ถ้าเป็นวิทยาการที่มีระดับสูงมักจะใช้คำว่า ตำรา

สุนีย์ อัตศาสตร์ (2526: บทนำ) กล่าวว่า แต่เดิมเคยเรียกหนังสือ “แบบเรียน” ต่อมาได้กำหนดให้เรียกใหม่ว่า “หนังสือเรียน” หมายถึง หนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้สำหรับการเรียน มีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นเล่ม เป็นแผ่น หรือเป็นชุด หนังสือเรียนอาจจะเรียกต่างๆ กัน เช่น แบบเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่าน หนังสืออ่านประกอบ ดังนั้น “แบบเรียน” หรือ “หนังสือเรียน” มีความหมายเดียวกัน แบบเรียนหรือหนังสือเรียนเป็นสื่อการสอนที่มีความสำคัญมากต่อผู้เรียนหรือผู้สอน กล่าวได้ว่า แบบเรียนเป็นหัวใจของการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะแบบเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน เนื้อหาในแบบเรียนต้องมีความหมาย ชี้ให้เห็นแนวทางการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม แนะนำแหล่งความรู้แก่ผู้เรียนและผู้สอน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 111) กล่าวถึงหนังสือเรียนว่า เป็นหนังสือที่ใช้สอนเป็นหลักในวิชาที่เรียนของเด็กแต่ละระดับชั้น หนังสือเรียนจะต้องมีการจัดลำดับเนื้อเรื่องให้เหมาะสมและถูกต้อง เพื่อเป็นอุปกรณ์อันสำคัญสำหรับวิชาที่หลักสูตรกำหนดให้

หทัย ต้นหยง (2528: 29-35) กล่าวถึงแบบเรียนหรือหนังสือเรียน สรุปได้ว่า หนังสือเรียนเป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (Printing Materials) ที่ดีที่สุดที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยมีลักษณะเป็นวัสดุการอ่าน (Reading Materials) ซึ่งสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นแบบเรียนมีประโยชน์ต่อครูผู้สอนเพราะช่วยให้ครูเข้าใจขอบข่ายของเนื้อหา ทำให้สามารถวัตถุประสงค์ได้ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่คาดหวัง ด้านประโยชน์ต่อผู้เรียนแบบเรียนช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา แบบฝึกหัด คำถาม ข้อเสนอแนะในแบบเรียนช่วยเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2535: 136) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของหนังสือเรียนที่ดี ดังต่อไปนี้

1. ด้านเนื้อหาสาระ

ต้องมีเนื้อหาสาระครบหลักสูตร เรียงลำดับอย่างเป็นระบบ มีสำนวนภาษา สละสลวย และเนื้อหาทันสมัย ถูกต้องตามหลักวิชา

2. ด้านความรู้ทางสติปัญญา

การเสนอเนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน มีการอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในเกิดความคิดรวบยอด มีวิธีเสนอให้เรื่อน่าอ่าน เข้าใจง่าย มีสาระเป็นแก่นในแง่คิดเพิ่มเติม และถูกต้องทางหลักวิชา

3. ด้านส่งเสริมการเรียนการสอน

ควรมีกิจกรรมเสนอแนะให้แก่ผู้เรียน มีบทสรุปและคำถามท้ายบท มีภาพประกอบสวยงาม ตรงประเด็น และมีคำถาม แบบฝึกหัดให้ทำ

4. ด้านการจัดรูปเล่มและการพิมพ์

ขนาดรูปเล่มต้องเหมาะสม สาระต่าง ๆ ต้องครบถ้วน เช่น สารบัญ เชิงอรรถ และคุณวุฒิ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เขียนมีความสำคัญ

ดังนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า แบบเรียนหรือหนังสือเรียน คือ หนังสือหรือคู่มือที่ใช้ในการสอน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้สอนและผู้เรียน อาจจะมีลักษณะเป็นตำรา เล่ม แผ่น สามารถใช้เป็นสื่อการสอนการถ่ายทอดองค์ความรู้ในเนื้อหาต้องเป็นระบบ แนะนำความรู้แก่ผู้เรียน มีเนื้อหาสาระตามหลักสูตรที่กำหนดในแต่ละรายวิชา และเป็นเชิงวิชาการ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยเนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนเพื่อเสริมด้านสติปัญญา และต้องมีภาพประกอบ การออกแบบรูปเล่มที่น่าสนใจ

2.1.2 ความสำคัญและบทบาทของแบบเรียน

ชอร์ส หลุยส์ (Shores, Louis. 1960: 50) กล่าวถึงความสำคัญของแบบเรียนไว้ว่าเป็นเครื่องมือที่ครูกับนักเรียนใช้สื่อความหมายซึ่งกันและกัน เป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหาวิชา แนะนำกิจกรรม และวัสดุประกอบการสอนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ช่วยสร้างนิสัยรักการอ่าน ค้นคว้าด้วยตัวเอง ฝึกทักษะในการอ่าน อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้ร่วมเรียนเรื่องเดียวกัน และเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ในแนวเดียวกัน

ประทีป จรัสรุ่งรวิวรร (2514: 4) แสดงความคิดเห็นไว้ว่า แบบเรียนเป็นอุปกรณ์สำคัญชนิดหนึ่งที่รวบรวมเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชา ช่วยแนะนำกิจกรรมการสอน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอน ช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านค้นคว้าด้วยตัวเอง ฝึกทักษะการอ่าน เพื่อกระตุ้นและฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดหาเหตุผล สรุปหาความจริง ว่าส่วนใดเป็นความคิดของผู้แต่ง ส่วนใดเป็นความจริง ช่วยสื่อความหมายให้ครูและนักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ตรงกัน

สุนีย์ อัดศาสตร์ (2526: ๗) กล่าวถึงความสำคัญของแบบเรียนไว้ว่า เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาผู้เรียน เนื้อที่มีอยู่ในแบบเรียนจึงต้องมีความหมายทั้งสิ้น เพราะจะชี้ให้เห็นแนวทางความรู้ วิธีการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม และแนะนำแหล่งความรู้ให้แก่ผู้เรียนและผู้สอน

อัมพร แก้วสุวรรณ (2531: 8) ให้ความสำคัญกับแบบเรียนไว้ 5 ข้อ ดังนี้

1. แบบเรียนช่วยให้เกิดการฝึกทักษะ ในการเรียนภาษา การฝึกทักษะการฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ต้องกระทำอยู่เสมอ การย่ำ ซ้ำ เดิม เป็นการเพิ่มพูนให้ผู้เรียนชัดเจนการใช้ภาษาที่เรื่องสำคัญและจำเป็น กิจกรรมทั้งหมดครูสามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้น เมื่อใช้แบบเรียนในการเรียน และศึกษาเพิ่มเติม

2. แบบเรียนเป็นส่วนในการเสริมสร้างความคิดและกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ที่อยากจะศึกษาหาความรู้ต่อ

3. แบบเรียนเป็นเสมือนคู่มือการเรียนของรักเรียน และเป็นคู่มือของผู้สอน

4. แบบเรียนเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมของครู

5. แบบเรียนเป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนได้ประเมินผลตนเองและครูได้ประเมินการสอนการทำงานของนักเรียนด้วย

ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพงษ์ (2514: 5) กล่าวถึงบทบาทของการเรียนเอาไว้ว่า แบบเรียนช่วยจัดลำดับและรวบรวมเนื้อหาในวิชาการเรียนการสอน เป็นอุปกรณ์ที่มีเนื้อหาตามแนวหลักสูตร เป็นคู่มือแนะนำกิจกรรมเพิ่มเติม ช่วยวางโครงการทำงานของนักเรียนในห้องเรียน ช่วยให้ครูตั้งจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดหาเหตุผล วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ช่วยแนะนำแนวทางให้นักเรียนได้ทดลองทฤษฎีที่เรียนมาแล้ว

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นความสำคัญของแบบเรียนว่าต้องสามารถพัฒนาทักษะของผู้เรียน โดยการเป็นเครื่องมือที่ใช้ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน นอกเหนือจากรายวิชานั้นๆ แต่ยังคงมีเนื้อหาที่สอดคล้องและสนับสนุนกัน นอกจากนี้ แบบเรียนยังเป็นเครื่องมือที่ผู้สอนสามารถใช้ประเมินผลพัฒนาการด้านทักษะต่างๆของผู้เรียนได้

2.1.3 การสร้างแบบเรียน

การสร้างแบบเรียนนั้น ต้องคำนึงถึงลักษณะ และมีการวางแผนขั้นตอนการสอน การจัดทำเนื้อหาอย่างเป็นระบบ ต้องมีความรู้ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร มีความรู้ด้านการผลิตและการจัดรูปเล่ม และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อผู้เรียน

หทัย ต้นหยง (2528: 87-90) กล่าวถึงการสร้างแบบเรียน ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับ ผู้สร้างแบบเรียน ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตร การจัดบทเรียน ระยะเวลาในการศึกษา การจัดตารางสอน และคาบเวลาเรียน
2. ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการกำหนดเป้าหมายการศึกษา
3. การใช้ทรัพยากรด้านสหวิทยาการและสหองค์การ ผู้สร้างแบบเรียน ควรจัดทำแบบเรียนในรูปแบบบูรณาการ คือ นำวิทยาการด้านอื่นๆ ที่จำเป็นเข้ามาร่วมเป็น สหวิทยาการ (Interdisciplinary) เพื่อช่วยแก้ปัญหาหรืออธิบายขยายเนื้อหาของหนังสือเรียนให้กระจ่างชัด
4. การค้นคว้าจากตำราหรือเอกสารอ้างอิง ผู้สร้างหนังสือควรค้นคว้าข้อมูลความรู้ อ้างอิงจากตำราหลายเล่ม และต้องมีรายการเสนอแหล่งวิชา และหนังสืออ่านเพิ่มเติม หรือไม่ก็ประยุกต์ความรู้ในตำราเหล่านั้นมาบรรจุไว้ด้วยความคิดสร้างสรรค์
5. การอ้างอิงแหล่งวิชาการและบุคลากรที่ปรึกษา ผู้สร้างแบบเรียนควรศึกษาข้อมูลจากแหล่งวิชาการและบุคลากรผู้ชำนาญในสาขาต่าง ๆ เพราะจะทำให้การเขียนหนังสือน่าอ่าน มีข้อมูลหลักฐานชัดเจน น่าเชื่อถือ
6. ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้สร้างแบบเรียนต้องศึกษาข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ และรู้จักเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเขียนหนังสือเรียนออกมาใช้ โดยคาดหมายว่าหนังสือเรียนที่ผลิตออกมานั้น สามารถใช้ได้ในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งไม่ทำให้ข้อมูลล้าสมัยมากนัก ข้อมูลที่ล้าสมัยบางส่วนอาจแก้ไขในการพิมพ์ครั้งต่อไปโดยไม่กระทบกระเทือน โครงสร้างของหนังสือ

7. ความรู้ในการผลิตและพิมพ์หนังสือ การที่นักเขียนหนังสือมีความรู้ด้านการพิมพ์จะทำให้เกิดความเชื่อมโยง ถ่ายทอดเจตนารมณ์ของการสร้างหนังสือที่ดี การที่นักเขียนมีความรู้เรื่องบรรณาธิการ การเลือกอักษรพิมพ์ การจัดหน้า การออกแบบ และการวางรูปแบบหนังสือ การจัดภาพ รวมถึงลักษณะของระบบพิมพ์ การส่งเสริมการจัดจำหน่ายและอื่นๆ ย่อมจะช่วยให้หนังสือเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้

8. ความรู้ด้านกฎหมาย หนังสือเรียนเป็นสิ่งพิมพ์ที่ต้องผลิตขึ้น ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย การพิมพ์ ตลอดจนระเบียบข้อบังคับของทางราชการ หนังสือเรียนเป็นผลงานที่เกิดลิขสิทธิ์ทางวรรณกรรม และประดิษฐกรรม แต่ในเวลาเดียวกันการเขียนหนังสือก็อาจจะมีการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเขียนหนังสือเรียนก็อาจมีการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรู้เรื่องกฎหมาย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527: 112) กล่าวว่า ไม่ว่าจะป็นวิชาใด ๆ ต้องแน่ใจว่า มีสาระและความถูกต้องตามหลักวิชาการ จำกัดดวงความรู้ในขอบเขตและเหมาะสมกับระดับชั้น ข้อสำคัญคือมีคำนำ ภาพประกอบ แผนผังหรือแผนภูมิในที่ที่จำเป็น ต้องมีการทำสารบาญเรื่อง ดัชนี และบรรณานุกรมส่วนอภิธานศัพท์นั้น จำเป็นสำหรับหนังสือที่มีคำศัพท์มาก ๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเสียเวลาไปเปิดพจนานุกรม การทำรูปเล่มต้องน่าสนใจ เนื้อเรื่องต้องทันสมัยเสมอ อีกทั้งหนังสือแบบเรียนควรประกอบด้วย แบบฝึกหัด คำถาม กิจกรรมในแต่ละบท มีวิธีแนะนำให้นักเรียนได้ค้นคว้าด้วยตนเอง หรือทดลองด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางการเรียน

โกชัย สาริกบุตร (2550: มปป.) ได้พูดถึงลำดับขั้นการสร้างและการประเมินแบบเรียนหรือหนังสือเรียนไว้ในการสัมมนาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้ การสร้างแบบเรียนควรนึกถึงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เช่น จุดประสงค์ ระยะเวลาเรียน คุณสมบัติผู้เรียน เพื่อจะได้กำหนดเนื้อหาแบบเรียนที่สามารถพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รัตน์เรขา ฤทธิศร (2553: ออนไลน์) กล่าวไว้ว่า การสร้างบทเรียนเพื่อการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติต้องวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเพื่อกำหนดรายละเอียดของเนื้อหาวิชา ชั่วโมงสอนบทเรียนแต่ละบทให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม

ศศิธร มัตซีโมโตะ (2554: 13) ได้กล่าวเกี่ยวกับการสร้างแบบเรียนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติไว้ว่า แบบเรียนที่ดีคือแบบเรียนที่สร้างจากการวิเคราะห์ผู้เรียน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สนุกสนานน่าสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การสร้างแบบเรียนที่มีประสิทธิภาพต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน ให้มีความเหมาะสม โดยวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการใช้ศาสตร์ความรู้ทางวิชาการ ส่วนประกอบของแบบเรียนนั้น ต้องมีเรื่องเนื้อหาสาระที่เป็นระบบและถูกต้องตามหลักวิชา มีความรู้ทางสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะ การจัดการรูปเล่มทันสมัย ต้องมีความรู้ในการผลิตหนังสือ เนื้อหา การอ้างอิงควรศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ และต้องมีความรู้ในด้านกฎหมายด้านการละเมิดลิขสิทธิ์

2.1.3 การประเมินแบบเรียน

การจัดทำแบบเรียนให้เกิดความมีประสิทธิภาพและสะท้อนให้เห็นคุณภาพของแบบเรียน จึงควรมีการประเมินผลแบบเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

ประหยัด สายวิเชียร (2525: 176) เสนอขั้นตอนในการประเมินไว้ 2 วิธี คือ

1. วิธีการประเมินโดยใช้ความเป็นเหตุเป็นผล (Rational or Logical Approach) เป็นวิธีที่ต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินก่อน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและมีความเป็นปรนัยกับทั้งจะต้องมีการให้คำนิยามเกณฑ์สำหรับประเมินแบบเรียน ผู้ที่จะนำหน้าที่ประเมินได้จะต้องเป็นคณะบุคคล เพราะจะช่วยให้ออกาสในการประเมินโดยผู้ประเมินหลายๆคนได้ผลการประเมินที่มีความเชื่อมั่นได้มากกว่าการประเมินจากบุคคลเพียงคนเดียว

2. วิธีประเมินผลหนังสือเรียนโดยการใช้ทดลองแบบเรียน (Empirical Approach) แบบเรียนทุกเล่มควรจะได้นำไปใช้ทดลองก่อนที่จะผลิตออกมาบังคับใช้จริง ทั้งนี้เพื่อดูว่าแบบเรียนนั้นๆ มีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไร และได้นำไปปรับปรุงแก้ไขได้ดีขึ้น การประเมินโดยการใช้ทดลองใช้แบบเรียนนี้จะเป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงแบบเรียนเป็นสำคัญ จึงควรจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ เพราะเป็นการนำแบบเรียนไปทดลองใช้ในโรงเรียนจริงๆ จึงต้องระมัดระวังในการแปลความ โดยคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ฉะนั้นจึงทำในรูปของงานวิจัย

นวลจันทร์ รัตนกร และสุภัทรา ฉัตรเงิน (2529: 69) ได้เสนอหลักเกณฑ์การประเมินไว้ดังนี้

1. เนื้อหา

ต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความครบถ้วนตามคำอธิบายของหลักสูตร ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการเรียงลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ ปริมาณเนื้อหามีความเหมาะสมเมื่อเทียบกับคาบเรียน และมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

ต้องสอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะสมกับระดับชั้น และระยะเวลาในคาบเรียน มีลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่เหมาะสม กิจกรรมมีคุณค่า และเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม

3. การนำเสนอเนื้อหาและการใช้ภาษา

ใช้ภาษาถูกต้องตามลักษณะของภาษา สื่อความหมายได้ชัดเจน ไม่สับสน มีความเหมาะสมของภาษากับระดับชั้นเรียน และถ้าต้องใช้ศัพท์เฉพาะ ต้องใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4. ภาพ ตาราง และคำอธิบาย

ใช้ภาพที่สื่อความหมายชัดเจน เสนอตารางให้เข้าใจง่าย มีคำอธิบายประกอบภาพและตาราง ภาพ ตาราง เนื้อหาและกิจกรรมต้องสอดคล้องกัน

5. ลักษณะของแบบเรียนโดยรวม

มีลักษณะเด่นเฉพาะตัว และไม่ซ้ำซ้อนกับแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้

คันทิงส์เวอร์ธ (1995) ได้นำเสนอหลักเกณฑ์ในการประเมินแบบเรียนไว้ว่า

1. แบบเรียนควรมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ และควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการเรียนรู้ภาษาที่สร้างขึ้น
2. แบบเรียนควรสะท้อนให้เห็นการใช้ภาษาที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. แบบเรียนควรสามารถอธิบายความต้องการของผู้เรียน และควรช่วยสนับสนุนกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยปราศจากคำสั่งสอนที่เข้มงวดและไม่มีความยืดหยุ่นแก่ผู้เรียน
4. แบบเรียนควรมีบทบาทที่ชัดเจนในการช่วยเหลือและสนับสนุนของผู้เรียน เสมือนเช่นครู ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาเป้าหมายได้

แจ๊ค และ วิลลี่ (2003: 84) ได้อ้างถึงสิ่งที่ เจน ครอร์ฟอร์ด (2003) ได้กล่าวไว้ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพสื่อการสอนที่ใช้ในการเรียนรู้ภาษาที่สองว่าควรสะท้อนให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อหาภาษาในแบบเรียนต้องใช้ได้จริง และสื่อให้เห็นถึงบริบทของสถานการณ์จึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดมโนภาพของสถานการณ์ได้ชัดเจนมากขึ้น
2. การพัฒนาความสามารถทางการใช้ภาษาของผู้เรียน ต้องอาศัยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาเป้าหมายได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ จึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
3. ภาษาที่นำมาใช้ในสื่อควรมีความสมจริงเป็นภาษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน
4. สื่อการสอนในชั้นเรียนทั่วไป ควรมีสื่อที่มีภาพและเสียงประกอบอยู่ด้วย เช่น สื่อวีดิทัศน์ซึ่งช่วยให้ครูและผู้เรียนได้เห็นรูปแบบการสื่อสารที่ปราศจากคำพูด เช่น ภาษาท่าทาง สีหน้า แววตา กิริยาอาการสิ่งต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นวัฒนธรรมและถือเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการสื่อสารผ่านทางคำพูดเพียงทางเดียว

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การประเมินผลมีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ใช้วัดประสิทธิภาพของแบบเรียน และใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนในครั้งถัดไป ในการประเมินผลนั้น หลักเกณฑ์ คือ ประเมินเนื้อหา ประเมินกิจกรรม ประเมินการนำเสนอและการใช้ภาษา ประเมินรูปภาพ ตารางประกอบ และประเมินลักษณะแบบเรียนโดยรวม โดยจะประเมิน 2 วิธี คือ 1. ประเมินโดยใช้ความเป็นเหตุเป็นผล และ 2. ประเมินโดยใช้ทดลองแบบเรียน

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน

สาวิตรี สิ้นสันธิเทศ (2551: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องตำนานเมืองลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวินิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์ ฯ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 45 คน ซึ่งมาด้วยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1

ห้อง ช่วงก่อนและหลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ใช้เวลาการทดลอง 18 คาบ คาบละ 60 นาที ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ 85.39/82.89 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานเมืองลพบุรี หลังการทดลองสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อารีรัตน์ ดอกสี (2541: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนการเขียนร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนเล็กโกเมศอนุสรณ์ จังหวัดนนทบุรี เครื่องมือที่ใช้ทดลอง คือ แบบสังเกตพฤติกรรม แผนการสอน โดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม แบบทดสอบท้ายเล่มแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม 5 เล่ม และแบบประเมินผลการเขียนร้อยกรอง (ภาพยี่ห้อ 11) โดยใช้การทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/50 ผลการศึกษาพบว่าแบบเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

อัมรา แก้วสุวรรณ (2518: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เริ่มเรียนชาวต่างประเทศ โดยวิเคราะห์แบบชุด AUA Language Center Thai Course พบว่า แบบเรียนมีการเรียงลำดับคำศัพท์ ไวยากรณ์ และเสียงตามลำดับ มีการฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ เช่น พยัญชนะเสียงหยุด เน้นการสอนศัพท์เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อม ภาษาที่ใช้ในระดับภาษาพูด และสอนแบบเน้นการพูดมากกว่าการเขียน แต่เนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยในแบบเรียนน้อยจนไม่สามารถแสดงให้เห็นลักษณะวัฒนธรรมไทยได้

ฮานู ลี (2520: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การสร้างแบบเรียนการเขียนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาเกาหลีในสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างแบบเรียนการเขียนขึ้น 1 ชุด มี 5 บทเรียน แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะแทนการทดลองและทดสอบ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถหาประชากรที่เป็นเกาหลี และมีความรู้ทางภาษาไทยในระดับเดียวกันกับนักศึกษา ในประเทศเกาหลีที่เรียนภาษาไทยเป็นวิชาเอกมาทดลอง และทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนที่สร้างขึ้นในประเทศไทยได้ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่า แบบเรียนการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีคุณภาพดีพอที่จะนำไปใช้กับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชาวเกาหลีในสถาบันอุดมศึกษา

จากงานวิจัยข้างต้นพบว่า แบบเรียนการสอนภาษาไทยมีผลต่อการเรียนและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยก่อนการสอนต้องมีการประเมินแบบเรียนเพื่อช่วยให้ทราบว่าแบบเรียนมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถนำไปใช้สอนและเป็นแนวทางไปใช้ในพัฒนาปรับปรุงการสร้างแบบเรียนเรื่องอื่น ๆ ต่อไปได้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม

3.1.1 ความหมายของวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 (เซวง จันทรเขตต์. 2528: 105; อ้างอิงจาก พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2548. ม.ป.ป. ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. คติธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจ

2. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือว่ามีความสำคัญพอ ๆ กับกฎหมาย

3. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น ที่เกี่ยวกับเรื่องกินดี อยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือน ฯลฯ

4. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคม หมายถึง คุณธรรมต่างๆ ที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รวมถึงระเบียบมารยาทที่ติดต่อกับสังคมทุกชนิดด้วย

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมในการแต่งกาย, วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้านวัฒนธรรมชาวเขา

จำนงค์ ทองประเสริฐ (2547: 9) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้ 2 ประเภท ได้แก่

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อจะได้กินดีอยู่ดี สะดวกสบาย ในการครองชีพ การรู้จักปลูกบ้านและจัดบ้านให้น่าอยู่ รู้จักแต่งกายให้มีระเบียบ ถูกต้องตามกาลเทศะ ตลอดจนรู้จักการรักษาโบราณวัตถุ โบราณสถาน ศิลปวัตถุ การรักษาสาธารณสุขสมบัติของชาติ รู้จักสร้างเสริมความเจริญทางวัตถุ และรู้จักประกอบกิจการอาชีพต่างๆ

2. วัฒนธรรมทางจิตใจ หมายถึง สิ่งที่ทำให้ปัญญาและจิตใจมีความเจริญงอกงาม ได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้อันบำรุงความคิดทางปัญญา เช่น ศาสนา ศิลปะ วรรณคดี กฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งส่งเสริมความรู้สึกด้านจิตใจให้องงาม วัฒนธรรมทั้งวัตถุและจิตใจนี้ ย่อมพัวพันและหล้อมล้ากันบ้าง อย่างที่เรากล่าว “สุขภาพสบายใจ” ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะไม่สมบูรณ์

นอกจากการแบ่งวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากวัตถุ และนามธรรมแล้ว วัฒนธรรมยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วัฒนธรรมหลัก คือ วัฒนธรรมที่เป็นหลักของชาติหรือประจำชาติ ซึ่งเราจะต้องรักษาส่งเสริมอยู่กับชาติไทย เพื่อเป็นจุดรวมจิตใจของคนในชาติ และเป็นสัญลักษณ์ของชาติไทย เป็นวัฒนธรรมที่เราไม่ควรเปลี่ยนแปลง แต่ควรปรับปรุงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

2. วัฒนธรรมรับช่วง เนื่องจากชาติไทยมิได้อยู่โดดเดี่ยวชาติเดียวในโลก ต้องอยู่ร่วมและติดต่อกับชาติต่างๆ ทั้งตะวันตกและตะวันออก ในการติดต่อกันนี้ ชาติต่าง ๆ จะพบปะสังสรรค์กันและต่างก็จะรับเอาวัฒนธรรมของกันและกัน ทั้งทางวัตถุและมีชีวิต วัตถุ รับเอาทั้งใจและไม่ใจ บางทีก็รับเอาทั้งหมด บางทีรับเอาบางส่วน บางทีรับเอาไปประสมกับวัฒนธรรมของตน เกิดวัฒนธรรมแบบใหม่มีลักษณะดีเด่นกว่าของเดิม

อวยพร พาณิช และคณะ (2548: 146) ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า เป็นศัพท์ที่มีความหมายกว้าง อาจหมายรวมถึงวิถีการดำเนินชีวิต พฤติกรรมและผลงานที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น ตลอดจนความคิด ความเชื่อ ความรู้ บางตำราหมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือผลิตขึ้น เพื่อความเจริญของงานในวิถีชีวิตมนุษย์ เป็นสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา รวมถึงความคิดเห็น ความประพฤติ กิริยาอาการ ภาษา ศิลปะ ความเชื่อ ศิลธรรม ศิลปะ ความเชื่อ ระเบียบ ประเพณี

เสถียร โกเศศ (2501: 30) กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า เป็นวิถีชีวิตของชุมชนหมู่หนึ่งซึ่งอยู่รวมกันในที่หนึ่ง หรือประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ และเพ่งเล็งถึงความเป็นอยู่ของคนในสวนรวม ไม่เฉพาะเอกชน หรือคน ๆ เดียว สิ่งต่าง ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์เป็นผู้ปรุงแต่งสร้างขึ้นหรือดัดแปลงแก้ไขสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ความเป็นอยู่ของคนในสวนรวม ไม่ได้มุ่งเฉพาะตัวคนเดียวก็เป็นวัฒนธรรม

จากความหมายของวัฒนธรรม และประเภทของวัฒนธรรมข้างต้น สรุปได้อย่างชัดเจนว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เป็นผู้คิดขึ้น เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ จนเกิดการยอมรับและถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนเกิดขนบธรรมเนียม ประเพณี ความคิด ความเชื่อ มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา วัฒนธรรมในโลกมีความหลากหลาย แตกต่างกัน ตามลักษณะการอยู่ การเป็นของมนุษย์อาจจะเกิดขึ้นจากวัตถุ หรือจิตใจควบคู่กัน เมื่อวัฒนธรรมมีความแตกต่าง การพบปะกันระหว่างกลุ่มคนจึงมีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน จนเกิดวัฒนธรรมใหม่ เช่น วิถีการคมนาคมในไทยสมัยก่อนใช้สายน้ำและเรือเป็นพาหนะในการเดินทาง ค้าขาย เมื่อเวลาผ่านไปมีชาวต่างประเทศเข้ามา ก็รับเอาวัฒนธรรมการคมนาคมอื่นๆที่รวดเร็วกว่ามาปรับใช้ เช่น รถไฟ รถยนต์ จึงจำเป็นต้อง ถมน้ำ คลองบางส่วนเพื่อสร้างเป็นเส้นทาง ถนน การเดินทางรวดเร็วขึ้นทันสมัยขึ้น ทำให้ความสำคัญในการคมนาคมทางสายน้ำลดน้อยลงไป

3.1.2 ความสัมพันธ์ของภาษาและวัฒนธรรม และการสอนภาษาไทยชาวต่างประเทศ

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 13-14) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งเป็นไปตามลักษณะของภาษา ซึ่งเป็นส่วนเล็กสัมพันธ์กับวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ ดังนั้นการใช้ภาษาสื่อความหมายกับผู้อื่นต้องเรียนรู้กฎของสังคม คือ เข้าใจกฎการพูด มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมของกลุ่มนั้นๆ ตลอดจนต้องรู้ว่าเจ้าของภาษาพูดในบริบทอย่างไร เป็นพื้นฐานในการเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมในบริบททางสังคมภาษาและวัฒนธรรมนั้นก็เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ได้ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทางสังคม ต้องมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมนั้นเป็นอย่างดี ความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็น ครูผู้สอนต้องสนใจการศึกษาวัฒนธรรม เพราะเราต้องสอนวัฒนธรรมชาติอื่น ถ้าเราไม่สอนวัฒนธรรมก็เหมือนเราสอนสัญลักษณ์ที่ไม่มีความหมาย การเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ประภาศรี สีหอำไพ (2538: 8, 31) กล่าวไว้ว่า ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์ที่ต่างส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพราะภาษาบันทึกวัฒนธรรมเก็บรวบรวมเอาไว้ ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญสามารถสะท้อนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา การเรียนรู้วัฒนธรรมล้วนต้องผ่านภาษา ภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม จัดเป็นประเภทหนึ่งของวัฒนธรรม การใช้ภาษาไทยมีลักษณะเฉพาะที่สะท้อนถึงระบบอาวุโสและแสดงฐานะของบุคคลตามระดับชั้นอาวุโส เช่น คำราชาศัพท์ การใช้ภาษาตามฐานะของบุคคล เป็นต้น

สุมัตรา อังวัฒนกุล (สมพร โกมารทัต. 2548: 20; อ้างอิงจาก สุมัตรา อังวัฒนกุล. 2535: 1-3) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่าไม่ว่าจะเป็นภาษาใด จุดมุ่งหมายยังมีเหมือนกัน โดยทั่วไปแล้ว มักจะมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาปัญญาของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้น ในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นที่น่าสนใจในหมู่มชน นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัฒนธรรม และการดำรงชีวิตของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ได้อย่างแท้จริง สามารถใช้ภาษานั้นๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อขั้นสูง หรือการศึกษาต่อในต่างประเทศได้

พินิตา สุนทรวิภาต (2533: 66) กล่าวว่า การที่นักเรียนไม่เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีส่วนให้การอ่านไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่เข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาทั้งทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เช่น พบว่ามีนักเรียนตอบคำถามภาษาอังกฤษผิด เพราะนักเรียนบางส่วนยึดความรู้และประสบการณ์เดิมในวัฒนธรรมเป็นเกณฑ์

พราว พาหอม (2557: 12) สรุปกล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนภาษา เพราะทำให้ผู้เรียนตระหนักเข้าใจ วิถีชีวิตของเจ้าของภาษา ส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าของภาษา ทำให้เกิดการพัฒนาในการเรียนภาษาที่ดีขึ้น อีกทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาในขั้นสูงต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่าภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่บันทึก ถ่ายทอด เผยแพร่ และส่งเสริมวัฒนธรรม ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ลักษณะของภาษาขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่ม ในการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างชาตินั้น เป็นการการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่ชาวต่างชาติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้ตามบริบทที่คนไทยเป็น การสอนภาษาควบคู่วัฒนธรรมจะสามารถดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น เข้าใจวัฒนธรรมไทย ส่งผลต่อความเข้าใจในภาษาที่ดีขึ้น

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม

นิตยา วิจารณ์ันท์ (2551: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การสร้างแบบเรียนเรื่องการทำบุญ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ เพื่อสร้างแบบเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย เรื่องการทำบุญ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ ประกอบด้วยบทเรียนเรื่องการทำบุญ 6 บท ได้แก่ ทำบุญตักบาตร ทำบุญถวายสังฆทาน ทำบุญเลี้ยงพระ ทำบุญปล่อยนกปล่อยปลา ทำบุญกฐิน และทำบุญทอดผ้าป่า ผลวิจัยพบว่า ได้แบบเรียนสอนวัฒนธรรมไทยเรื่องการทำบุญ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ 84.70/84.80 และผู้ที่เรียนด้วยแบบเรียนดังกล่าวมีความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรพล วิบูลยศริน (2553: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การสร้างแบบเรียนสนทนาภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ พบว่า การสร้างแบบเรียนภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 86.97/87.52 สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนได้ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลังการทดลองใช้มีสูงขึ้น โดยแบบเรียนนี้สามารถพัฒนาทักษะด้านการสนทนาภาษาไทยและเพิ่มความรู้ด้านคำศัพท์ในชีวิตประจำวันแก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศได้ดี

พราว พาทอม (2557: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ข้าวกับวิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ พบว่า แบบเรียนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 87.40/85.67 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ข้าวกับวิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ สามารถนำไปใช้ในการประกอบการเรียนการสอนได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และให้คำแนะนำสำหรับการวิจัยไว้ว่าควรมีการทำแบบเรียนที่เกี่ยวกับ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่ออื่นๆ ด้วย

ศศิธร มัตชีโมโตะ (2554: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่องดอกไม้ไทย สำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น พบว่า การสร้างแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมสำหรับชาวญี่ปุ่นเรื่องดอกไม้ไทย ค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 96.99/97.20 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนแบบเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้แบบเรียนเชิงวัฒนธรรมเรื่องดอกไม้ไทย ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นมีความเข้าใจวัฒนธรรม วิถีชีวิต และแนวคิดของชาวไทยมากกว่าเดิม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทย

ณัฐวดี สภาพรต (2553: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง แบบเรียนภาษาไทยเรื่องวิถีชีวิตไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ พบว่า การสร้างแบบเรียนภาษาไทยเรื่องวิถีชีวิตไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศมีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 87.38/89.47 สามารถนำไปประกอบการเรียนได้ โดยหลังการใช้แบบเรียนผู้เรียนสามารถเข้าใจวิถีชีวิตของคนไทยได้มากกว่าเดิม สามารถใช้คำศัพท์เชิงวัฒนธรรมแต่ละบทเรียนได้ และเมื่อจบบทเรียน ผู้เรียนมีความสนใจในการศึกษาวัฒนธรรมไทยเพิ่มเติมด้วยตัวเอง

เล เจิ่น หมาก ชาย (2553: 40-42) วิจัยเรื่อง การสร้างแบบเรียนความรู้ทางวัฒนธรรมไทย เรื่อง ศิลปะไทย สำหรับนักศึกษาชาวเวียดนาม โดยในแบบเรียนประกอบไปด้วยบทเรียน 5 บท คือ มวยไทย เครื่องดนตรีไทย การแสดงหุ่นละครเล็ก การร้อยมาลัยดอกไม้สด การแกะสลักผักและผลไม้ จากผลการศึกษาพบว่า แบบเรียนความรู้ทางวัฒนธรรมไทย เรื่อง ศิลปะไทย สำหรับนักศึกษาชาวเวียดนาม มีประสิทธิภาพ 92.20/92.40 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และได้อภิปรายไว้ว่าหลังการเรียน นักศึกษามีความเข้าใจและยอมรับวิถีชีวิตแบบไทยมากขึ้น และการเสนอความรู้ทางวัฒนธรรมได้ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ภาษาของชาวต่างประเทศอีกด้วย

จากงานวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การสร้างแบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ โดยเน้นเรื่องวัฒนธรรม ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่การทำแบบเรียนเชิงวัฒนธรรมยังมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการทำแบบเรียนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในหัวข้ออื่นๆ เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ เป็นต้น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิต

4.1 ความหมายของน้ำ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 579) ได้อธิบายความหมายของน้ำไว้ว่า น. สารประกอบซึ่งมีองค์ประกอบเป็นธาตุไฮโดรเจนและออกซิเจนในอัตราส่วน 1:8 โดยน้ำหนัก เมื่อบริสุทธิ์จะมีลักษณะเป็นของเหลวใส ไม่มีสี กลิ่น รส มีประโยชน์มาก เช่น ใช้ดื่ม ชำระล้างสิ่งสกปรก, โบราณถือว่าเป็นธาตุ 1 ในธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ, ใช้เรียกสิ่งอื่นที่มีลักษณะเป็นของเหลวเหมือนน้ำ เช่น น้ำตาน้ำปลา น้ำพริก น้ำส้ม; โดยปริยายหมายถึง คุณสมบัติที่ถือว่าเป็นสาระของสิ่งที่กล่าวถึง เช่น น้ำคำ น้ำใจ น้ำพักน้ำแรง น้ำมือ; ความแวววาว (ใช้แก่รัตนชาติ); ลักษณะนามเรียกเรือที่ใช้แล้ว 2 ปี 3 ปี ว่าเรือ 2 น้ำ เรือ 3 น้ำ, และที่ใช้เกี่ยวกับน้ำหมายความว่า ครั้ง เช่น ล้าง 3 น้ำ ต้ม 3 น้ำ; มีแสงแวววาว เช่น เพชรน้ำหนึ่ง ทับทิมน้ำงาม

ศุจินันท์ ชินเทศ และ หนึ่งฤทัย สัมภา (ม.ป.ป.) ได้อธิบายความหมายของน้ำไว้ว่า น้ำหมายถึง ของเหลวเกิดจากการรวมตัวกันของก๊าซไฮโดรเจนและก๊าซออกซิเจนในภาวะที่เหมาะสมหรือความหมายในลักษณะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่น่ามาอุปโภค บริโภค ชำระล้างร่างกาย ใช้ในการเพาะปลูก การเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การคมนาคมทางน้ำ การผลิตพลังงาน ทรัพยากรน้ำยังเป็นทรัพยากรประเภทหนึ่งที่สามารถเกิดขึ้นทดแทนอยู่ตลอดเวลาเป็นวัฏจักร

กระทรวงวัฒนธรรม (ม.ป.ป.) ให้ความหมายของคำว่าน้ำ หมายถึง เครื่องชำระล้างสิ่งสกปรกและมลทิน ถือกันว่าเป็นเครื่องหมายแห่งความอุดมสมบูรณ์ เพื่อเมื่อน้ำ การเพาะปลูกต่างๆ ก็ได้ผล เบื้องต้นที่สังเกตว่านับแต่โบราณมา แหล่งอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรืองล้วนมีบ่อเกิดบริเวณที่มีแหล่งน้ำทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ น้ำจึงเป็นสิ่งที่ใช้ในพิธีต่างๆ ทั้งพิธีมงคลและอวมงคล โดยเฉพาะการอาบน้ำในพิธีก็มีกันหลายชาติหลายภาษา

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า น้ำมีลักษณะเป็นของเหลวใส ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส มีประโยชน์มากทั้งเรื่องการอุปโภค บริโภค และยังเป็นส่วนประกอบของภาษา ใช้เป็นคำวิเศษณ์บอกลักษณะของคำหลัก นับได้ว่าน้ำเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อมนุษย์มาก

4.2 น้ำกับวิถีชีวิตไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิตไทย โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มความเกี่ยวข้องดังนี้

- 1.) น้ำกับวิถีชีวิต พฤติกรรมและความเชื่อ
- 2.) น้ำกับประเพณีไทย
- 3.) น้ำกับสำนวนไทย
- 4.) น้ำกับบทเพลง

1. น้ำกับวิถีชีวิต พฤติกรรมและความเชื่อ

สมัย อาภาภิรม และคณะ (2535: 13) ได้กล่าวถึงน้ำกับสังคมไทย สรุปได้ดังนี้
 ชีวิตคนไทยมีความเกี่ยวข้องกับน้ำมาตลอด เนื่องจากมีอาชีพหลักในการทำนา ที่ต้องใช้น้ำเป็นปัจจัยสำคัญ ชาวไทยไม่ว่าจะตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ใด ก็มักจะสร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้แม่น้ำ และมีการสร้างประเพณี วัฒนธรรม และศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำมากมาย อย่างไรก็ตามปัจจุบันสภาพเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อเราหันมาพัฒนาอุตสาหกรรม ถนนถูกสร้างเพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งแทนแม่น้ำ แม่น้ำลำคลองถูกปล่อยปลະละเลย มีการสร้างเขื่อนชลประทานและเขื่อนพลังงานไฟฟ้ากันทางสายน้ำ มีการระบายน้ำเสียจากอุตสาหกรรมลงสู่แม่น้ำ จนเกิดเป็นมลพิษมากขึ้น นับเป็นการสูญเสีย และมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของเรา

ณรงค์ เส็งประชา (2544: 30-31) ได้กล่าวถึงน้ำกับสังคมไทยในด้านการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนไว้ สรุปได้ดังนี้ การตั้งถิ่นฐานของคนไทยจะพบได้ตามสองข้างถนนและตามสองฝั่งของแม่น้ำลำคลอง ผู้คนมักจะมีบ้านเรือนอยู่ในลักษณะการกระจายตามเรือกวาน ในแต่ละเขตของเรือกวานจะมีคูหรือคลองเป็นเส้นกันเขตของแต่ละสวน และจะมีบ้านตั้งอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ พบได้บริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เช่น ริมแม่น้ำท่าจีนในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ (2538: 23, 33, 66-69) ได้กล่าวไว้ว่า น้ำเป็นสิ่งสำคัญในการทำนา น้ำยังเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของคนไทย ตลอดชีวิตของคนไทยทุกรุ่น ทุกยุคสมัยผูกพันกับน้ำและแทรกซึมอยู่ในคติ ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี วรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ศิลปะพื้นฐาน นาฏศิลป์ แม้กระทั่งการวางผังเมืองที่คำนึงถึงแหล่งน้ำเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง วิถีชีวิตของคนไทยมีความผูกพันกับน้ำมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนอาจจะกล่าวได้ว่า น้ำเป็นแหล่งกำเนิดของวัฒนธรรมไทย สภาพชุมชนสมัยก่อนเริ่มจากริมน้ำ

วินัย วีระวัฒนานนท์ และบานชื่น สีพันธ์ (สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา. 2529: 181-182; อ้างอิงจาก วินัย วีระวัฒนานนท์; และบานชื่น สีพันธ์. 2546: 12-16) ได้กล่าวไว้ว่า คนไทยมีความผูกพันกับน้ำ การตั้งชื่อชุมชนและเมืองของคนไทยมักจะมี ความหมายที่บ่งบอกถึงลักษณะพื้นที่ที่ชุมชนหรือเมืองตั้งอยู่ เช่น ถ้ามีคำว่า โนน เนิน โคก นำหน้าชุมชนหรือเมือง บ่งบอกว่าชุมชนหรือเนินนั้นเป็นดอน เนินเขาเตี้ยๆ พบมากในภาคอีสาน หรือคำว่า ดอย ม่อน จะพบมากในภาคเหนือ ส่วนคำนำหน้าชุมชนหรือเมืองที่มีความหมายเกี่ยวกับน้ำนั้น มีพบอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะในภาคกลาง ที่มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเป็นส่วนมาก เช่น คำว่า กรุง นคร บาง มาบ คลอง วัด ที่มาของชื่อเช่น กรุง เป็นภาษามอญมาจากคำว่า เกริง (เสียงสั้น) หมายถึง แม่น้ำลำคลอง ตามพระราชวินิจฉัยของสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ว่า “ผู้ใดว่ามีอำนาจเหนือพื้นน้ำ หรือเป็นเจ้าของน้ำ ตั้งแต่ปากน้ำไปจนถึงที่สุดของแม่น้ำสายนั้น ผู้นั้นได้ขึ้นชื่อว่า เป็นเจ้ากรุงและเมืองที่เจ้ากรุงพระองค์นั้นประทับอยู่เลยเรียกว่า “กรุง”

จากเอกสารข้างต้นแสดงให้เห็นว่า น้ำมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ต่อเศรษฐกิจ และต่อความเชื่อ พิธีกรรม และการสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ

2. น้ำกับประเพณีไทย

สุจิตต์ วงษ์เทศ และภูวดล สุวรรณดี (2542: คำนำ, 105) ได้กล่าวไว้ว่า น้ำกับสังคมไทยเป็นแหล่งกำเนิดสิ่งต่างๆ ในสังคมไทย เช่น แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำสาขาเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิตในชุมชนและสังคม เป็นแหล่งกำเนิดของศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันมีเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชน และยังมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องทุกยุคทุก ทุกชนชั้นผูกพันกับสายน้ำตั้งแต่เกิดจนตาย การขึ้นลงของน้ำก็มีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิต ส่งผลทำให้เกิดพิธีกรรมเพื่อแสดงความอ่อนน้อม เช่น พระราชพิธีเกี่ยวกับน้ำ ได้แก่ พระราชพิธีอาศุข พระราชพิธีพระราชทานผ้าพระกฐินทางชลมารก พระราชพิธีจองเปรียงหรือลดชุดลอยโคม เพื่อแสดงความอ่อนน้อมต่อ “เจ้าแม่น้ำ” กับ “เจ้าแม่ดิน” อันเป็นต้นเค้าหนึ่งของประเพณีลอยกระทงในสมัยรัตนโกสินทร์

ไพฑูรย์ พรหมวิจิตร (2540: 1) ได้กล่าวถึงพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับสายน้ำ คือลอยกระทง สรุปได้ว่า วันเพ็ญ เดือน 12 ยามที่สายน้ำนองเต็มตลิ่ง ชาวไทยมีประเพณีซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย คือ “ประเพณีวันลอยกระทง” ประเพณีดังกล่าวมีการประพุดปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานานนับพันปี คติความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมในวันลอยกระทงมีหลายประการ บ้างก็เชื่อว่าเป็นการบูชาพระพุทธรูปในสายน้ำนันทานที่ บ้างก็เชื่อว่าเป็นการบูชาพระอุปคุต บ้างก็เชื่อว่าเป็นการสะเดาะเคราะห์ รวมถึงเชื่อว่าเป็นการขอขมาแต่พระแม่คงคาผู้ที่ประทานน้ำมาให้ในการเกษตร

สมชัย ใจดี และ ยรรยง ศรีวิริยาภรณ์ (2542: 41) ได้กล่าวถึงประเพณีสงกรานต์ ซึ่งมีการใช้น้ำในประเพณีด้วย คือ การรดน้ำ สรุปได้ว่า การรดน้ำถือว่าเป็นสิริมงคล เป็นการอวยพรปีใหม่ให้กันและกัน น้ำที่รดมักใช้น้ำหอมเจือด้วยน้ำธรรมาซึ่งเป็นวิธีที่ถูกต้อง แต่มีการรดเอาเลยเถิด คือ เอาน้ำสกปรกรดกัน มิใช่ประเพณีที่ถูกต้อง ส่วนการรดน้ำผู้ใหญ่ คือ การไปอวยพรให้ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ

จะเห็นได้ว่าน้ำมีบทบาทอย่างยิ่งในประเพณีไทยและพิธีกรรมสำคัญของไทย ไม่ว่าจะเป็นประเพณีหลวงหรือพระราชพิธีซึ่งเป็นพระราชพิธีสำหรับพระมหากษัตริย์และประเพณีของราษฎร ซึ่งเป็นประเพณีของคนไทยโดยทั่วไป

3. น้ำกับสำนวนไทย

จิราภรณ์ เจริญเดช (2545: 12) ได้อธิบายความสำคัญของน้ำกับสังคมไทยไว้ว่า ที่ราบภาคกลางนับเป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของประเทศด้วยเป็นที่ “ราบลุ่มแม่น้ำ” ซึ่งสายน้ำจะไหลนำความอุดมสมบูรณ์มาสู่ดินแดน อีกทั้งด้านทิศใต้สุดของภาคกลางยังเป็นดินดอนสามเหลี่ยมปากน้ำเจ้าพระยา ทำให้ภาคกลางเป็นแหล่งปลูกข้าวที่ใหญ่ที่สุดในแผ่นดินไทย นอกจากนี้แม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว แม่น้ำโขง ก็ยังเป็นสายน้ำอันยิ่งใหญ่ที่หล่อเลี้ยงแผ่นดินอีสานมานาน สายน้ำแห่งนี้ ก่อเกิดอารยธรรมต่างๆ บนดินแดนสองฝั่งน้ำ ที่รู้จักกันในนาม “แอ่งอารยธรรมลุ่มน้ำโขง” วิถีชีวิตคนไทยผูกพันกับสายน้ำและความอุดมสมบูรณ์ของท้องทุ่ง คือ แผ่นดินอันเป็นที่มาของคำว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าทั้งน้ำ และข้าวล้วนมีความสำคัญต่อคนไทย

กิตติมา พุ่มซ้อน (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาอุปลักษณะ “น้ำ” ในสำนวนไทย สรุปได้ว่า คนไทยมีการใช้น้ำเป็นอุปลักษณะในสำนวนไทย จากผลการศึกษาที่มาและความหมาย พบว่าสำนวนไทยที่มีคำว่า “น้ำ” มีที่มาของสำนวน 11 แบบ มีที่มาจากธรรมชาติ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เกิดจากการกระทำ, เกิดจากสัตว์, เกิดจากอวัยวะต่างๆของร่างกาย, เกิดจากอาหาร เครื่องใช้, เกิดจากวิถีความเป็นอยู่, เกิดจากอุบัติเหตุ, เกิดจากนิทาน วรรณคดี, เกิดจากศาสนา, เกิดจากแบบแผน ความเชื่อ ประเพณี, และเกิดจากการแข่งขัน ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ความหมายของน้ำ พบว่า คนไทยใช้ “น้ำ” อุปลักษณะเพื่อสื่อความหมายแสดงคำพูดมากที่สุด และในด้านโครงสร้างของภาษา พบว่า ในสำนวนไทย พบว่าสร้างคำว่า “น้ำ” เป็นคำมูลมากที่สุด และสร้างเป็นคำประสม รองลงมา โดยพบตำแหน่งที่คำว่า “น้ำ” ปรากฏในสำนวน 3 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งกลางสำนวน รองลงมา คือ ตำแหน่งท้ายสำนวน และตำแหน่งต้นสำนวน ตามลำดับ

4. น้ำกับบทเพลง

สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา (2529: 5) กล่าวว่าไว้ว่า สยามเป็นประเทศที่อุดมด้วยสัญลักษณ์เกี่ยวกับน้ำมากกว่าประเทศอื่นใดในโลก น้ำแทรกซึมอยู่ในสิ่งต่างๆ เต็มไปหมด ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรม วรรณกรรม นาฏศิลป์ ศิลปะพื้นบ้าน จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม การวางผังเมือง และเป็นบ่อเกิดอันแท้จริงของวัฒนธรรม

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม (ม.ป.ป: ออนไลน์) ประเพณีการลอยกระทง น่าจะเป็นคติของชนชาติที่ประกอบพิธีกรรม ซึ่งต้องมีน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ เมื่อพืชพันธุ์ธัญญาหารเจริญงอกงามอุดมสมบูรณ์ จึงมีการลอยกระทงไปตามกระแส น้ำ เพื่อขอบคุณพระแม่คงคาหรือเทพเจ้าแห่งน้ำ อีกทั้งเป็นการแสดงความคารวะขอภัยที่ได้ล่องอาบ หรือปล่อยสิ่งปฏิกูลลงน้ำ ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งเป็นการบูชาเทพเจ้าตลอดจนรอยพระพุทธรูป พระเจดีย์จุฬามณี ฯลฯ หลังจากทำพิธีลอยกระทงแล้ว ก็จัดให้มีการละเล่นรื่นเริงสนุกสนาน เช่น การละเล่นพื้นเมือง การละเล่นเพลงเรือ รำวง ฯลฯ อันเป็นธรรมเนียมประเพณี ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณ

ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า น้ำและวิถีชีวิตไทยมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ระหว่างกันกับวิถีชีวิตของคนไทยอย่างมีอาจแยกจากกันได้ เพราะน้ำเป็นปัจจัยสำคัญต่างๆ ในการดำรงชีวิต และสอดแทรกความหมาย ความคิด ความเชื่อ โดยแสดงออกทางวิถีชีวิต แล้วมีการพัฒนา ถ่ายทอด จนเกิดเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรม งานศิลปะแขนงต่าง ๆ ตลอดจนภาษาของคนไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสร้างแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ และนำไปทดลองใช้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอนผู้เรียนเรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การประเมินประสิทธิภาพแบบเรียน แบบทดสอบ
4. การดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของแบบเรียน
5. การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาจีน ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 12 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยคัดเลือกจากการทดสอบ และพิจารณาระดับคะแนนใน 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง และพอใช้

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ประกอบไปด้วย 5 บท ดังนี้

- 1) บทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิต
- 2) บทที่ 2 น้ำกับความเชื่อและพฤติกรรม
- 3) บทที่ 3 น้ำกับประเพณีไทย
- 4) บทที่ 4 น้ำกับสำนวนไทย
- 5) บทที่ 5 น้ำกับบทเพลงไทย

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

ในการสร้างหนังสืออ่านประกอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. การสร้างแบบเรียน
3. ภาษาและวัฒนธรรม
4. น้ำและวิถีชีวิต พฤติกรรม ความเชื่อ ประเพณีไทย สำนวนไทย และบทเพลง

2.1.2 สร้างแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติซึ่งประกอบไปด้วย 5 บท ได้แก่

- บทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิต
- บทที่ 2 น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ
- บทที่ 3 น้ำกับประเพณีไทย
- บทที่ 4 น้ำกับสำนวนไทย
- บทที่ 5 น้ำกับบทเพลง

2.1.3 นำแบบเรียนเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบเรียน และนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.1.4 นำแบบเรียนเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม และตรวจสอบคุณภาพของแบบเรียน

2.1.5 ปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

2.2.1 วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของแบบเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก ประกอบด้วยคำถามเรื่องละ 6 ข้อ รวมจำนวน 30 ข้อ

2.2.3 นำแบบทดสอบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไข

3. การประเมินประสิทธิภาพแบบเรียน แบบทดสอบ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินประสิทธิภาพแบบเรียน ดังนี้

3.1 ประเมินโดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำแบบเรียน แบบทดสอบทำยบทเรียน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ภาษา รูปแบบ แบบทดสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ อดีตผู้อำนวยการ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์พัชนี โชติกลเสถียร อดีตอาจารย์ประจำ ภาควิชาภาษาไทยและ ภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการตรวจแบบเรียนของผู้เชี่ยวชาญ สรุปประเด็นสำคัญของการแก้ไข และ ปรับปรุง ดังนี้

1. เพิ่มเติมความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน
2. แก้ไขการสะกดคำให้ถูกต้อง
3. เพิ่มแบบฝึกหัดท้ายบทในเรื่องทักษะต่างๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะทักษะ การเขียน
4. แก้ไขระดับภาษาของเนื้อหาในบทอ่านจากภาษาพูดให้เป็นภาษาไม่ ทางการ
5. ตัดเนื้อหาที่มีความซ้ำซ้อนกัน และเรียบเรียงใหม่
6. แก้ไขคำถามให้เข้าใจง่ายขึ้น
7. ควรจัดทำสารบัญภาพเพื่อแสดงการอ้างอิงประกอบ
8. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อฝึกทักษะภาษาในด้าน ฟัง พูด อ่าน และเขียน
9. ควรทำแบบสอบถามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบเรียนของกลุ่ม นักศึกษาที่ทดลองแล้ว

3.2 ประเมินโดยการทดลองกับกลุ่มย่อย

หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้คำแนะนำแล้ว ผู้วิจัยรวบรวมข้อคิดเห็นและ คำแนะนำเกี่ยวกับข้อบกพร่องต่างๆ นำไปปรับปรุง โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสาร นิพนธ์ แล้วนำไปทดลองกับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มย่อย) จำนวน 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ทดลองกับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 คน ได้แก่ นักศึกษาชาวจีน 1 คน และนักศึกษาชาวเกาหลี 1 คน ลองใช้แบบเรียนและทำแบบทดสอบ แล้วผู้วิจัยสังเกต ซักถามความเห็นเกี่ยวกับแบบเรียน และแบบทดสอบเพื่อหาข้อบกพร่อง หลังจากนั้นนำแบบเรียนที่ได้ปรับปรุง จากการทดสอบสรุปได้ดังนี้

นักศึกษชาวจีน: ในเรื่องรูปเล่มการออกแบบน่าสนใจ เพราะเนื้อหาเป็น บันทึกรประจำวัน มีตัวละครทำให้สนุกเวลาที่อ่านเนื้อหา เนื้อหาบางอย่างมีความคล้ายคลึงกับ วัฒนธรรมจีน แบบทดสอบไม่ยากเกินไป ควรมีการทำแบบทดสอบเพิ่ม และมีคำศัพท์บางคำควร เพิ่มเติมความหมาย และควรมีกิจกรรมประกอบในระหว่างที่มีการเรียนการสอนเพื่อให้ได้มีโอกาส แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

นักศึกษาชาวเกาหลี: รูปเล่มน่าอ่าน มีตัวละครที่น่าสนใจ น่าติดตาม ไม่วิชาการเกินไป เนื้อหาสนุกและมีประโยชน์กับคนเกาหลีที่สนใจวัฒนธรรมไทย ในคำศัพท์บางคำควรมีภาพประกอบเพื่อเข้าใจง่ายในห้องเรียน หรือในแบบเรียน แบบฝึกหัดบางข้อคำตอบใกล้เคียงกัน อาจทำให้สับสนได้

หลังจากการทดลองหาคุณภาพของแบบเรียนครั้งที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบเรียนและแบบทดสอบเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ครั้งที่ 2 ทดลองกับนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีนกับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยคัดเลือกจากการทดสอบ และพิจารณาระดับคะแนนใน 3 ระดับ คือ ดี ปานกลาง และพอใช้ จำนวน 10 คน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติตามเกณฑ์ 80/80

ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียน

ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ผลการประเมิน ดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติด้านรูปเล่ม ภาพ และตัวอักษร

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. การออกแบบหน้าปก	1	2			
2. ขนาดรูปเล่ม	1	2			
3. ความเหมาะสมของขนาดและจำนวนภาพ	1	1	1		
4. ความชัดเจนของภาพและเนื้อหา	2	1			
5. ลักษณะตัวอักษร	2	1			
6. ขนาดตัวอักษร	2	1			

จากตาราง 2 แสดงว่า ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ด้านรูปเล่ม ภาพ และตัวอักษรโดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่อยู่ในระดับมีความเหมาะสมดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33

ตาราง 3 แสดงผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติด้านเนื้อหาและภาษา

เรื่องที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. เนื้อหาครอบคลุมกับวัตถุประสงค์	2		1		
2. เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียน	2		1		
3. เนื้อหามีความน่าสนใจต่อผู้เรียน	2		1		
4. การใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน	2		1		
5. ระดับความยากง่ายของคำศัพท์	1	1	1		
6. แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	1	1	1		

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ด้านเนื้อหาและภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่อยู่ในระดับมีความเหมาะสมดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33

สรุปได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ โดยผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.33 สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้

4. การดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพของแบบเรียน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ดังนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เรียนชาวต่างประเทศ จำนวน 10 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ตามเนื้อหาในแบบเรียนจำนวน 5 บท โดยแบ่งเวลาบทละ 2 คาบ (45 นาที) เป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 1-2 เรียนสัปดาห์ละ 4 คาบเรียน สัปดาห์ที่ 3 เรียน 2 คาบเรียน (1 วัน 2 คาบเรียน)

4.2 ในระหว่างสอน ผู้วิจัยบันทึกคะแนนทดสอบท้ายบทเรียนของผู้เรียนทุกบท จำนวน 5 ครั้ง และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน 1 ครั้งเมื่อผู้เรียนเรียนจบครบทุกคาบแล้ว ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาทดลองทั้งหมด 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนรวมทั้งหมด 5 บท ในวันสุดท้ายของการทดลอง ตามกำหนดการในตารางดังนี้

ตาราง 4 ระยะเวลาในการทดลอง

สัปดาห์ ที่	คาบเรียน/ วันที่ทดลอง	ขั้นตอนและเนื้อหา	เวลา
1	1 28 มี.ค. 59	ปฐมนิเทศและทำแบบทดสอบก่อนเรียน สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิต	15 นาที 45 นาที
	2 28 มี.ค. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิต และ ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	45 นาที
	3 30 มี.ค. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 2 น้ำในพฤติกรรม และความเชื่อ	45 นาที
	4 30 มี.ค. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 2 น้ำในพฤติกรรม และความเชื่อ และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	45 นาที
2	5 4 เม.ย. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 3 น้ำกับประเพณีไทย	45 นาที
	6 4 เม.ย. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 3 น้ำกับประเพณีไทย และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	45 นาที
	7 7 เม.ย. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 4 น้ำกับสำนวนไทย	45 นาที
	8 7 เม.ย. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 4 น้ำกับสำนวนไทย และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	45 นาที
3	9 11 เม.ย. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 5 น้ำกับบทเพลง	45 นาที
	10 11 เม.ย. 59	สอนตามแผนการจัดการความรู้ บทที่ 5 น้ำกับบทเพลง และทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน	45 นาที
	11 11 เม.ย. 59	ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เรื่อง น้ำ วิถีคน วิถี ชีวิตไทย รวม 5 บท	15 นาที

4.3 นำคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทของผู้เรียนมาคิดเป็นค่าเฉลี่ย

4.4 หาประสิทธิภาพของแบบเรียน โดยหาคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
แล้วเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบท้ายบทเรียน

5. การใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนจากแบบบันทึกคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน โดยใช้สูตรของลัวน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2531: 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

5.2 สถิติค่าประสิทธิภาพของตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ใช้สูตรของชัยยงค์ พรหมวงศ์; และคณะ. (2520: 495-496)

$$E1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

และ

$$E2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นแบบทดสอบในบทเรียนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
	E2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 5 บทคิดเป็นร้อยละ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 5 บท
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
	A	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 5 บท

5.3 สถิติศึกษาผลก้าวหน้าของผู้เรียนในการทดลองก่อนและหลังเรียนด้วยแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ ทั้ง 5 บท โดยใช้ t- test สำหรับ Dependent Sample 80 ใช้สูตรของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2540: 248)

สูตร
$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	d	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนจากการทำแบบทดสอบ หลังเรียนและก่อนเรียน
	n	แทน	จำนวนผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของ d แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum D)^2$	แทน	การเอาผลรวมของ d มายกกำลังสอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการได้นำแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ที่สร้างขึ้นไปทดลองและเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ 3 นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการทดลองมาศึกษา เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ โดยใช้เกณฑ์ 80/80 และศึกษาผลความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ โดยเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลอง และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ จำนวน 5 บท โดยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
ΣX	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท
ΣF	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 5 บท
E1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งเป็นแบบทดสอบในบทเรียนคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
E2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 5 บทคิดเป็นร้อยละ
A	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทั้ง 5 บท

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E1)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครบทั้ง 5 บท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง (E2)
3. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนตามเกณฑ์ 80/80 (E1/E2)
4. ศึกษาผลความก้าวหน้าของผู้เรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติครบทั้ง 5 บท โดยใช้สถิติ t-test สำหรับ Dependent Sample

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาหาประสิทธิภาพแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E1) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 5 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนแต่ละบทของแบบเรียนภาษาไทย
เชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ บทที่ 1-5

ผู้เรียน คนที่	บทที่ 1 คะแนนเต็ม 20	บทที่ 2 คะแนนเต็ม 20	บทที่ 3 คะแนนเต็ม 20	บทที่ 4 คะแนนเต็ม 20	บทที่ 5 คะแนนเต็ม 20
1	15	15	17	18	16
2	16	16	19	19	16
3	16	15	18	16	15
4	19	17	17	20	17
5	17	15	17	19	18
6	19	19	18	18	19
7	15	16	17	17	15
8	17	16	14	18	17
9	17	16	16	18	15
10	16	15	15	15	17
ΣX	167	160	168	178	165
\bar{X}	16.70	16.00	16.80	17.80	16.50
E1	83.50	80.00	84.00	89.00	82.50

จากตาราง 5 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบท้ายแบบเรียนภาษาไทย
เชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติแต่ละบทคิดเป็นร้อยละ 80.00-89.00
ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ (E1 = 80) โดยมีประสิทธิภาพร้อยละตามลำดับต่อไปนี้

บทที่ 1	น้ำกับวิถีชีวิตไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 83.50
บทที่ 2	น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 80.00
บทที่ 3	น้ำกับประเพณีไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 84.00
บทที่ 4	น้ำกับสำนวนไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 89.00
บทที่ 5	น้ำกับบทเพลง	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 82.50

จากประสิทธิภาพข้างต้นแสดงว่าบทเรียนแต่ละบทรวม 5 บท ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัว
แรกที่กำหนดไว้ (E1 = 80)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่ผู้เรียนได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครบ ทั้ง 5 บท เพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง (E2)

ตาราง 6 แสดงคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนแบบเรียนภาษาไทย
เชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ทั้ง 5 บท

ผู้เรียนคนที่	บทที่ 1 คะแนนเต็ม 30
1	26
2	27
3	25
4	27
5	27
6	28
7	27
8	28
9	25
10	26
ΣX	266
\bar{X}	26.60
E2	88.67

จากตาราง 6 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ทั้ง 5 บท คิดเป็นร้อยละ 88.67 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวหลังที่กำหนดไว้ ($E2 = 80$) แสดงให้เห็นว่าแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับน้ำและวิถีชีวิตคนไทยมากขึ้น และได้พัฒนาทักษะด้านการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เข้าใจที่มาของวิถีชีวิตไทย คำศัพท์และความหมายที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิตคนไทยให้แก่ผู้เรียน

3. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนตามเกณฑ์ 80/80 ($E1/E2$)

ตาราง 7 แสดงค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย
สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E1/E2 = 80/80$)

บทที่	เรื่อง	E1	E2
1	น้ำกับวิถีชีวิตไทย	83.50	
2	น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ	80.00	
3	น้ำกับประเพณีไทย	84.00	
4	น้ำกับสำนวนไทย	89.00	
5	น้ำกับบทเพลง	82.50	
รวมเฉลี่ย		83.80	88.67

จากตาราง 7 ผู้วิจัยพบว่าแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย
สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ทั้ง 5 บท มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยมีประสิทธิภาพ
ค่าเฉลี่ยทั้ง 5 บท คือ $E1 = 83.80$ และประสิทธิภาพคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนครบทั้ง 5 บท
คือ $E2 = 88.67$ ประสิทธิภาพข้างต้นแสดงว่า แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคน
วิถีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้เป็นที่
การเรียนการสอนได้

4. ศึกษาผลความก้าวหน้าของผู้เรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ:
วิถีคนวิถีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ โดยเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน และคะแนนวัดผล
สัมฤทธิ์หลังเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทยสำหรับผู้เรียน
ชาวต่างชาติครบทั้ง 5 บท ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ตามตาราง ดังนี้

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบ ก่อนเรียนและคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ 5 บท

คนที่	คะแนนทดสอบ				ค่า t
	ก่อนเรียน คะแนนเต็ม 30	หลังเรียน คะแนนเต็ม 30	ผลต่าง ค่า t	ผลต่าง ยกกำลังสอง	
1	15	26	11	121	
2	21	27	6	36	
3	22	25	3	9	
4	24	27	3	9	
5	22	27	5	25	**5.84
6	21	28	7	49	
7	23	27	4	16	
8	15	28	13	169	
9	19	25	6	36	
10	22	26	4	16	
คะแนนรวม	204	266	62	486	
คะแนนเฉลี่ย	20.40	26.60	ED=62	ED ² = 486	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ df = 9, t = 5.84

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ผลคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ โดยค่า t ที่ได้จากการคำนวณมากกว่าค่า tวิกฤตที่ได้จากการเปิดตาราง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าสูงกว่าก่อนเรียน

ผลสัมฤทธิ์ข้างต้นแสดงว่าการใช้แบบเรียนแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ในการเรียนการสอนเพิ่มพูนความรู้ด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับน้ำและวิถีชีวิตคนไทย และได้พัฒนาทักษะด้านการอ่าน เข้าใจที่มาของวิถีชีวิตไทย คำศัพท์และความหมายที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิตคนไทยให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบเรียน ศีฆางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรม และศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิตของคนไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เพื่อสอนเรื่องวัฒนธรรมไทยแก่นักศึกษาชาวต่างชาติ โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวัฒนธรรมไทยจำนวน 5 บท ได้แก่ น้ำกับวิถีชีวิต น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ น้ำกับประเพณีไทย น้ำกับสำนวนไทย และน้ำกับบทเพลง เมื่อได้แบบเรียน ผู้วิจัยได้ทำแบบทดสอบและแผนการจัดการความรู้ ผู้วิจัยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินประสิทธิภาพแบบเรียนด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบ และผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพื่อไปแก้ไขปรับปรุง และผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุง แก้ไขแบบเรียนเรียบร้อยแล้ว ต่อจากนั้นผู้วิจัยนำแบบเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักศึกษา 2 คนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และรวบรวมข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบเรียนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาจีน ชั้นปีที่ 3 ในโครงการ 3+1 ตามสัญญาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภาษาและกิจการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of foreign Studies) สาธารณรัฐประชาชนจีน กับคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 10 คน จำนวน 3 สัปดาห์ 10 คาบเรียน (คาบเรียนละ 45 นาที) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพแบบเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในการสรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอนวัฒนธรรมไทยผ่านทางภาษาไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถอธิบายและเชื่อมโยง ที่มาและความเข้าใจเรื่องความเชื่อ พฤติกรรมด้านวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ สามารถนำไปสู่ความเข้าใจและปฏิบัติตัวอยู่ร่วมกันได้อย่างถูกต้องโดยนำแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ มาทำการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนแต่ละบทของแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนดไว้ (E1 = 80) โดยสรุปผลในแต่ละบทได้ดังนี้

บทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิตไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 83.50
บทที่ 2 น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 80.00
บทที่ 3 น้ำกับประเพณีไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 84.00
บทที่ 4 น้ำกับสำนวนไทย	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 89.00
บทที่ 5 น้ำกับบทเพลง	ประสิทธิภาพ ร้อยละ 82.50

2. แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมี ประสิทธิภาพ 83.80/88.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยประสิทธิภาพแบบทดสอบใน แบบเรียน (E1) ของบทเรียนทั้ง 5 บทอยู่ระหว่าง 80.00-89.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพตัวแรก (E1) เป็น 83.80 และประสิทธิภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (E2) เป็น 88.67 แสดงว่า แบบเรียนเชิง วัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้ เป็นแบบเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศได้

3. การเรียนด้วยแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียน ชาวต่างชาติ ทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเมื่อก่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงว่าแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับผู้เรียน ชาวต่างชาติ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านวัฒนธรรมเกี่ยวกับน้ำและวิถีชีวิตคนไทย และได้พัฒนาทักษะ ด้านการอ่าน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เข้าใจที่มาของวิถีชีวิตไทย คำศัพท์และความหมายที่เกี่ยวข้องกับ น้ำและวิถีชีวิตคนไทยให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิจัยการสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับ ผู้เรียนชาวต่างชาติ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง น้ำ: วิถีคน วิถีไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ ผลปรากฏว่าประสิทธิภาพแบบทดสอบในแบบเรียน (E1) เฉลี่ย เป็น 83.80 และประสิทธิภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (E2) เป็น 88.67 สรุปได้ว่าแบบเรียนเชิง วัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพ 83.80/88.67 ซึ่ง เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่า แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นแบบเรียนในการเรียนการสอน ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ไว้ได้ตามวัตถุประสงค์ของแผนการ เรียนการสอนที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพราะในการออกแบบเนื้อหาของแบบเรียน และแบบทดสอบในแต่ละบท มีประสิทธิภาพ ในการเรียนการสอนมีกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านการอ่าน การ จับใจความ และการเชื่อมโยงความคิด โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) (Buzan, T.; & Buzan, B. 1997) เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกจับใจความสำคัญและเชื่อมต่อกับ ความคิดออกเป็นประเด็นต่างๆ อย่างเป็นกระบวนการ เมื่อจบแต่ละบทเรียน และฝึกให้ผู้เรียน สามารถจดจำคำศัพท์ได้ง่ายขึ้นจากภาพ ฝึกค้นคว้าหาคำศัพท์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องนอกบทเรียน ทำให้ ผู้สอนสามารถเข้าใจความคิดของผู้เรียนได้ ได้ฝึกทักษะด้านการคิดและเขียนมากขึ้น รวมถึงได้ฝึก ทักษะการพูดในการนำเสนอผลงานแผนที่ความคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนด้วย นอกจากนี้ผู้สอน ยังใช้สื่อที่มีความหลากหลาย เช่น รูปภาพประกอบการเรียนรู้ วิดีทัศน์วิถีชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับน้ำ วิดีทัศน์เพลงที่แสดงบรรยากาศของเพลง และสื่อที่เป็นวัสดุจริง ก่อนการเริ่มต้นเรียนบทประจำ

สัปดาห์ผู้สอนจะมีการทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้ว โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้พูดทบทวนให้เพื่อนฟัง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือและสนใจในการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่องวัฒนธรรมระหว่างนักศึกษาและคนไทย ผู้เรียนมีการสอบถามความรู้เพิ่มเติม และค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจนอกจากบทเรียน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น และส่งผลให้แบบเรียนเกิดประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ในสมมติฐานของการวิจัย

2. จากการวิจัยค่าประสิทธิภาพของแบบทดสอบในแบบเรียนแต่ละบทเรียนมีความแตกต่างกัน บทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละสูงที่สุด $E1 = 89.00$ คือ บทที่ 4 “น้ำกับสำนวนไทย” จากการสอบถามผู้เรียนทำให้ทราบว่าบทนี้มีเนื้อหาเข้าใจง่าย เนื่องจากวัฒนธรรมไทยและจีน มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีคำสอน สุภาษิตสำนวนที่เกี่ยวกับน้ำใกล้เคียงกัน เช่น การเปรียบเทียบ น้ำกับความดี น้ำจะใช้ในการเปรียบเทียบกับการทำความดี เปรียบเหมือนน้ำใจคน แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกัน คือ คนจีนเปรียบเทียบกับน้ำกับความซื่อสัตย์ หากพบเจอน้ำก็จะมีโชคลาภเงินทอง คนจีนจึงนิยมใช้น้ำเป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวย ผู้เรียนจึงสามารถเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวัฒนธรรม มองเห็นวัฒนธรรมและข้อแตกต่างได้อย่างรวดเร็ว แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ ตลอดจนจนการมีภาพประกอบ สำนวนไทยที่ยกตัวอย่างชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายได้ถูกต้องรวดเร็ว บรรยากาศในการเรียนให้ความสนุกสนาน นอกจากนี้ในการสอนด้วยการให้ผู้เรียนได้ทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ของบท ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาสำนวนไทยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และไม่ปรากฏในบทเรียนมาเชื่อมโยงในแผนที่ความคิดได้ ส่วนบทเรียนที่มีค่าประสิทธิภาพร้อยละต่ำที่สุด $E1 = 80.00$ คือ บทที่ 2 เรื่อง “น้ำในพฤติกรรมและความเชื่อ” ทั้งนี้จากการสอบถามผู้เรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า เนื่องจากเนื้อหามีความต่างจากวัฒนธรรมจีนค่อนข้างมาก เนื้อหาเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ ที่เป็นนามธรรม และมีบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของคนไทยและจีนส่งผลต่อความเข้าใจของนักศึกษา เช่น การโกนผมไฟของเด็กที่เพิ่งเกิด จากแบบทดสอบจะพบว่านักศึกษาจำนวน 4 ใน 10 คน ยังสับสนความหมายของการโกนผมไฟในการบวชกับการโกนผมไฟของเด็กแรกเกิด จึงทำให้แบบทดสอบท้ายบทนี้มีคะแนนน้อยกว่าบทอื่นๆ คำศัพท์บางคำเป็นคำศัพท์เฉพาะที่ต้องมีภาพประกอบ เช่น การตีโป่ง การโกนผมไฟ ซึ่งนักศึกษาได้แลกเปลี่ยนว่าในประเทศจีนไม่มีคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนภาษาไทย และเนื่องจากแบบเรียนในบทนี้ “น้ำในพฤติกรรมและความเชื่อ” เป็นแบบเรียนที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ การเปรียบเทียบในมุมมองของคนไทย ทำให้ผู้เรียนยากในการเข้าใจ จึงต้องหากิจกรรม หรือความรู้ อธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ให้เข้าใจมากขึ้น เมื่อปัญหานี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไข แล้วค่าประสิทธิภาพร้อยละของบทอื่นๆ จึงเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้สอนได้เพิ่มเนื้อหาในแต่ละบทให้เชื่อมโยงกับทัศนคติ ความคิด ความเชื่อของคนไทยอีกด้วย ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอื่นๆ มากขึ้น จากการทดลองดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีสื่อที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ ในด้านเนื้อหาควรจัดเนื้อหาที่มีความต่อยอดความคิดตามลำดับกับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีแบบทดสอบให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้านการอ่านจับใจความและการเขียนตามหลักไวยากรณ์ไทยด้วย

3. ค่าประสิทธิภาพของแบบเรียนรวมทั้ง 5 บท และประสิทธิภาพคะแนนทดสอบ ผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนแบบเรียนทั้ง 5 บท มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $E1 = 83.80$ และ $E2 = 88.67$ ทั้งนี้เพราะแบบเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีเนื้อหาบทอ่านที่ชาวต่างชาติสนใจ รูปแบบการนำเสนอแบบเรียนง่ายและใกล้ตัวผู้เรียน เช่น การเขียนในรูปแบบบันทึกประจำวัน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สั้นๆ มีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นความคิด วิถีชีวิต ความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม แสดงออกมีการถ่ายทอดต่อจนเกิดเป็นวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยแสดงออกทางพฤติกรรมและทางภาษา เช่น ประเพณีไทย สำนวนไทย และบทเพลง คำศัพท์ที่ใช้ไม่ยากมากเกินไป ผู้เรียนเข้าใจง่าย สามารถนำไปอ่านเพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมเองได้ แบบฝึกหัดมีการฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ทบทวนเนื้อหา ฝึกทักษะการเขียน และคิดวิเคราะห์ เพื่อสรุปประเด็นสำคัญในการจัดทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เกิดความคิดสร้างสรรค์ อิสระทางความคิด สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เกิดความสนุกสนาน และจดจำง่าย ส่งผลให้ผู้เรียนนำความรู้ในศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และนำมาแลกเปลี่ยนในห้องเรียนเพิ่มขึ้น สังเกตจากปฏิกิริยาของผู้เรียนในกลุ่มทดลองในแต่ละสัปดาห์พบว่าในสัปดาห์ที่สองเป็นต้นไปผู้เรียนมีการค้นคว้าข้อมูลมาล่วงหน้า อ่านเนื้อหามาแล้วล่วงหน้า เพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นและข้อสงสัยกับผู้สอนมากขึ้น และจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นนั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เรียน พบว่าเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนสามารถกระตุ้นความอยากรู้และความสนใจในวัฒนธรรมของคนไทยมากขึ้น และผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่ต้องอาศัยอยู่ในวัฒนธรรมของชาวต่างประเทศได้จริง จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นแบบเรียนในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการสร้างแบบเรียนสำหรับชาวต่างชาติเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนไทยในเรื่องอื่นๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยว อาหารไทย เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างชาติ
2. ควรมีการสร้างแบบเรียนสำหรับชาวต่างชาติเกี่ยวกับวิถีชีวิตคนไทยในระบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้
3. ควรมีการสร้างชุดการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวต่างชาติเพื่อเป็นอุปกรณ์การสอนที่มีความสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา กลวิธีการสอน และสื่อการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติมา พุ่มซ้อน. (2554). การศึกษาอุปลักษณะ "น้ำ" ในสำนวนไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กานดา ณ กลาง. (2512). ชุมทางวิชาการ สารสำคัญและวิธีศึกษาวิชาการความรู้วิชาการบางแขนง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (ม.ป.ป.). น้ำ : พิธีกรรมและความเชื่อ. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2558, จาก <http://www.m-culture.go.th/ilovethaiculture/index.php/2013-07-01-03-11-16/2013-08-07-06-47-01/item>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- โกชัย สารีบุตร. (2550). ลำดับขั้นการสร้างและประเมินแบบเรียนหรือหนังสือเรียน. (เอกสารประกอบการบรรยายการสัมมนานานาชาติ การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ. (2538). น้ำกับชีวิตไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 23: 66-69.
- จิราภรณ์ เจริญเดช. (2545). แผ่นดินไทย. กรุงเทพฯ: จีเอ็ม แม็ก มีเดีย.
- จ่านอง ทองประเสริฐ. (2547). วัฒนธรรมไทยภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2527). การทำหนังสือสำหรับเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บุรพาสานส์.
- ชาติ ศรีพุทธาธรรม. (2548). การพัฒนาบทเรียนเสริมทักษะการพูดคำไทยที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยเทคนิคท่องจำสัมผัสสำหรับชาวต่างชาติที่พูดภาษาจีนเป็นภาษาแม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- เชวง จันทรเขตต์. (2528). การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาจิโกะ ซาโก. (2542). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาไทยของนักศึกษาญี่ปุ่นที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 โดยใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อการสอน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ศึกษาศาสตร์การสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2544). วิถีไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เดือนตา ไม่จันทร์. (2529). ความคิดเห็นของครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหัวข้อวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ภาควิชามัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2535). *พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ธनिया อานะสุข. (2541). *การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความพร้อมทางภาษาไทยตามแนวการสอบแบบรับภาษาที่สอง สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การศึกษาและการสอน). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ธวัช ปุณโณทก. (2542). *วิวัฒนาการแบบเรียนภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2514). *การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแง่ของรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา วิจาระนันท์ (2551). *การสร้างแบบเรียนเรื่องการทำบุญ สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวลจันทร์ รัตนากร; และ สุภัตรา ฉัตรเงิน. (2529). *การเลือกหนังสือ*. ฝ่ายตำราอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นงลักษณ์ สิ้นสืบผล. (2521). *การวิเคราะห์เนื้อหาและประเมินผลแบบเรียนภาษาไทย สำหรับชาวเขา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2556). *ภาษาต่างประเทศ*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2558, จาก <http://taamkru.com/th/ภาษาต่างประเทศ>
- ประกาศศรี สีหอำไพ. (2538). *วัฒนธรรมทางภาษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป จรัสรุ่งรวีวร. (2514). *การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในแง่ของรูปแบบและวิธีการเสนอเนื้อหา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประหยัด สายวิเชียร. (2525, ตุลาคม-กันยายน). *ครูกับการเลือกใช้แบบเรียน*. *ศึกษาศาสตร์สาร*. (10): 170-177.
- พราว พาหอม. (2557). *แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง "ข้าวกับวิถีชีวิตไทย" สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ พรหมวิจิตร. (2540). *เสียงเพรียกจากชาติพันธ์*. เชียงใหม่: ศูนย์ชาติพันธุ์และการพัฒนาสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภัทรพร หิรัญภัทร์. (2548, มกราคม-มิถุนายน). *การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาที่สอง*. *ภาษาและวัฒนธรรม*. 24(1): 82-91.

- รัตน์เรขา ฤทธิศร. (2553). *ไทยสอนฝรั่ง ฝรั่งสอนไทย*. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2559, จาก <https://www.facebook.com/teachthai/notes>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ลี ฮา นู. (2520). *การสร้างแบบเรียนการเขียนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาเกาหลีในสถาบันอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เล เจิ่น หมาก ชาย. (2553). *การสร้างแบบเรียนความรู้ทางวัฒนธรรมไทย เรื่อง ศิลปะไทย สำหรับนักศึกษาชาวเวียดนาม*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (2551). *ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วัชรพล วิบูลยศรีน. (2553). *การสร้างแบบเรียนสนทนาภาษาไทยเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร มัตซีโมโตะ. (2554). *แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรมเรื่อง “ดอกไม้ไทย” สำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น*. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุจินันท์ ชิดเทศ; และ หนึ่งฤทัย สัมภา. (ม.ป.ป.). *ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม*. สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2558, จาก <http://tummachatsingwadlom.igetweb.com>
- สมชัย ใจดี; และ ยรรยง ศรีวิริยาภรณ์. (2542). *ประเพณีและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์. (2545). *การจัดการเรียนรู้อาษาไทยแก่ชาวต่างประเทศในแบบเรียนภาษาไทยเบื้องต้นในบริบทไทยศึกษาสำหรับชาวต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านการเรียนการสอนภาษาไทยบนฐานะของไทยคดีศึกษา.
- สมยศ เม่นแย้ม. (2543). *ครูไทยสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- สมัย อาภาภิรมณ์; ประวิทย์ มาศรังสรรค์; และ คณະ. (2535). *น้ำ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโลกสีเขียว.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ; และ ภูวดล สุวรรณดี. (2542). *แม่น้ำเจ้าพระยา: มารดาแห่งสยามประเทศ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุนีย์ อัดศาสตร์. (2526). *ความเป็นมาแบบเรียนไทย*. ภาควิชาภาษาไทย. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์. วิทยาลัยครุธนบุรี.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. (2532). *การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2535). *วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุขเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา. (2539). *น้ำ: บ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เสถียร ณ เชียงใหม่. (2541). *ผลของการใช้ผังมโนภาพที่มีต่อการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร
- สาวิตรี สิ้นสันธิเทศ. (2551). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ดำเนินเมืองลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ฯ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หทัย ต้นหยง. (2528: 29-35, 87-90). *การเขียนหนังสือแบบเรียน*. (เอกสารประกอบคำสอน) กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). *การเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อัมพร พงษ์ธา. (2518). *การวิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทยสำหรับผู้เริ่มเรียนชาวต่างประเทศ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร แก้วสุวรรณ. (2527). *วิเคราะห์แบบเรียนภาษาไทย*. นครปฐม: หมวดวิชาการศึกษาภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารีรัตน์ ดอกสี. (2541). *การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนเขียนร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอมอร ชิตตะโสภณ. (2536) *การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. (เอกสารประกอบการสัมมนา) เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อวยพร พานิช; และ คณะ. (2548). *ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Buzan, T.; & Buzan, B. (1997). *The Mind Map Book*. London: BBC Books: 94-105.
- Cunningsworth, A. (1995). *Choosing Your Coursebook*. Oxford: Heinemann.
- Jack C. Richards; & Willy A. Renandya. (2003). *Methodology In Language Teaching: And Anthology of Current Practice*. Cambridge University Press.
- Johnston, Majorie G. (1967). *How can Modern Language Teaching Promote International Understanding?*. Foreign Language Teaching. New York: The Macmillan Company.
- Shores, Louis. (1960). *Instructional Materials and Introduction of Teachers*. New York: The Ronald Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือติดต่อและหนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 1753 วันที่ 13 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสิริพัฒน์ ชลศิริ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ” โดยมี อาจารย์วิชชุกร ทองหล่อ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยทดลองใช้เครื่องมือ (แบบเรียน) กับนิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ เพื่อเป็นข้อมูลการวิจัย และขอใช้สถานที่คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 137 0703

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณพระเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ ๑๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พชณี โชติกเสถียร

เนื่องด้วย นางสาวสิริพัฒน์ ชลศิริ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ” โดยมี อาจารย์วิชชุกร ทองหล่อ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเล่มแบบเรียน ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณพระเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุซงญี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089 137 0703

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/443

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนากิจการเพื่อสังคม

เนื่องด้วย นางสาวสิริพัฒน์ ชลศิริ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แบบเรียนภาษาไทยเชิง
วัฒนธรรม เรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ” โดยมี อาจารย์วิชชุกร ทองหล่อ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเล่มแบบเรียน ทั้งนี้
นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์
089 137 0703

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณพระเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎิ โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานบริหารและธุรการ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/๑๔๑

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์

เนื่องด้วย นางสาวสิริพัฒน์ ชลศิริ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “แบบเรียนภาษาไทยเชิง
วัฒนธรรม เรื่อง น้ำ: วิถีคนวิถีไทย สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ” โดยมี อาจารย์วิชชุกร ทองหล่อ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเล่มแบบเรียน ทั้งนี้
นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์
089 137 0703

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพของแบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม
“น้ำ : วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

แบบประเมินคุณภาพ
แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม

เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงความคิดเห็นของท่าน
เกณฑ์ในการให้คะแนนตามระดับคุณภาพมี 5 ระดับ ดังนี้

4 = ดีมาก 3 = ดี 2 = ปานกลาง 1 = พอใช้ 0 = ปรับปรุง

เรื่องที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. ด้านรูปเล่ม ภาพ และตัวอักษร					
1.1 การออกแบบหน้าปก					
1.2 ขนาดรูปเล่ม					
1.3 ความเหมาะสมของขนาดและจำนวนภาพ					
1.4 ความชัดเจนของภาพกับเนื้อหา					
1.5 ลักษณะตัวอักษร					
1.6 ขนาดตัวอักษร					
2. ด้านเนื้อหาและภาษา					
2.1 เนื้อหาครอบคลุมกับวัตถุประสงค์					
2.2 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียน					
2.3 เนื้อหามีความน่าสนใจต่อผู้เรียน					
2.4 การใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน					
2.5 ระดับความยากง่ายของคำศัพท์					
2.6 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					

ความคิดเห็นอื่นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

วันที่/...../.....

แบบประเมินคุณภาพ
แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม

เรื่อง "น้ำ: วิถีคนวิถีไทย" สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)
คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงความคิดเห็นของท่าน
เกณฑ์ในการให้คะแนนตามระดับคุณภาพมี 5 ระดับ ดังนี้

4 = ดีมาก 3 = ดี 2 = ปานกลาง 1 = พอใช้ 0 = ปรับปรุง

เรื่องที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. ด้านรูปเล่ม ภาพ และตัวอักษร					
1.1 การออกแบบหน้าปก		✓			
1.2 ขนาดรูปเล่ม		✓			
1.3 ความเหมาะสมของขนาดและจำนวนภาพ			✓		
1.4 ความชัดเจนของภาพและเนื้อหา			✓		
1.5 ลักษณะตัวอักษร		✓			
1.6 ขนาดตัวอักษร		✓			
2. ด้านเนื้อหาและภาษา					
2.1 เนื้อหาครอบคลุมกับวัตถุประสงค์			✓		
2.2 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียน			✓		
2.3 เนื้อหามีความน่าสนใจต่อผู้เรียน			✓		
2.4 การใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน			✓		
2.5 ระดับความยากง่ายของคำศัพท์			✓		
2.6 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์			✓		

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)

วันที่..... 22 / / 2559

แบบประเมินคุณภาพ
แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม

เรื่อง "น้ำ: วิถีคนวิถีไทย" สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงความคิดเห็นของท่าน

เกณฑ์ในการให้คะแนนตามระดับคุณภาพมี 5 ระดับ ดังนี้

4 = ดีมาก 3 = ดี 2 = ปานกลาง 1 = พอใช้ 0 = ปรับปรุง

เรื่องที่ประเมิน	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง
1. ด้านรูปเล่ม ภาพ และตัวอักษร					
1.1 การออกแบบหน้าปก	✓				
1.2 ขนาดรูปเล่ม	✓				
1.3 ความเหมาะสมของขนาดและจำนวนภาพ	✓				
1.4 ความชัดเจนของภาพและเนื้อหา	✓				
1.5 ลักษณะตัวอักษร	✓				
1.6 ขนาดตัวอักษร	✓				
2. ด้านเนื้อหาและภาษา					
2.1 เนื้อหาครอบคลุมกับวัตถุประสงค์	✓				
2.2 เนื้อหามีประโยชน์ต่อผู้เรียน	✓				
2.3 เนื้อหามีความน่าสนใจต่อผู้เรียน	✓				
2.4 การใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน	✓				
2.5 ระดับความยากง่ายของคำศัพท์	✓				
2.6 แบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓				

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ลงชื่อ *วิมล ภัคทองสีย*
 (นางสาววิมล ภัคทองสีย)
 วันที่ *๑๗ / มีนาคม / ๒๕๕๕*

ภาคผนวก ค

แผนการจัดการเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง น้ำกับวิถีชีวิต

วิชา ภาษาและวัฒนธรรม

จำนวน 2 คาบ

วันที่ 28 มีนาคม 2559 เวลา 9.00-11.30 น.

1. สาระสำคัญ

น้ำเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติและปัจจัยที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และพืช น้ำมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยสืบต่อมาทุกยุคทุกสมัย คนไทยใช้ประโยชน์จากน้ำมากมาย เช่น ใช้ในการอุปโภคบริโภค การวางผังเมือง การตั้งบ้านเรือน การคมนาคม และการประกอบอาชีพ ซึ่งการใช้ประโยชน์จากน้ำนั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละภูมิภาคในท้องถิ่น สถานที่ ระยะเวลา และชุมชน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความเข้าใจเรื่องวิถีชีวิตไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์และความสำคัญของน้ำที่มีต่อวิถีชีวิตของคนไทย
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิตไทยได้
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้

4. เนื้อหาสาระ

1. บทอ่านเรื่อง น้ำและวิถีชีวิตไทย
2. คำศัพท์และความหมายจากบทอ่าน
3. สาระน่ารู้ บทอ่านเสริม

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนอภิปรายเรื่องประโยชน์ของน้ำที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต
2. ผู้สอนสรุปความคิดของผู้เรียน และนำเข้าเรื่องน้ำและวิถีชีวิตไทย

ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านพร้อมกัน
2. ผู้สอนอธิบายความสำคัญประโยชน์ของน้ำ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตไทยจากบทอ่าน
3. ผู้สอนเปิดวิดิทัศน์วิถีชีวิตไทยริมฝั่งคลอง และอธิบายเพิ่มเติมเรื่องพฤติกรรม วิถีชีวิตไทย ที่เปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน
4. สอบถามความเข้าใจ จากผู้เรียน
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามข้อสงสัย และอภิปรายความคิดเห็นร่วมกัน
6. เสริมความรู้ไวยากรณ์ภาษาไทยเรื่อง รูปแบบของประโยคสื่อสาร (นววรรณ พันธุมธา)
7. สรุปความรู้จากการอ่านบทอ่านผ่านกิจกรรมแผนที่ความคิด (Mind Mapping), วิดิทัศน์ และอภิปรายเกี่ยวกับน้ำและวิถีชีวิตไทย

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุป ทบทวนศัพท์ ความหมาย และบทอ่าน
2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียน ช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท
3. ผู้เรียนอ่านบทเสริมท้ายบท

6. สื่อการเรียนการสอน

1. วิดิทัศน์ เรื่อง น้ำและวิถีชีวิตไทย
2. แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ วิถีคน วิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
3. ภาพประกอบในบทเรียน
4. แบบทดสอบท้ายบท

7. การวัดผลและการประเมิน

1. สังเกตการณ์สนทนาและการตอบคำถาม
2. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2
เรื่อง น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ

วิชา ภาษาและวัฒนธรรม

จำนวน 2 คาบ

วันที่ 30 มีนาคม 2559 เวลา 9.00-11.30 น.

1. สาระสำคัญ

น้ำเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิต คนไทยมีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับน้ำตั้งแต่เกิดจนตาย มีคติความเชื่อเกี่ยวกับสายน้ำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงออกทางพฤติกรรม และความเชื่อที่มีลักษณะเฉพาะของคนไทย

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความเข้าใจเรื่องพฤติกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับน้ำ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์และความสำคัญของน้ำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความเชื่อของคนไทย
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ พฤติกรรม และความเชื่อได้
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้

4. เนื้อหาสาระ

1. บทอ่านเรื่อง น้ำ พฤติกรรม และความเชื่อ
2. คำศัพท์และความหมายจากบทอ่าน
3. สาระน่ารู้ บทอ่านเสริม เรื่อง นาค

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้นิสิตทบทวนบทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิต โดยนำเสนอสรุปแผนที่ความคิด (Mind Mapping)
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนอภิปรายเรื่องพฤติกรรม และความเชื่อเกี่ยวกับน้ำของนักศึกษา
3. ผู้สอนสรุปความคิดของผู้เรียน และนำเข้าเรื่องน้ำในพฤติกรรมและความเชื่อของคนไทย

ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูภาพถ่ายเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความเชื่อ
2. ผู้สอนให้นักศึกษาอ่านแบบเรียน เรื่อง น้ำ พฤติกรรมและความเชื่อ
3. ผู้สอนอธิบายความสำคัญน้ำในพฤติกรรมและความเชื่อ
4. ให้นักศึกษาทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping) หัวข้อ “ความสัมพันธ์ของน้ำในภาพกับคนไทย”
5. ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมเรื่องพฤติกรรม ความเชื่อ ของคนไทย
6. ผู้สอนเสริมความรู้เรื่องหลักไวยากรณ์ไทย เรื่อง การใช้คำซ้ำ โดยนำตัวอย่างในบทเรียนมาสอน
7. สอบถามความเข้าใจ จากผู้เรียน
8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามข้อสงสัย และอภิปรายความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุป ทบทวนศัพท์ ความหมาย และบทอ่าน
 2. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท
 3. ผู้สอนและผู้เรียน ช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท
 4. ผู้เรียนอ่านบทเสริมท้ายบท
6. สื่อการเรียนการสอน
1. ภาพถ่ายเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความเชื่อ
 2. แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ วิถีคน วิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
 3. ภาพประกอบในบทเรียน
 4. แบบทดสอบท้ายบท
 5. แผนที่ความคิดตั้งต้น
7. การวัดผลและการประเมิน
1. สังเกตการณ์สนทนาและการตอบคำถาม
 2. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมชั้นเรียน
 3. การทำแบบทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง น้ำกับประเพณีไทย

วิชา ภาษาและวัฒนธรรม

จำนวน 2 คาบ

วันที่ 4 เมษายน 2559 เวลา 9.00-11.30 น.

1. สาระสำคัญ

วิถีชีวิตไทยก่อให้เกิดประเพณีต่าง ๆ ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับสายน้ำ เช่น การรดน้ำในวันสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีแห่เรือ ซึ่งประเพณีต่างๆของไทยนั้น มีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค และเป็นการแสดงออกถึงความเชื่อของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องประเพณีที่เกี่ยวข้องกับน้ำ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์และความสำคัญของน้ำที่เกี่ยวข้องกับประเพณีไทย
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และประเพณีไทย
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้

4. เนื้อหาสาระ

1. บทอ่านเรื่อง น้ำกับประเพณีไทย
2. คำศัพท์และความหมายจากบทอ่าน
3. สาระน่ารู้ บทอ่านเสริม เรื่อง นาค

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนบทที่ 2 เรื่อง น้ำในพฤติกรรมและความเชื่อ
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนอภิปรายน้ำกับประเพณีตามความคิดของผู้เรียน
3. ผู้สอนสรุปความคิดของผู้เรียน และนำเข้าสู่เรื่องน้ำกับประเพณี

ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูภาพถ่ายและวิดีโอประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง ประเพณีแห่เรือ
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนตั้งประเด็นที่สนใจไว้
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านบทเรียนเรื่องน้ำกับประเพณีไทย
4. ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมเรื่องความแตกต่างของประเพณีในแต่ละภูมิภาค
5. สรุป ความสำคัญ ลักษณะของประเพณีไทย
6. สอบถามความเข้าใจ จากผู้เรียน
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามข้อสงสัย และอภิปรายความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นสรุป

1. สรุปความรู้จากการอ่านบทเรียน
2. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกัน ทบทวนศัพท์ ความหมาย และบทอ่าน
3. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียน ช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท
4. ผู้เรียนอ่านบทเสริมท้ายบท

4. สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพถ่ายประเพณีไทยที่เกี่ยวกับน้ำ
2. แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ วิถีคน วิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
3. ภาพประกอบในบทเรียน
4. แบบทดสอบท้ายบท

5. การวัดผลและการประเมิน

- 1) สังเกตการณ์สนทนาและการตอบคำถาม
- 2) สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมชั้นเรียน
- 3) การทำแบบทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4
เรื่อง น้ำกับสำนวนไทย

วิชา ภาษาและวัฒนธรรม

จำนวน 2 คาบ

วันที่ 7 เมษายน 2559 เวลา 9.00-11.30 น.

1. สาระสำคัญ

คนไทยเป็นคนเจ้าสำบัดสำนวน มีการนำภาษามาเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ในภาษาไทยมีสำนวนไทยที่มีความเชื่อมโยงกับน้ำ เช่น น้ำลตตอดุด, ตำนน้ำพริกละลายแม่น้ำ, บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น เป็นต้น นอกจากสำนวนแล้วยังมีกลุ่มคำที่นำมาใช้ด้วยเพื่อแสดงความรู้สึกทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เช่น น้ำใจ, น้ำตา, น้ำหน้า, น้ำครำ โดยความหมายที่นำมาเชื่อมโยงนั้นจะนำมาเปรียบเทียบ หรือใช้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ เพื่อเน้นความหมายของคำให้ชัดเจนขึ้น

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และใช้ทักษะภาษาไทยในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างน้ำและสำนวนไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายของ สำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสำนวนไทย
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวและแสดงความคิดเห็นได้

4) เนื้อหาสาระ

1. บทอ่านเรื่อง น้ำกับสำนวนไทย
2. คำศัพท์และความหมายจากบทอ่าน
3. สาระน่ารู้ บทอ่านเสริม เรื่อง สำนวนไทยชกแม่น้ำทั้งห้า

5) กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนบทที่ 3 เรื่องน้ำกับประเพณีไทย
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนอภิปรายเรื่องสำนวนกับน้ำในบริบทประเทศของนักศึกษา
3. ผู้สอนสรุปความคิดของผู้เรียน และนำเข้าสู่เรื่องน้ำกับสำนวนไทย

ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านบทอ่าน “น้ำกับสำนวนไทย”
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูภาพสำนวนไทยที่เกี่ยวกับน้ำ และอภิปรายความหมายร่วมกัน
3. สอบถามความเข้าใจ จากผู้เรียน
4. ผู้สอนเสริมความรู้ในเรื่องที่มาของการเกิดสำนวนไทย และยกตัวอย่างสำนวนในบทอ่านที่เกี่ยวข้อง
5. ให้นักศึกษาทำแผนที่ความคิด (Mind Mapping)
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามข้อสงสัย และอภิปรายความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นสรุป

7. สรุปความรู้จากการอภิปราย ผู้สอนอธิบายความหมายของสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ
8. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกัน ทบทวนศัพท์ ความหมาย
9. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียน ช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท
10. ผู้เรียนอ่านบทเสริมท้ายบท

6) สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพสำนวนไทย
2. แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ วิถีคน วิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
3. แบบทดสอบท้ายบท

7) การวัดผลและการประเมิน

1. สังเกตการณ์สนทนาและการตอบคำถาม
2. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง น้ำกับบทเพลงไทย

วิชา ภาษาและวัฒนธรรม

จำนวน 2 คาบ

วันที่ 11 เมษายน 2559 เวลา 9.00-11.30 น.

1. สาระสำคัญ

ในประเทศไทยมีการนำความหมายคุณสมบัติน้ำมาใช้สื่อความหมายผ่านบทเพลง เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ของน้ำกับวัฒนธรรมไทยมากขึ้น และครอบคลุมทุกเพศทุกวัย เช่น เพลงหยดน้ำ เพลงน้ำคือชีวิต เพลงเรือนแพ เพลงรักริมฝั่งคลอง เพลงเปิดอาน้ำในคลอง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องน้ำกับเพลงไทย ในเชิงวัฒนธรรม

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายของเพลงที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตไทยได้
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสำนวนไทย
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้

4. เนื้อหาสาระ

1. บทอ่านเรื่อง น้ำกับเพลงไทย
2. คำศัพท์และความหมายจากบทอ่าน
3. สาระน่ารู้ บทอ่านเสริม เรื่อง ที่มาของชื่อสถานที่ในบทเพลง

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนทบทวนเรื่องเพลงไทย
2. ผู้สอนสรุปความคิดของผู้เรียน และนำเข้าเรื่องน้ำกับเพลงไทย

ขั้นสอน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านเรื่องน้ำกับเพลงไทย
2. สอบถามความเข้าใจ จากผู้เรียน
3. ผู้สอนเปิดวิดีโอทัศน์เพลงหยดน้ำ / นกกระปูด / ริมฝั่งคลอง
4. ผู้สอนบรรยายลักษณะและประเภทของเพลงที่ใช้เป็นสื่อ
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามข้อสงสัย และอภิปรายความคิดเห็นร่วมกัน
6. ให้ผู้เรียนจัดทำแผนที่ความคิดสรุปเรื่องน้ำกับบทเพลง

ขั้นสรุป

1. สรุปความรู้จากการอภิปราย ผู้สอนอธิบายความหมายของสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ
2. ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพูดสรุป ทบทวนศัพท์ ความหมาย และบทอ่าน
3. ผู้เรียนทำแบบทดสอบท้ายบท ผู้สอนและผู้เรียน ช่วยกันเฉลยแบบทดสอบท้ายบท
4. ผู้เรียนอ่านบทเสริมท้ายบท

6. สื่อการเรียนการสอน

1. เพลงหยดน้ำ, นกกระปูดตาแดง, และริมฝั่งคลอง
2. แบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “น้ำ วิถีคน วิถีชีวิตไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ
3. แบบทดสอบท้ายบท

7. การวัดผลและการประเมิน

1. สังเกตการณ์สนทนาและการตอบคำถาม
2. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรมชั้นเรียน
3. การทำแบบทดสอบ

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

ชื่อ นามสกุล

รหัสนักศึกษา

ประเภท แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test)

คำถามท้ายบทเรียน

1. ข้อใดไม่ใช่วัฒนธรรมไทยแบบดั้งเดิม
 - ก. คนไทยต้องพึ่งพาน้ำในการทำเกษตร และการประมง
 - ข. บรรพบุรุษนิยมตั้งบ้านเรือนริมน้ำ
 - ค. คนไทยใช้แม่น้ำในการวางผังเมือง และการป้องกันศัตรู
 - ง. คนไทยนิยมค้าขายริมถนนมากกว่าในแม่น้ำ
2. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์ของการสร้างทำนบน้ำหน้าบ้านของคนไทยสมัยก่อน
 - ก. ขึ้นและลงเรือ
 - ข. แลกเปลี่ยนสินค้า
 - ค. เรียนรู้วัฒนธรรม
 - ง. บอกฐานะของเจ้าบ้าน
3. คนไทยนิยมปลูกบ้านใต้ถุนสูงเพราะเหตุใด
 - ก. เพื่อเป็นที่นั่งเล่นของเด็กๆ
 - ข. เมื่อน้ำหลากหรือท่วมสามารถผ่านไปได้สะดวก
 - ค. เป็นสัญลักษณ์บอกฐานะของบ้าน
 - ง. เพื่อใช้พื้นที่เพาะปลูกข้าว
4. คนไทยในปัจจุบันไม่ใช้น้ำสำหรับการบริโภคอุปโภคในเรื่องใด
 - ก. อาบน้ำ
 - ข. เลี้ยงปลา
 - ค. ป้องกันข้าศึก
 - ง. ใช้ในการเพาะปลูก
5. ข้อใดที่อธิบายลักษณะของเรือนแพได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. สร้างไว้เป็นที่สังสรรค์ริมแม่น้ำ
 - ข. ใช้เป็นที่พักก่อนขึ้นและลงเรือ
 - ค. สร้างจากไม้ไผ่ ลอยน้ำได้ ไว้ใช้อยู่อาศัย
 - ง. เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้า ที่สามารถลอยน้ำได้

6. เหตุใดในปัจจุบันคนไทยนิยมเดินทางด้วยรถแทนเรือเหมือนสมัยก่อน
- สะดวกเนื่องจากปัจจุบันมีถนนตัดผ่านหน้าบ้าน
 - มีความรวดเร็ว ราคาถูก
 - การคมนาคมไม่ติดขัด
 - คนไทยมีฐานะขึ้นกว่าเมื่อก่อน
7. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลการกรวดน้ำของคนไทย
- คนไทยเชื่อว่าการกรวดน้ำให้ผู้ล่วงลับจะทำให้ผู้ล่วงลับไปเกิดได้เร็วขึ้น
 - การกรวดน้ำจะช่วยให้ชีวิตคู่ยืนยาว
 - การรดน้ำสังข์มีที่มาจากความเชื่อของศาสนาพราหมณ์
 - คนไทยมีความเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์ของความร่มเย็น ยืดหยุ่น
8. คนไทยจะกรวดน้ำเมื่อใด
- ตื่นตอนเช้า
 - หลังทำบุญตักบาตร หรือฟังธรรม
 - เมื่อใดก็ได้ตามสะดวก
 - ก่อนสวดมนต์เข้านอน
9. ข้อใดเป็นความเชื่อเรื่องการโกนผมในการบวชของคนไทย
- ช่วยให้เดินทางได้สะดวกปลอดภัย
 - ช่วยให้มีโชคลาภ
 - ชีวิตจะเป็นมงคล ทำอะไรก็ไหลลื่น
 - เป็นการบอกให้รู้ว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว
10. เหตุใดคนไทยนิยมวางตุ่มใส่น้ำไว้ที่หน้าบ้าน
- เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงฐานะของแต่ละบ้าน
 - มีไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์แก่เคล็ดให้มีเงินมีทอง
 - เพื่อเป็นการล้างสิ่งที่ไม่ดีจากข้างนอก หรือล้างฝุ่นก่อนเข้าบ้าน
 - มีไว้ประดับตกแต่งเวลามีงานเทศกาล
11. การรดน้ำสังข์ให้แก่คู่บ่าวสาวในพิธีแต่งงานของไทย มีวัตถุประสงค์ใด
- เพื่ออวยพรให้มีลูกหลานแข็งแรง
 - เป็นการอวยพรให้ชีวิตคู่มีความสุข มีความอดทน
 - เพื่อแสดงความเคารพที่มีต่อญาติผู้ใหญ่
 - เพื่อนำน้ำที่รดบ่าวสาวไปทำพิธีพระพุทธรูป
12. ข้อใดเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการโกนผมไฟเด็ก
- ทำให้ชีวิตเด็กมีความสุข ชีวิตไหลลื่น
 - เด็กไม่ดื้อ เชื่อฟังผู้ใหญ่
 - เด็กมีสุขภาพแข็งแรง
 - ผมที่ขึ้นใหม่ของเด็กจะสวย แข็งแรง

13. ข้อใดไม่ใช่กิจกรรมที่ทำในวันสงกรานต์
- รดน้ำผู้สูงอายุ
 - ลอยกระทง
 - สร้างน้ำพระ
 - ทำบุญ
14. กิจกรรมใดในวันสงกรานต์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากโบราณมากที่สุด
- รดน้ำผู้สูงอายุ
 - สร้างน้ำพระพุทธรูป
 - การเล่นน้ำระหว่างเพื่อน
 - การเล่นน้ำกับนักท่องเที่ยว
15. ประเพณีของไทยสร้างน้ำพระเพราะเหตุใด
- ระลึกถึงความดี แสดงความอ่อนน้อมต่อมตน
 - เพื่อทำความสะอาดพระพุทธรูปประจำปี
 - เชื่อว่ารดน้ำพระแล้วจะทำให้อายุยืนยาว
 - กิจกรรมที่บรรพบุรุษทำต่อมา
16. ข้อใดเป็นช่วงเวลาการจัดประเพณีแห่เรือของไทย
- เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม
 - เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์
 - เดือนมีนาคม - เมษายน
 - เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน
17. ข้อใดแสดงให้เห็นว่า น้ำเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงความอ่อนโยน มีมารยาท ถ้อยทีถ้อยอาศัยในสังคมไทย
- การรดน้ำผู้ใหญ่/สร้างน้ำพระ
 - การสาดน้ำเพื่อนในวันสงกรานต์
 - การแข่งขันทำกระทงในวันลอยกระทง
 - การประกวดนางนพมาศในวันลอยกระทง
18. คนไทยมีความเชื่อเรื่องลอยกระทงอย่างไร
- ขอขมาเทวดาที่ดูแลสายน้ำ
 - เป็นงานรื่นเริงที่ทำสืบต่อกันมา
 - เป็นการแสดงฝีมือการประกวดทำกระทง
 - แสดงความกตัญญูต่อญาติผู้ใหญ่
19. กิจกรรมข้อใดไม่มีในวันลอยกระทง
- ประดิษฐ์กระทง นำไปลอยในแม่น้ำ
 - การประกวดนางนพมาศ
 - ขนทรายเข้าวัด ก่อเจดีย์ทราย
 - ทำบุญ ตักบาตร

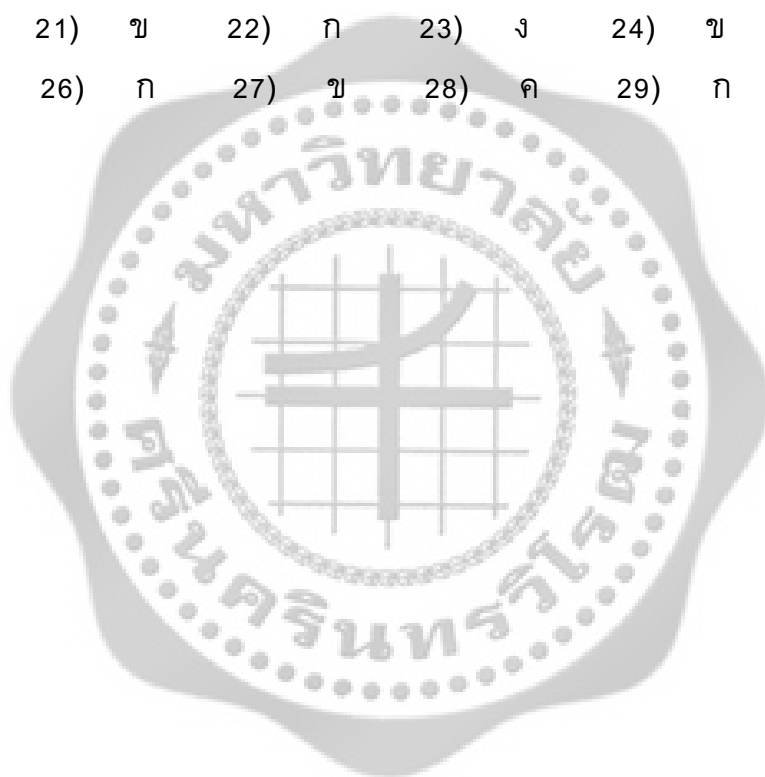
20. ข้อใดเป็นส่วนหนึ่งของ "น้ำลดตอผุด"
- คนที่ชอบพูดชักจูงเหตุผล ไม่ชอบพูดตรง ๆ
 - คนที่พูดอะไรไม่ทันคิด โทกทงจนมีคนจับได้
 - คนที่ปกปิดการกระทำ ความผิด สักวันความลับจะถูกเปิดเผย
 - เป็นการบอกช่วงเวลา น้ำขึ้นน้ำลง
21. ส่วนของไทยในข้อใด หมายถึง คนที่ไม่ช่วยงานส่วนรวมแล้วยังขัดขวางงานของคนอื่น
- มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ
 - บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น
 - ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ
 - น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า
22. ข้อใดคือความหมายของส่วนไทย "ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ"
- ทำอะไรไม่คุ้มกับสิ่งที่ต้องเสียไป
 - น้ำพริกเหลือให้เอาไปทิ้งที่ท่าน้ำ
 - ทำอะไรควรเริ่มจากเรื่องเล็กๆ ไปเรื่องใหญ่ๆ
 - ใช้น้ำในการละลายน้ำพริกที่มีรสชาดจัดเกินไป
23. ส่วนไทยข้อใดมีความหมายเกี่ยวกับการโน้มน้าวให้เชื่อ หรือคล้อยตาม
- ตำน้ำพริก ละลายแม่น้ำ
 - คว้าน้ำเหลว
 - น้ำลดตอผุด
 - ชักแม่น้ำทั้งห้า
24. กลุ่มคำใดมีความหมายเชิงบวก
- น้ำใจ
 - น้ำหน้า
 - น้ำคร่ำ
 - น้ำตา
25. เพลงริมฝั่งคลองสะท้อนภาพวัฒนธรรมไทยอย่างไร
- ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 - ผู้ชายและผู้หญิงไทยนิยมจับกันเวลามาอาบน้ำที่ท่าหน้าบ้าน
 - คนไทยว่ายน้ำเก่ง
 - วิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ริมน้ำ

26. ข้อใดเป็นที่มาของเพลงนกกะปูดตาแดงน้ำแห้งก็ตาย
- ก. นกกะปูดตายเพราะน้ำแล้ง ไม่มีอาหารให้ทาน
 - ข. ชาวนาชอบจับนกกะปูดไปทำอาหาร
 - ค. อยู่ในช่วงผสมพันธ์ ทำให้จำฝูงต้องต่อสู้กัน
 - ง. นกกะปูดเป็นโรคตาแดง จะตายเมื่อถึงหน้าแล้ง
27. ข้อใดกล่าวถึงความสำคัญของเพลง “น้ำคือชีวิต”
- ก. น้ำเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่อคนไทย
 - ข. น้ำมีประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคมากมาย
 - ค. น้ำมีคุณสมบัติเหมือนความรัก คือสามารถยืดหยุ่นได้
 - ง. ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์เรื่องน้ำมาก
28. เพลงข้อใดที่กล่าวถึงคุณลักษณะของน้ำ
- ก. น้ำคือชีวิต
 - ข. เปิดอาน้ำในคลอง
 - ค. หยดน้ำ
 - ง. ริมฝั่งคลอง
29. ข้อใดตรงกับเดือนนี้
- ก. มกราคม
 - ข. กุมภาพันธ์
 - ค. มีนาคม
 - ง. เมษายน
30. คนไทยไม่นิยมใช้น้ำเป็นสัญลักษณ์เปรียบเทียบกับเรื่องใด
- ก. ความเชื่อ- ความศรัทธา
 - ข. ประโยชน์ใช้สอย
 - ค. ความรัก
 - ง. ความไม่ดี

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

1) ง	2) ก	3) ข	4) ค	5) ค
6) ก	7) ข	8) ข	9) ค	10) ค
11) ข	12) ก	13) ข	14) ง	15) ก
16) ก	17) ก	18) ก	19) ค	20) ค
21) ข	22) ก	23) ง	24) ข	25) ง
26) ก	27) ข	28) ค	29) ก	30) ง

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง “น้ำ: วิถีคนวิถีไทย” สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

ชื่อ นามสกุล

รหัสนักศึกษา

ประเภท แบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test)

คำถามท้ายบทเรียน

1. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์ของการสร้างทำนน้ำหน้าบ้านของคนไทยสมัยก่อน
 - ก. ขึ้นและลงเรือ
 - ข. แลกเปลี่ยนสินค้า
 - ค. เรียนรู้วัฒนธรรม
 - ง. บอกฐานะของเจ้าบ้าน
2. ข้อใดที่อธิบายลักษณะของเรือนแพได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. สร้างไว้เป็นที่สังสรรค์ริมแม่น้ำ
 - ข. ใช้เป็นที่พักก่อนขึ้นและลงเรือ
 - ค. สร้างจากไม้ไผ่ ลอยน้ำได้ ไว้ใช้อยู่อาศัย
 - ง. เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้า ที่สามารถลอยน้ำได้
3. คนไทยนิยมปลูกบ้านใต้ถุนสูงเพราะเหตุใด
 - ก. เพื่อเป็นที่นั่งเล่นของเด็กๆ
 - ข. เมื่อน้ำหลากหรือท่วมสามารถผ่านไปมาได้สะดวก
 - ค. เป็นสัญลักษณ์บอกฐานะของบ้าน
 - ง. เพื่อใช้พื้นที่เพาะปลูกข้าว
4. ข้อใดไม่ใช่วัฒนธรรมไทยแบบดั้งเดิม
 - ก. คนไทยต้องพึ่งพาน้ำในการทำเกษตร และการประมง
 - ข. บรรพบุรุษนิยมตั้งบ้านเรือนริมน้ำ
 - ค. คนไทยใช้แม่น้ำในการวางผังเมือง และการป้องกันศัตรู
 - ง. คนไทยนิยมค้าขายริมถนนมากกว่าในแม่น้ำ
5. คนไทยในปัจจุบันไม่ใช้น้ำสำหรับการบริโภคอุปโภคในเรื่องใด
 - ก. อาบน้ำ
 - ข. เลี้ยงปลา
 - ค. ป้องกันข้าศึก
 - ง. ใช้ในการเพาะปลูก

6. เหตุใดในปัจจุบันคนไทยนิยมเดินทางด้วยรถแทนเรือ
 - ก. สะดวกเนื่องจากปัจจุบันมีถนนตัดผ่านหน้าบ้าน
 - ข. มีความรวดเร็ว ราคาถูก
 - ค. การคมนาคมไม่ติดขัด
 - ง. คนไทยมีฐานะขึ้นกว่าเมื่อก่อน
7. คนไทยจะกรวดน้ำเมื่อใด
 - ก. ตื่นตอนเช้า
 - ข. หลังทำบุญตักบาตร หรือฟังธรรม
 - ค. เมื่อใดก็ได้ตามสะดวก
 - ง. ก่อนสวดมนต์เข้านอน
8. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลการกรวดน้ำของคนไทย
 - ก. คนไทยเชื่อว่าการกรวดน้ำให้ผู้ล่วงลับจะทำให้ผู้ที่ล่วงลับไปเกิดได้เร็วขึ้น
 - ข. การกรวดน้ำจะช่วยให้ชีวิตคู่ยืนยาว
 - ค. การรดน้ำสังข์มีที่มาจากความเชื่อของศาสนาพราหมณ์
 - ง. คนไทยมีความเชื่อว่าน้ำเป็นสัญลักษณ์ของความร่มเย็น ยืดหยุ่น
9. เหตุใดคนไทยนิยมวางตุ่มใส่น้ำไว้ที่หน้าบ้าน
 - ก. เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงฐานะของแต่ละบ้าน
 - ข. มีไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์แก่เคล็ดให้มีเงินมีทอง
 - ค. เพื่อเป็นการล้างสิ่งที่ไม่ดีจากข้างนอก หรือล้างฝุ่นก่อนเข้าบ้าน
 - ง. มีไว้ประดับตกแต่งเวลามีงานเทศกาล
10. การรดน้ำสังข์ให้แก่คู่บ่าวสาวในพิธีแต่งงานของไทย มีวัตถุประสงค์ใด
 - ก. เพื่ออวยพรให้มีลูกหลานแข็งแรง
 - ข. เป็นการอวยพรให้ชีวิตคู่มีความสุข มีความอดทน
 - ค. เพื่อแสดงความเคารพที่มีต่อญาติผู้ใหญ่
 - ง. เพื่อนำน้ำที่รดบ่าวสาวไปทำพิธีพระพุทธรูป
11. ข้อใดเป็นความเชื่อเรื่องการโกนผมในการบวชของคนไทย
 - ก. ช่วยให้เดินทางได้สะดวกปลอดภัย
 - ข. ช่วยให้มีโชคลาภ
 - ค. ชีวิตจะเป็นมงคล ทำอะไรก็ไหลลื่น
 - ง. เป็นการบอกให้รู้ว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว
12. ข้อใดเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการโกนผมไฟเด็ก
 - ก. ทำให้ชีวิตเด็กมีความสุข ชีวิตไหลลื่น
 - ข. เด็กไม่ดื้อ เชื่อฟังผู้ใหญ่
 - ค. เด็กมีสุขภาพแข็งแรง
 - ง. ผมที่ขึ้นใหม่ของเด็กจะสวย แข็งแรง

13. ข้อใดไม่ใช่กิจกรรมที่ทำในวันสงกรานต์
- รดน้ำผู้สูงอายุ
 - ลอยกระทง
 - สร้างน้ำพระ
 - ทำบุญ
14. ประเพณีของไทยสร้างน้ำพระเพราะเหตุใด
- ระลึกถึงความดี แสดงความอ่อนน้อมต่อมตน
 - เพื่อทำความสะอาดพระพุทธรูปประจำปี
 - เชื่อว่ารดน้ำพระแล้วจะทำให้อายุยืนยาว
 - กิจกรรมที่บรรพบุรุษทำต่อมา
15. ข้อใดเป็นช่วงเวลาการจัดประเพณีแห่เรือของไทย
- เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม
 - เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์
 - เดือนมีนาคม - เมษายน
 - เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน
16. กิจกรรมใดในวันสงกรานต์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากโบราณมากที่สุด
- รดน้ำผู้สูงอายุ
 - สร้างน้ำพระพุทธรูป
 - การเล่นน้ำระหว่างเพื่อน
 - การเล่นน้ำกับนักท่องเที่ยว
17. ข้อใดแสดงให้เห็นว่า น้ำเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงความอ่อนโยน มีมารยาท ถ้อยทีถ้อยอาศัยในสังคมไทย
- การรดน้ำผู้ใหญ่/สร้างน้ำพระ
 - การสาดน้ำเพื่อนในวันสงกรานต์
 - การแข่งขันทำกระทงในวันลอยกระทง
 - การประกวดนางพมาศในวันลอยกระทง
18. กิจกรรมข้อใดไม่มีในวันลอยกระทง
- ประดิษฐ์กระทง นำไปลอยในแม่น้ำ
 - การประกวดนางพมาศ
 - ชนทรายเข้าวัด ก่อเจดีย์ทราย
 - ทำบุญ ตักบาตร
19. คนไทยมีความเชื่อเรื่องลอยกระทงอย่างไร
- ขอขมาเทวดาที่ดูแลสายน้ำ
 - เป็นงานรื่นเริงที่ทำสืบต่อกันมา
 - เป็นการแสดงฝีมือการประกวดทำกระทง
 - แสดงความกตัญญูต่อญาติผู้ใหญ่

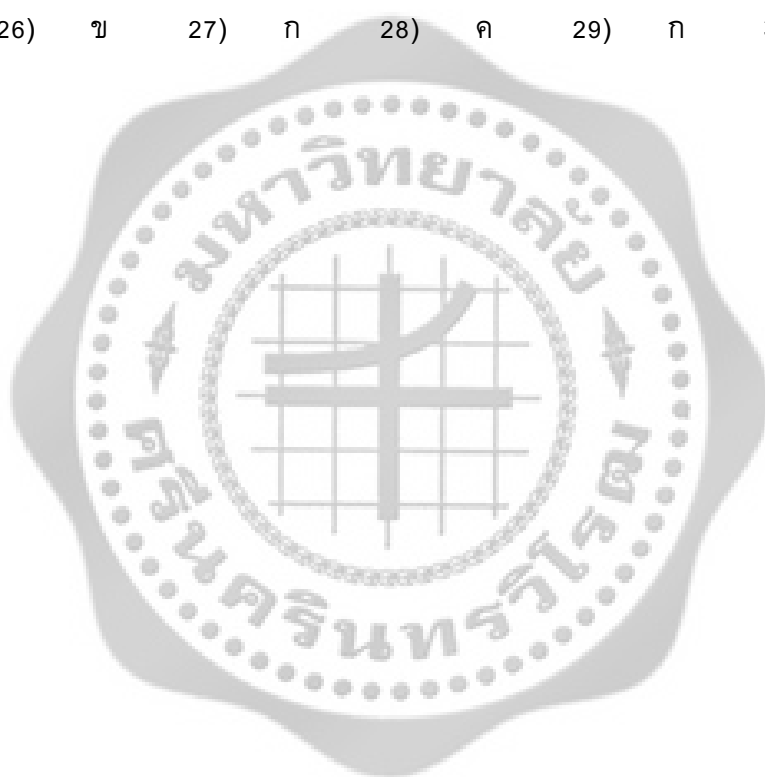
20. สำนวนไทยในข้อใด หมายถึง คนที่ไม่ช่วยงานส่วนรวมแล้วยังขัดขวางงานของคนอื่น
- มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ
 - บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น
 - ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ
 - น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า
21. ข้อใดเป็นสำนวนของ"น้ำลดตอผุด"
- คนที่ชอบพูดชักจูงเหตุผล ไม่ชอบพูดตรงๆ
 - คนที่พูดอะไรไม่ทันคิด โทกทงจนมีคนอื่นจับได้
 - คนที่ปกปิดการกระทำ ความผิด สักวันความลับจะถูกเปิดเผย
 - เป็นการบอกช่วงเวลาน้ำขึ้นน้ำลง
22. สำนวนไทยข้อใดมีความหมายเกี่ยวกับการโน้มน้าวให้เชื่อ หรือคล้อยตาม
- ตำน้ำพริก ละลายแม่น้ำ
 - คว้าน้ำเหลว
 - น้ำลดตอผุด
 - ชักแม่น้ำทั้งห้า
23. ข้อใดคือความหมายของสำนวนไทย "ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ"
- ทำอะไรไม่คุ้มกับสิ่งที่ต้องเสียไป
 - น้ำพริกเหลือให้เอาไปทิ้งที่ท่าหน้า
 - ทำอะไรควรเริ่มจากเรื่องเล็กๆ ไปเรื่องใหญ่ๆ
 - ใช้น้ำในการละลายน้ำพริกที่มีรสชาติจัดเกินไป
24. กลุ่มคำใดมีความหมายเชิงบวก
- น้ำใจ
 - น้ำหน้า
 - น้ำคร่ำ
 - น้ำตา
25. เพลงริมฝั่งคลองสะท้อนภาพวัฒนธรรมไทยอย่างไร
- ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 - ผู้ชายและผู้หญิงไทยนิยมจับกันเวลามาอาบน้ำที่ท่าหน้าบ้าน
 - คนไทยว่ายน้ำเก่ง
 - วิถีชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ริมน้ำ
26. ข้อใดกล่าวถึงความสำคัญของเพลง "น้ำคือชีวิต"
- น้ำเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่อคนไทย
 - น้ำมีประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคมากมาย
 - น้ำมีคุณสมบัติเหมือนความรัก คือสามารถยืดหยุ่นได้
 - ประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์เรื่องน้ำมาก

27. ข้อใดเป็นที่มาของเพลงนกกะปูดตาแดงน้ำแห้งก็ตาย
- ก. นกกะปูดตายเพราะน้ำแห้ง ไม่มีอาหารให้ทาน
 - ข. ชาวนาชอบจับนกกะปูดไปทำอาหาร
 - ค. อยู่ในช่วงผสมพันธ์ ทำให้จำฝูงต้องต่อสู้กัน
 - ง. นกกะปูดเป็นโรคตาแดง จะตายเมื่อถึงหน้าแล้ง
28. เพลงข้อใดที่กล่าวถึงคุณลักษณะของน้ำ
- ก. น้ำคือชีวิต
 - ข. เบ็ดอาน้ำในคลอง
 - ค. หยดน้ำ
 - ง. ริมฝั่งคลอง
29. ข้อใดตรงกับเดือนยี่
- ก. มกราคม
 - ข. กุมภาพันธ์
 - ค. มีนาคม
 - ง. เมษายน
30. คนไทยไม่นิยมใช้น้ำเป็นสัญลักษณ์เปรียบเทียบกับเรื่องใด
- ก. ความเชื่อ- ความศรัทธา
 - ข. ประโยชน์ใช้สอย
 - ค. ความรัก
 - ง. ความไม่ดี

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน**แบบทดสอบหลังเรียน**

1)	ก	2)	ค	3)	ข	4)	ง	5)	ค
6)	ก	7)	ข	8)	ข	9)	ค	10)	ค
11)	ค	12)	ก	13)	ข	14)	ก	15)	ก
16)	ง	17)	ก	18)	ค	19)	ก	20)	ก
21)	ค	22)	ง	23)	ก	24)	ก	25)	ง
26)	ข	27)	ก	28)	ค	29)	ก	30)	ง

ภาคผนวก ก

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม

เรื่อง "น้ำ: วิถีคนวิถีไทย" สำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ

แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม

เรื่อง

“น้ำ: วิถีคนวิถีไทย”

สำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ

คำนำ

คนไทยมีการใช้ประโยชน์จากน้ำมากมาย เช่น จากการอุปโภค บริโภค ประกอบอาชีพ การเกษตร อุตสาหกรรม ประมง ค้าขาย หรือใช้น้ำเป็นเส้นทางสัญจร ตลอดจนการอพยพย้ายถิ่นเพื่อตั้งถิ่นฐานริมน้ำ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต สอดแทรกอยู่ในวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ จนเกิดเป็น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศิลปะ และการปกครอง มีการถ่ายทอด เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และมีการแสดงออกมาทางภาษา เช่น สำนวนภาษิต คำพังเพยเพื่อใช้ในการเตือนสติ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ทุกชนชั้น ตั้งแต่ผู้นำถึงประชาชนมีความผูกพันกับสายน้ำตั้งแต่เกิดจนตาย

จากความสำคัญและความสัมพันธ์ของคนไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง น้ำ วิถีคน วิถีชีวิตไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ เพื่อช่วยให้ฝึกทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าใจบริบท ความหมาย และวัฒนธรรมของคนไทยได้

วัตถุประสงค์การจัดทำแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง น้ำ วิถีคน วิถีชีวิตไทย สำหรับผู้เรียนชาว ต่างประเทศ เพื่อสอนชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในระดับกลาง โดยมีเนื้อหาการเรียนรู้ 5 บท ดังนี้

- บทที่ 1 น้ำกับวิถีชีวิต
- บทที่ 2 น้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อ
- บทที่ 3 น้ำกับประเพณีไทย
- บทที่ 4 น้ำกับสำนวนไทย
- บทที่ 5 น้ำกับบทเพลงไทย

แบบเรียนแต่ละบทจะมีแผนการจัดการเรียนรู้ประจำบทเพื่ออธิบาย กำหนดแนวทางการสอน วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลผู้เรียน ใน 1 บท จะประกอบไปด้วย 1) เนื้อเรื่อง 2) คำศัพท์น่า รู้ 3) ภาพประกอบ 4) แบบทดสอบท้ายบท 5) สารบัญรู้ ส่วนประกอบต่างๆจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถทำ ความเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแบบเรียนเชิงวัฒนธรรม เรื่อง น้ำ: วิถีคน วิถีชีวิตไทย สำหรับผู้เรียนชาว ต่างประเทศเล่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศเข้าใจในบริบทด้านวัฒนธรรมของคนไทยมากขึ้น และสามารถ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงเป็นแนวทางในการจัดทำแบบเรียนเชิง วัฒนธรรมในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

สิริพัฒน์ ชลศิริ

..... สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 หน้าที่วิถีชีวิต	5
บทที่ 2 หน้าที่พฤติกรรมและความเชื่อ	14
บทที่ 3 หน้าที่ประเพณีไทย	24
บทที่ 4 หน้าที่สำนวนไทย	33
บทที่ 5 หน้าที่บทเพลงไทย	43
เฉลยแบบทดสอบ	55
บรรณานุกรม	58
บรรณานุกรมภาพ	59

แนะนำตัวละคร

สวัสดีค่ะ หนูชื่อวาริค่ะ

วาริเกิดที่จังหวัดสุโขทัยและย้ายมา
อยู่ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร เหตุการณ์
ต่าง ๆ ใหญ่เล่่มเกิดขึ้นในช่วงเทศกาล
โรงเรียนปิดเทอม คุณแม่จึงส่งวาริไปอยู่กับ
คุณยายที่จังหวัดสุโขทัย

ติดตามเรื่องราวสนุก ๆ ของวาริได้
เลยนะคะ

วาริ

บทที่ 1

“ น้ำกับวิถีชีวิต ”

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์และความสำคัญของน้ำที่มีต่อวิถีคนไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำและวิถีชีวิตไทยได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้

บทอ่าน

วันเดือนปี.....10 เมษายน 2558.....

อารมณ์ ดี เฉยๆ หงุดหงิด ดีแทน

วันนี้ฉันตื่นแต่เช้า เมื่อคืนก็นอนไม่ค่อยหลับสงสัยตื่นแต่เช้าจะได้กลับไปเยี่ยมคุณยาย และเป็นครั้งแรกที่ฉันต้องเดินทางไปคนเดียว เนื่องจากคุณพ่อและคุณแม่ต้องไปทำงานที่ต่างจังหวัด แต่ท่านทั้งสองสัญญาว่าจะไปเยี่ยมคุณยายและฉันในวันหยุด คุณพ่อขับรถไปส่งฉันที่สถานีขนส่งมวลชนหมอชิต ที่นั่นมีผู้คนมากมายที่ต้องการเดินทางไปจังหวัดทางเหนือ หรือจังหวัดทางอีสาน แต่ถ้าจะเดินทางไปทางภาคใต้ ต้องไปขึ้นรถที่สถานีขนส่งสายใต้ ฉันเดินไปซื้อตั๋วรถโดยสารสาธารณะ รถออกรอบเวลา แปดโมงเช้า ฉันเดินทางถึงจังหวัดสุโขทัยเวลาบ่ายสามโมงครึ่ง และนั่งรถสองแถวประมาณสิบห้านาที จากท่ารถฉันต้องเปลี่ยนไปขึ้นเรือเพื่อเข้าบ้านคุณยายที่อยู่ริมน้ำ จนถึงบ้านจริงๆ อีกสิบนาทีก็ห้าโมงเย็นแล้ว

รถโดยสารสาธารณะ (รถบัส)

รถสองแถว

เรือพาย

ระหว่างที่ฉันนั่งเรือ ฉันมองเห็นผู้คนหลายคนใช้น้ำสำหรับอุปโภคบริโภค บางก็ซักผ้า ล้างจาน หรือดื่มน้ำรดผัก มองเลยไปอีกก็เห็นเด็กโข่งกลุ่มใหญ่กำลังกระโดดน้ำเล่นกันอย่างสนุกสนาน ถัดเรือที่ฉันนั่งไปเล็กน้อย คุณลุงท่านหนึ่งกำลังทอดแหจับปลาในแม่น้ำ จากที่เห็นก็จิวัดประจำวันของผู้คนที่แตกต่างกับคนในกรุงเทพมหานคร เขาไม่ต้องใช้ชีวิตแข่งขันกับเวลา ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรมากมายในชีวิต ใช้ชีวิตตามธรรมชาติ เรียบง่าย วิวสองฝั่งแม่น้ำเต็มไปด้วยบ้านคนสลับกับต้นไม้ที่ตั้งเรียงกันเป็นทิวแถว คุณยายเคยบอกว่าคนที่นี่ส่วนใหญ่รู้จักกันหมด เพราะอยู่มานานหลายชั่วอายุคนตั้งแต่บรรพบุรุษ ใครลูกใครก็จะรู้จักกันหมด คนที่นี่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง หรือค้าขาย และส่วนใหญ่ก็ใช้แม่น้ำเป็นทางคมนาคม เพื่อไปพบเจอกัน หรือไปทำบุญที่วัด ในอดีตคนไทยยังใช้แม่น้ำเป็นกำแพงในการป้องกันศัตรูด้วย ต่อมาเมื่อการคมนาคมสะดวกสบายขึ้น มีถนนตัดผ่านหน้าบ้าน มีการผลิตรถ ตามสมัยนิยม รวดเร็ว ปลอดภัย ฝนตกแล้วไม่เปียก ทำให้ผู้คนเลิกใช้เรือตามคลองไปขึ้นรถตามถนน แต่ก็ยังพบเห็นการสัญจรทางน้ำบ้าง เพราะอย่างไรเสียเรือก็ไม่ติดเหมือนกับรถยนต์แบบในกรุงเทพมหานคร

บทอ่าน

ฉันนั่งเรือมาถึงศาลาท่าน้ำบ้านคุณยาย เจอคุณยายแต่ไกล ยืนต้อนรับฉันด้วยท่าทางดีใจมาก พร้อมยิ้มหวานแก้มแทบปริ บ้านของคุณยายมีลักษณะเป็นบ้านไม้เรือนไทย แบบเป็นหลังเล็ก ๆ ตั้งเรียงกันเป็นแนว และมีเรือนชานเชื่อมระหว่างเรือนใหญ่และเรือนเล็ก ด้านล่างเป็นลานโล่งใต้ถุนสูง และมีทำน้ำไว้สำหรับขึ้นลงเรือ สมัยที่ฉันเป็นเด็ก คุณยายมักจะเรียกบริเวณที่เป็นทำน้ำว่าหน้าบ้าน แต่ตอนนี้ร่ายย้ายหน้าบ้านไปฝั่งที่มีถนนตัดผ่านแล้ว เพื่อความสะดวก ทุกบ้านก็ทำแบบนี้เหมือนกันหมด ฉันเคยสงสัยเลยตามคุณยายว่า “ทำไมบ้านไทยสมัยก่อนต้องมีใต้ถุนสูงคะ” คุณยายอธิบายว่า ที่คนไทยนิยมปลูกบ้านทรงนี้เพราะเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อป้องกันบ้านพังเมื่อฤดูฝน และเมื่อมีน้ำหลากมา น้ำสามารถไหลผ่านไปได้เลย หรือในหน้าร้อนบ้านก็สามารถระบายอากาศได้ดี ลมสามารถผ่านไปได้อย่างสะดวก คนที่มีเงินปลูกบ้านไม่มาก ก็จะปลูกบ้านเรือนแพอยู่ริมน้ำนั้นเอง เพราะไม่ต้องไปซื้อที่ แต่ก็สามารถอาศัยได้ชั่วคราว เรือนแพทำจากการนำไม้ไผ่มาต่อกัน ประกอบให้เป็นสวน ๆ เหมือนบ้าน เช่น เพดานผ้า พื้น หรือ ผนัง สามารถต่อแทนเรือได้เรียกว่าแพ คุณสมบัติของไม้ไผ่คือมีน้ำหนักเบาและสามารถลอยน้ำได้ เมื่อประกอบบ้านเสร็จ เพื่อไม่ให้แพลอยไปตามกระแสน้ำ คนจึงนิยมผูกติดกับไม้ให้เคลื่อนที่ เมื่อมีหลาย ๆ หลัง จึงผูกติดกันไว้ คนทั่วไปเรียกว่าเรือนแพ ฟังคุณยายพูดจบทำให้ฉันมองเห็นภาพชัดเจนและเข้าใจทันที ฉันเคยเห็นข่าวในหนังสือพิมพ์ เป็นภาพอุทกภัยที่เกิดขึ้นเร็ว ๆ นี้ที่น้ำท่วมมาฉับพลัน เมื่อน้ำหลากมา น้ำสามารถกวาดบ้านไปได้ทั้งหลัง แสดงถึงภูมิปัญญาของคนโบราณ หากเรามีบ้านก็ควรสร้างแบบใต้ถุนสูงตามโบราณดีกว่า ผ่านไปห้า นาที ขณะที่กำลังคิดอะไรเพลิน ๆ คุณยายก็ยื่นผ้าถุงและขันมาให้และบอกว่า “ไปอาบน้ำอาบทำได้แล้วเรา มาเหนื่อย ๆ จะได้อธิษฐาน” พลังจิตในใจว่า “ได้เวลาสนุก เล่นน้ำเย็น ๆ ดีโป่งแล้วสินะ” ฉันรีบตรงไปที่ทำน้ำทันที

บ้านเรือนไทย

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
เกษตรกรรม (กะ-เสด-ตะ-กำ)	Agriculture น. การใช้ที่ดินเพาะปลูกพืชต่างๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ การประมง และการป่าไม้
ชั๊น	A bowl น. ถาดหรือชามสำหรับตักหรือใส่ข้าว
คมนาถ (ตะ-มะ-นา-คมนาถ)	Communication น. การติดต่อไปมาถึงกัน การสื่อสาร
ค้าขาย	Trade ก. ทำมาหากินในทางซื้อขาย
ตีโป่ง	Afloat, a pontoon made by wetting a piece of cloth and putting it in the water ก. การพูนเอาอากาศเข้าไปในน้ำลึง มัดปลายไม้ให้ลมออก สามารถทำให้อลอยน้ำได้
ท่าหน้า	Waterside น. สถานที่ริมหน้า เพื่อใช้สำหรับขึ้นลงเรือ
ทอดแห	Throw a net ก. เหยียดแหให้แผ่กว้างออกไปเพื่อจับปลา
น้ำหลาก	flood น. น้ำที่ไหลมาผิดปกติมากกะทันหัน
บรรพบุรุษ (บัน-พะ-บุ-รุช)	An ancestor น. ผู้เป็นต้นวงศ์ตระกูลซึ่งมีผู้สืบสายโลหิตมา บุคคลที่นับตั้งแต่ปู่ย่าตายายขึ้นไป
ประมง	Fishery น. การจับสัตว์น้ำ เช่น ทำประมง
ผลัด	Change ก. เปลี่ยนแทนที่ เช่น ผลัดเสื้อผ้า ผลัดเวร ผลัดใบ ผลัดขน.
ผ้าลึง	Sarong น. เครื่องห่มของผู้หญิง ซึ่งใช้ผืนผ้าเย็บริมด้านข้างให้ติดกัน
รถสองแถว	minibus น. รถรับจ้างที่มีที่นั่งไปตามความยาวของรถเป็น ๒ แถว
อุปโภค (อุบ-ปะ-โพท)	Consume ก. เอามาใช้ให้เกิดประโยชน์
บริโภค (มอ-ริ-โพท)	eat ก. กิน

คำถามท้ายบทที่ 1

ส่วนที่ 1 จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ไม่ถูกต้อง

- 1. บ้านขยายของวาริต้อยูริมแม่น้ำ ในจังหวัดสุโขทัย
- 2. ในขณะที่นั่งเรือในคลอง วาริตได้เห็นผู้หญิงซักผ้า ลูกหลงพายเรือ เด็ก ๆ ทอดแห
- 3. สาเหตุที่คนเลิกใช้เรือ เพราะว่ามีราคาถูกลง และการคมนาคมสะดวกสบายขึ้น
- 4. บรรพบุรุษปลูกบ้านได้สูงไว้เพื่อป้องกันบ้านเสียหายในฤดูน้ำหลาก
- 5. เรือนแพ เป็นบ้านที่สร้างจากไม้ไผ่ เหมาะสำหรับอาศัยอยู่ริมน้ำ หรือในแม่น้ำ

ส่วนที่ 2 จงจับคู่คำศัพท์และภาพให้ถูกต้อง

ทอดแห

เกษตรกรรม

ตีโป่ง

เรือนแพ

ศาลาทำน้ำ

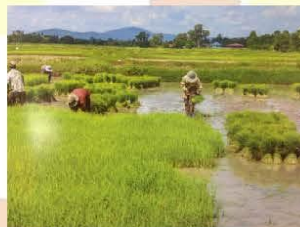
1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ส่วนที่ 3 จงนำคำศัพท์จากส่วนที่ 2 มาแต่งประโยค

1. รถสองแถว

.....

2. เกษตรกรรม

.....

3. ตีโป่ง

.....

4. เรือนแพ

.....

5. ศาลาทำน้ำ

.....

ส่วนที่ 4 จงตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. วาริเห็นอะไรวิถีชีวิตอะไรบ้าง ระหว่างที่วารินั่งเรือไปบ้านคุณยาย

.....

.....

.....

.....

2. คุณยายเล่าเรื่องอะไรที่แสดงความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนไทย

.....

.....

.....

.....

3. คนไทยใช้ประโยชน์จากน้ำอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. จากบทอ่าน จงยกตัวอย่างภูมิปัญญาของคนไทยด้านสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับน้ำ

.....

.....

.....

.....

5. ระดับภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องเป็นระดับภาษาใด

.....

.....

.....

.....

เรื่องน่ารู้

“ตลาดน้ำอัมพวา”

ตลาดน้ำอัมพวา ตั้งอยู่ที่อำเภ่อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นตลาดน้ำที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทย ในอดีตเมืองอัมพวาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม มีตลาดน้ำขนาดใหญ่เป็นศูนย์กลางด้านพาณิชย์กรรม ต่อมามีการพัฒนาการคมนาคมให้สะดวกขึ้น จึงมีถนนตัดผ่านพื้นที่ทำให้ตลาดค่อยๆ เลือนหายไป

ในปี 2547 เทศบาลตำบลอัมพวาร่วมกับประชาชนในท้องถิ่นได้ฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวา เพื่ออนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ โดยเริ่มแรกตั้งชื่อว่า “ตลาดน้ำยามเย็น” แต่นักท่องเที่ยวนิยมเรียกว่า “ตลาดน้ำอัมพวา” ตามสถานที่ตั้ง

ตลาดน้ำอัมพวาจะมีวันศุกร์ วันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุด ซึ่งตลาดน้ำโดยทั่วไปจะเปิดในเวลากลางวัน แต่ตลาดแห่งนี้จะเปิดในช่วงบ่ายจนถึงพลบค่ำ ประมาณ 13.00 - 22.00 น. เป็นตลาดน้ำแห่งแรกในประเทศไทยที่เปิดในเวลาเย็น ที่เปิดในช่วงเวลานี้เนื่องจากชาวบ้านจะทยอยพายเรือนำของมาขายหลังเลิกงาน สินค้ามีหลากหลาย เช่น อาหารทะเล อาหารคาวหวาน และของใช้ มีนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นที่มาอุดหนุนกันเนืองแน่น ผู้ที่ได้สัมผัสวิถีชีวิตริมคลอง การเดินทางก็สะดวกสบาย เนื่องจากห่างจากจังหวัดกรุงเทพมหานครประมาณ 72 กิโลเมตร สามารถขึ้นรถตู้โดยสารสาธารณะ หรือนั่งรถไฟไปก็สะดวกเช่นกัน

ที่มา. ไปด้วยกันดอทคอม. (2559). ตลาดอัมพวา. (ออนไลน์)

บทที่ 2
“น้ำกับพฤติกรรม
และความเชื่อ”

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความเชื่อมโยงของน้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อของคนไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำกับพฤติกรรมและความเชื่อได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้

บทอ่าน

วัน/เดือน/ปี.....11 เมษายน 2558.....

อารมณ์ ✓ ดี เลว ๆ หงุดหงิด ตื่นเต้น

วันนี้อากาศดีมาก ฉันตื่นแต่เช้าก็ได้ยินเสียงหวาน ๆ แ่วเข้ามา “เร่เข้ามา เร่เข้ามาจ้า ขนมหวาน อร่อย ๆ จ้า เรียกจ้า กวักมือจ้า อดของอร่อยนะจ๊ะ” ฉันมองลงไปจากหน้าต่าง เห็นแม่ค้าพายเรือมาขาย ขนมห่อใบตอง มือหนึ่งพาย มือหนึ่งป้อนปากตะโกนเรียกลูกค้า ฉันจะเรียกก็ไม่ทันเสียแล้ว จากนั้นฉันจึง ลุกขึ้นมาหยิบถุง เก็บที่นอน ไปอาบน้ำ เพื่อรอใส่บาตรพระที่ศาลาท่าน้ำ ประมาณ 7 โมงกว่าพระก็พายเรือ มาบิณฑบาต การใส่บาตรแบบนี้คงจะเห็นได้แต่ในต่างจังหวัด เพราะไม่มีในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ พระภิกษุสงฆ์จะเดินมาบิณฑบาตตามถนน จะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนไทยก็จะแตกต่างกัน ไปตามภูมิภาค

พอใส่บาตรเสร็จแล้ว คุณยายจึงชวนฉันไปวัดต่อเพื่อไปไหว้พระ ถวายสังฆทาน และกรวดน้ำ ยายบอกว่า “นาน ๆ เราจะกลับบ้านที ไปทำบุญหน่อย การกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้น คนไทยเชื่อว่าจะได้บุญและช่วยให้ผู้ที่ตายไปแล้ว ได้เกิดในภพชาติที่ดี ๆ ไปเกิดได้เร็ว” และในช่วง 11 โมงฉันได้มีโอกาสไปร่วมงานแต่งงานของลูกสาวลุงแมน เพื่อนบ้านของคุณยาย ในงานมีการรดน้ำสังข์ให้กับคู่บ่าวสาว โดยการตักน้ำมนต์ใส่หอยสังข์ และนำไปรดที่มือของคู่แต่งงาน ฉันแอบกระซิบถามคุณยายเบา ๆ ว่า “ทำไมเขาต้องใช้หอยสังข์ใส่น้ำรดคู่บ่าวสาว ใช้อย่างอื่นไม่ได้หรือคะ มันมีที่มากที่ไปอย่างไร” ฉันถามด้วยความสงสัย คุณยายยิ้มตอบกลับมาจ้า ๆ “แหม เรานี่ช่างสงสัยจริงนะ คุณทวดเคยเล่าให้ยายฟังว่า พิธีการแต่งงานแบบไทยนั้น จะมีขั้นตอนที่เราเรียกว่า พิธีหลังพระพุทธรูป หรือเรียกว่าพิธีรดน้ำสังข์

บทอ่าน

โดยส่วนมากจะให้ญาติ หรือแขกผู้ใหญ่รดน้ำให้คู่บ่าวสาว และอวยพรให้ครองรักกันยาวนานและมีความสุข หอยสังข์ เป็นสิ่งมงคล เนื่องจากเป็นความเชื่อโบราณว่าเป็นหนึ่งในสี่อย่างที่พระนารายณ์ที่คนไทยนับถือว่าเป็นเทพเจ้าถือไว้ในพระกร การใส่น้ำลงไป จึงทำให้น้ำนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ด้วย ส่วนน้ำนั้น เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นปึกแผ่น ไม่มีความแตกแยก จะอยู่รวมกันถึงแม้ว่าโยนหินลงน้ำไป น้ำก็จะกลับมารวมกันเหมือนเดิม น้ำมีคุณสมบัติเย็น สามารถยืดหยุ่น ถ้าเปรียบกับการใช้ชีวิต ก็เหมือนกับว่า การใช้ชีวิตต้องใจเย็นและอดทน และปรับตัวพร้อมจะเรียนรู้เหมือนน้ำที่ใสในภาชนะไหนก็สามารถอยู่ได้” คุณยายอธิบายให้ฉันฟังอย่างตั้งใจ “โอ้โห คุณยายคะแค่เรื่องน้ำ ก็มีความสำคัญกับความเชื่อและส่งผลต่อพฤติกรรมเหมือนกันนะคะ” ฉันตอบกลับอย่างแปลกใจ “ไม่ใช่เพียงแต่ความเชื่อในเรื่องน้ำกับงานแต่งงานเท่านั้นนะ ในชีวิตของเราคนไทยน้ำมีความสอดคล้องกับความเชื่อของคนไทย ส่งผลให้เราแสดงออกทางพฤติกรรมในชีวิตประจำวันจนบางทีเราก็ไม่รู้ตัว เช่น คนไทยเชื่อว่าการโกนผมไฟเด็กที่เพิ่งเกิดใหม่ ๆ และนำผมไปลอยน้ำ ทำให้เกิดสิริมงคลแก่ตัวเด็ก ชีวิตไหลลื่นเหมือนสายน้ำ เทพธิดาช่วยดูแล ในอดีตนอกจากการใช้น้ำเป็นเรื่องเปรียบเทียบกับคุณธรรมแล้ว เราจะเห็นว่าหน้าบ้าน อุโบสถวัด หรือศาลาวัด จะมีตุ่มใส่น้ำหรืออ่างเล็ก ๆ เพื่อให้ผู้คนที่เข้าไปข้างในชำระล้างเท้าก่อน เพราะเชื่อกันว่าเป็นการล้างสิ่งสกปรกให้สะอาด หรือสิ่งที่ไม่ดีออกไปก่อนขึ้นเรือน” คุณยายอธิบายพร้อมยกตัวอย่างให้เข้าใจ ฉันหนึ่งฟังคุณยายไปได้สักพักกำลังเพลิน ๆ ลุงแม้นก็เข้ามาขัดจังหวะพอดี ลุงชวนฉันและคุณยายไปรับประทานอาหารที่เตรียมเอาไว้ การมาต่างจังหวัดครั้งนี้จึง ได้เห็นอะไรต่ออะไร ได้ความรู้เพิ่มขึ้นมากมายเลย

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
กราดน้ำ	pour water ก. แผ่ส่วนบุญด้วยวิธีหลั่งน้ำ
กุศล (กุ-สน)	merit น. สิ่งที่ดีที่ชอบ บุญ
โกนผม	shave น. ตัด, กล้อน เช่น ตัดผม
ตุ่ม	a large earthen jar น. โถ้ง มีลักษณะเป็นภาชนะทรงลึกใส่ห้ำ
เทพเจ้า (เทบ-พะ-เจ้า)	God น. เทวดาผู้เป็นใหญ่
ห้ำ พระพุทธมนต์ (ห้ำ-พระ-พุต-ทะ-มน)	Buddha Water น. น้ำที่เสกเพื่ออาบ กิณ หรือ ประพรมเป็นต้น ลือกันว่า เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์
บาตร (บาด)	the bowl carried by a Buddhist priest น. ภาชนะชนิดหนึ่งสำหรับภิกษุสามเณรใช้รับอาหารบิณฑบาต
บิณฑบาต (บิณฑ-บาต)	Buddhist priest go to receive food with a bowl น. อาหาร (ใช้แก่พระภิกษุสามเณร) เช่น รับบิณฑบาต
ใบตอง	banana leaf น. ใบกล้วย
ปักแผ่น	stable ว. ที่ตั้งอยู่ด้วยความมั่นคง มีหลักฐานมั่นคง
พระกร (พระ-กอน)	hand น. มือ (คำราชาศัพท์ใช้กับกษัตริย์ หรือเทวดา)
พระนารายณ์ (พระ-หา-ราย)	Narayana น. ชื่อหนึ่งของพระวิษณุซึ่งเป็นพระเจ้าองค์หนึ่งของศาสนาพราหมณ์
พระภิกษุ (พระ-พิภ-สุ)	Buddhist monk น. ชายที่บวชในพระพุทธศาสนา
ยืดหยุ่น	be flexible ว. รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา ไม่ตายตัว อะลุ่มอล่วย เปลี่ยนแปลงได้

น้ำสังข์	pour water on the hands of couple
	น. น้ำพระพุทธมนต์ที่หลังจากสังข์ในงานพิธีมงคล
ล่วงลับ	dead
	ก. ตาย
สังฆทาน (สัง-คะ-ทาน)	offering dedicated to Buddhist monks
	น. ทานที่ถวายแก่สงฆ์หรือภิกษุโดยไม่เจาะจงรูปใครรูปหนึ่ง คู่กับ บุคลิกทาน
ใส่บาตร	offer food to monk
	น. นำอาหารหรือของใส่บาตร(ภาชนะ) ของพระภิกษุ
หลัง	pour
	ก. ไหลลงหรือทำให้ไหลลงไม่ขาดสาย เช่น หลังน้ำตา หลังน้ำสังข์
หอยสังข์	conch
	น. ชื่อหอยทะเลกาบเดี่ยวหลายชนิดในหลายวงศ์ เช่น ชนิด <i>Strombus</i> sp. เปลือกสีขาว ช่องเปิดเรียวยาวได้รูปทรง ใช้สำหรับหลังน้ำพระพุทธมนต์หรือน้ำเทพมนตร์
อ่าง	basin
	น. ภาชนะสำหรับใส่น้ำเป็นต้น มักมีลักษณะกลม ปากผายก้นตื้น
อุทิศ	give
	ก. ให้ ยกให้ เช่น อุทิศส่วนบุญให้แก่ผู้ตายตามประเพณี
อุโบสถ (อุ-โบ-สถ)	church
	น. เรียกสถานที่ที่พระสงฆ์ประชุมกันทำสังฆกรรมเช่นสวด
อวยพร	to bless
	ก. ให้ พุคลสิ่งดี ๆ ที่ปรารถนาให้เกิดขึ้น

คำถามท้ายบทที่ 2

ส่วนที่ 1 จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ไม่ถูกต้อง

- 1. ในกรุงเทพมหานคร พระภิกษุจะมีเขตบาทตอนเช้าโดยทางเรือ
 2. การกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลจะทำให้เฉพาะคนที่เสียชีวิตไปแล้ว
 3. หอยสังข์มีไว้ประดับตกแต่งในวันแต่งงาน
 4. การโกนผมไฟเด็กจะทำให้เด็กโตเร็ว เชื่อฟังพ่อแม่
 5. การล้างเท้าก่อนเข้าบ้าน ถือว่าเป็นการล้างสิ่งไม่เป็นมงคล

ส่วนที่ 2 จงจับคู่คำศัพท์และภาพให้ถูกต้อง

รดน้ำสังข์

โกนผม

ตักบาตร

กรวดน้ำ

ตุ่มใส่สังข์

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ส่วนที่ 3 จงแต่งประโยคจากรูปภาพที่กำหนด

1.

2.

3.

4.

5.

ส่วนที่ 4 จงตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. จากบทอ่าน จงยกตัวอย่างความประพฤตินิยมไทยที่เกี่ยวกับน้ำที่แตกต่างระหว่างกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด

.....

.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์ของการรวมน้ำคืออะไร และทำในเวลาใด

.....

.....

.....

.....

3. คนไทยเชื่อว่าการรอน้ำคู่บ่าวสาวในงานแต่งงานหมายถึงอะไร

.....

.....

.....

.....

4. จากบทอ่าน จงอธิบายความเชื่อและพฤติกรรมอื่นๆ ของคนไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. ประโยคในข้อใดของบทอ่านเป็นประโยคสื่อสารแบบ "ถามให้ตอบ"

.....

.....

.....

.....

เรื่องน่ารู้

“พญานาค”

นาค หรือพญานาค เป็นสัตว์ในความเชื่อของคนไทย และพุทธศาสนิกชนไทย มีลักษณะเป็นงูใหญ่ มีหงอน เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่และอุดมสมบูรณ์ คนในพื้นที่เชื่อกันว่านาคมีอิทธิฤทธิ์สามารถทำให้พื้นที่นั้นมีน้ำอุดมสมบูรณ์ หรือแห้งแล้ง หรือเป็นผู้สร้างแม่น้ำขึ้นมา อาศัยอยู่ในแม่น้ำและเป็นผู้ดูแลแม่น้ำ มีตำนานเล่าว่านาคหรือพญานาคนั้นมีความเลื่อมใสพุทธศาสนามาก วันหนึ่งจึงได้แปลงกายเป็นมนุษย์เพื่อบวชเรียน แต่ผ่านมาได้สักระยะพระพุทธรเจ้าทรงรู้ จึงขอให้นาคกลับไปอยู่ที่เดิม นาคยอมกลับไปที่ได้บาดาลแต่มีข้อแลกเปลี่ยนว่า ต่อจากนี้หากชายใดจะบวช ก่อนบวชขอให้เรียกผู้นั้นว่า นาค พระพุทธรเจ้ายอมตกลง นาคจึงกลับไป นอกจากนาคจะเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาแล้ว จะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีหลายๆ ประเพณี หรือการละเล่นที่เกี่ยวข้องกับนาค เช่น พิธีบุญบังไฟ ที่ต้องประกอบบังไฟให้เหมือนรูปนาค เพื่อขอฝนให้ตกต้องตามฤดู

ดังนั้น นาคจึงเป็นสัตว์ที่มีอิทธิพล แสดงออกถึงความผูกพันของคนไทย คนไทยจึงใช้นาคเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ของน้ำ โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงสามารถพบเห็นได้จากงานศิลปะ หรือสถาปัตยกรรมในวัด หรืองานประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีบวชนาค ประเพณีบุญบังไฟ เป็นต้น

ที่มา. ตำนานดีดี. (2559). พญานาค. (ออนไลน์)

บทที่ 3

“ น้ำกับประเพณีไทย ”

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความสำคัญและความสัมพันธ์ของน้ำกับประเพณีไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำและประเพณีไทย
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็น

บทอ่าน

วัน/เดือน/ปี.....13 เมษายน 2558.....

อารมณ์ ดี เฉยๆ หงุดหงิด ตื่นเต้น

“ตื่นๆ ตื่นๆ ได้แล้ววารี วันนี่วันสงกรานต์ มีอะไรให้หนูสนุกเยอะแยะเลยลูก รีบไปอาบน้ำแล้วมาเจอยายที่ระเบียงนะ” คุณยายปลุกฉันแต่เช้า หลังจากที่ฉันอาบน้ำเสร็จ จึงเดินมาที่บริเวณระเบียงหน้าบ้าน “คุณยายปลุกหนูเช้าขนาดนี้ จะไปไหนกันหรือคะ” ฉันถามด้วยความแปลกใจ คุณยายจึงตอบฉันว่า “ตื่นแต่เช้า ๆ หนะดีแล้วลูกวันนีวันสงกรานต์ เตียวเช้านี้ เราจะไปวัดฟังเทศน์ และสอยๆ ยายจะต้องไปนั่งเป็นผู้อาวูโส ให้เต็กๆ รตหน้าดำหัวอีก” “รตหน้าดำหัวหรือคะ ตีจิงเลยคะ คนในเมืองสมัยนี้มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปเยอะ เตียวนี้คนมักจะเล่นสงกรานต์โดยสาดน้ำใส่กันเพียงอย่างเดียว จนลืมน่าจริงๆ เดิมคนไทยเรามีประเพณีสงกรานต์อย่างไร” ฉันพูดไปด้วยน้ำเสียงปนความเสียดาย “คนสมัยนี้เขาเน้นความสนุกสนานจนอาจจะลืมนึกถึงประเพณีที่ได้ปฏิบัติกัน เราเป็นคนไทยถ้ามีเพื่อนชาวต่างชาติก็ต้องอธิบายให้เข้าใจด้วยนะว่าประเพณีสงกรานต์นั้นเป็นเทศกาลขึ้นปีใหม่ของคนไทย ในช่วงวันสงกรานต์นั้นคนไทยจะทำความสะอาดบ้าน และนิยมไปทำบุญตักบาตร เข้าวัดฟังเทศน์ หนุ่มสาวก็จะขนทรายเข้าวัดไปก่อเจดีย์ทรายกัน เพื่อทำบุญ การเล่นน้ำในสมัยนี้นะ ไม่เหมือนสมัยนี้ เมื่อก่อนเขาเรียกว่า รตหน้า แต่เตียวนี้เขาเรียกว่า สาดน้ำ คนไทยรตหน้ากันเพื่อใช้น้ำเป็นสื่ออวยพรขอให้มีชีวิตที่ยืน สดชื่น เหมือนน้ำ ยายจะใช้แป้งดินสอพองผสมกับน้ำอบ ประพรมที่ตัวของผู้อื่น หรือรตหน้าบริเวณป่า แต่ต้องขออนุญาตก่อนเพื่อป้องกันตัวเอง เพื่อเป็นมารยาทตามนิสัยของคนไทย และเต็กๆ ก็จะเตรียมน้ำสะอาดใส่ผ้าอบ หรือน้ำดอกไม้ไปรดน้ำขอพรจากผู้ใหญ่ พร้อมเตรียมสิ่งของไปมอบให้กับผู้ใหญ่อด้วย ของที่มอบให้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ การอาบน้ำและการแต่งตัว เช่น ผ้าขนหนู ผ้าขาวม้า สบู่ น้ำหอม หรือแป้ง เป็นต้น” คุณยายเล่าให้ฟังไปยิ้มไป “คุณยายคะ ในวันสงกรานต์เราเล่นน้ำ รตหน้ากับเพื่อน แล้วทำไมหนูเคยเห็นมีคนรดน้ำพระพุทธรูปด้วยคะ” ฉันถามด้วยความสงสัย “ในการรดน้ำพระพุทธรูป คนไทยเราจะเรียกว่า การสรงน้ำ เราไม่ควรรดน้ำตรงส่วนพระเศียรหรือศีรษะลงมา ให้รดในส่วนอื่น ๆ จะสุภาพเหมาะสมมากกว่า จะทำที่บ้านหรือที่วัดก็ได้”

ประเพณีสงกรานต์ กิจกรรม รดน้ำ

ดำหัวผู้สูงอายุ เพื่อขอขมา

และขอพรจากผู้อาวูโส

บทอ่าน

พอคุณยายพูดจบ เราก็เก็บข้าวของสำหรับเตรียมไปตักบาตร เพิ่งสังเกตว่าวันนี้คุณยาย แต่งตัวสวยเป็นพิเศษ สวมผ้าถุงท้องถิ่นลายสวยงาม นานๆ ทีจะเห็นแบบนี้ที่ ระหว่างที่เดินกันอยู่นั้น ฉันถามขึ้นด้วยความสงสัย “นอกจากสงกรานต์แล้ว ยังมีประเพณีไหนที่เกี่ยวข้องกับน้ำอีก ไหมคะคุณยาย” คุณยายตอบว่า “มีนะลูก ในประเทศของเรายังมีประเพณีอีกเยอะแยะที่เกี่ยวกับน้ำ เช่น ประเพณีลอยกระทง แม่่น้ำหรือคลอง เพื่อแสดง เพื่อเป็นการปล่อยความทุกข์ ใช้วัสดุอื่นในการลอย เช่น ภาชนะ ภาชนะที่ทำมาจากกระดาษ หรือกระดาษ และ ความกตัญญูต่อพระแม่คงคา และ ไปกับสายน้ำ ในบางภูมิภาคอาจ กาบกล้วย หรือกะลาและจุดเทียนไว้ ประเพณีอื่น ๆ เช่น ประเพณีแห่เรือซึ่ง เราจะพบได้มากในช่วงเดือน 11 – 12 ส่วนใหญ่จะพบในท้องที่ที่ติดกับแม่น้ำใหญ่ ๆ อาจจะมี กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับน้ำด้วย เช่น การประกวดแห่เทียน ประกวดขบวนเรือที่ประดับตกแต่งด้วย ไฟ แห่พระพุทธรูปดำน้ำ หรือผู้คนจะมาแข่งพายเรือหางยาวกัน เป็นการสร้างความสามัคคี” คุณ ยายอธิบาย “อ้อ ใช้น้ำเป็นสื่อประกอบในการแสดงออกถึงความกตัญญู การสร้างความสามัคคี และ เปรียบเทียบน้ำกับการแสดงฐานะตัวเองค่ะ” ฉันฟังเข้าใจ

ประเพณีลอยกระทง

เราก็จะทำกระทง แล้วนำไปลอยใน ความกตัญญูต่อพระแม่คงคา และ ไปกับสายน้ำ ในบางภูมิภาคอาจ กาบกล้วย หรือกะลาและจุดเทียนไว้ ประเพณีอื่น ๆ เช่น ประเพณีแห่เรือซึ่ง

เมื่อมาถึงวัด ฉันก็พบว่าคนไทยให้ความสำคัญกับประเพณีนี้มาก ไม่ใช่เพียงเป็นวันปีใหม่ ไทยเท่านั้น ฉันเห็นว่าบางคนมาเป็นครอบครัวใหญ่ สำหรับคนที่ไปทำงานต่างถิ่นก็จะกลับมาบ้าน เพื่อใช้เวลากับครอบครัว หลังจากเข้าวัดฟังเทศน์แล้ว ช่วงเย็นฉันก็จะต้องแอบหนีหายไปเที่ยว ในเมือง เพื่อเล่นน้ำในที่ที่เทศบาลเขาจัดไว้ จะได้เข้ากับยุคกับสมัยเหมือนคนอื่นเขาบ้างดีกว่า

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
ขอพร	Pray
	ก. การขอร้องของบางสิ่งต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์
เทศกาล (เทศ-สะ-กาน)	Festival
	น. ตราบสมัยที่กำหนดไว้เป็นประเพณีเพื่อทำบุญและการรื่นเริงในท้องถิ่น
เทศน์ (เทศ)	Sermon
	น. การแสดงธรรมสั่งสอนในทางศาสนา. ก. แสดงธรรม เช่น พระ <u>เทศน์</u>
น้ำอบ	Perfume
	น. น้ำที่อบด้วยดอกไม้ยานหรือเทียนอบ และปรุงด้วยเครื่องหอม
ประพรม	Sprinkle
	ก. โปรงน้ำ
ผู้มีพระคุณ	Benefactor
	น. ผู้ทำความดีและสันทนุเรา
ผู้อาวุโส	Elder
	น. คนที่มีอายุแก่กว่าหรือมีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า
พระเศียร (พระ-เศียร)	Head of Image of Buddha
	น. หัว เช่น <u>เศียรพระพุทธรูป</u>
รด	Bathe
	ก. เท ชาติ สาด นิด หรือโปรงน้ำหรือของเหลวไปยังสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้เปียกหรือให้เปียกชุ่ม เช่น <u>รดน้ำต้นไม้</u> เอา <u>น้ำรดตัว</u>
ลอยกระทง	Loy Kratong Festival : an annual festival held in Thailand on a fullmoon day
	น. ชื่อเทศกาลอย่างหนึ่ง เอากระทงที่บรรจุรูปเทียนดอกไม้ แล้วจุ่มให้ลอยในน้ำ ทำในวันเพ็ญเดือน 12
วันสงกรานต์	Thai traditional New Year which starts on April 13 every year
	น. วันเทศกาลเนื่องในการขึ้นปีใหม่อย่างเก่า ซึ่งกำหนดตามสุริยคติ ปกติตกวันที่ 13-15 เมษายน
เห่เรือ	Sing while padding a boat
	น. เพลงที่ร้อง เมื่อเวลาพายเรือพระที่นั่ง

ส่วนที่ 3 จงแต่งประโยคที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประเพณีสงกรานต์ไทย 5 ประโยค

A large rounded rectangular box with a dashed orange border, containing 20 horizontal dotted lines for writing.

ส่วนที่ 4 จงตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. กิจกรรมใดในวันสงกรานต์ที่แตกต่างจากอดีต

.....

.....

.....

.....

2. การสงฆ์พระพุทธรูปมีวัตถุประสงค์ใด และมีวิธีสงฆ์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. สิ่งใดที่คนไทยนิยมนำไปมอบให้ผู้ใหญ่ เวลารดน้ำดำหัว

.....

.....

.....

.....

คำถามท้ายบทที่ 3

ส่วนที่ 1 จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ไม่ถูกต้อง

- 1. วันสงกรานต์คือวันปีใหม่ไทย
- 2. ในเทศกาลสงกรานต์คนไทยจะสรงน้ำผู้สูงอายุ
- 3. การรดน้ำผู้สูงอายุในเทศกาลสงกรานต์ เพื่อแสดงออกถึงความกตัญญู
- 4. คนในปัจจุบันนิยมสาดน้ำเล่นในวันเทศกาลสงกรานต์
- 5. ประเพณีให้เรือใบปัจจุบัน มีการพัฒนามาจากพระราชพิธีหลวงแห่ขบวนพระพุทธรูปทางชลมารคของพระมหากษัตริย์

ส่วนที่ 2 จงจับคู่คำศัพท์และภาพให้ถูกต้อง

ก่อเจดีย์ทราย

สาดน้ำ

แข่งเรือยาว

สรงน้ำ

ดินสอพอง

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

บทที่ 4
“น้ำกับสำนวนไทย”

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความสำคัญและความสัมพันธ์ของน้ำกับประเพณีไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ในสำนวนไทยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเล่าเรื่องราวต่างๆ และแสดงความคิดเห็นได้

บทอ่าน

วันเดือนปี.....14 เมษายน 2558.....

อารมณ์ ดี เฉยๆ หงุดหงิด ตื่นเต้น

วันนี้ฉันตื่นนอนตั้งแต่เช้า เดินลงมาเจอสารรับที่คุณยายจัดไว้ให้ฉัน เปิดฝาซีซีขึ้นมา ข้าวต้มกับแบบโบราณหอมกลิ่นข้าวใหม่เสียจริง หลังจากที่ฉันรับประทานเสร็จ ฉันก็ไปเดินเล่นในสวน ได้เจอคุณยายพอดี คุณยายจึงชวนไปเยี่ยมคุณตาแดง เพื่อนของคุณยายที่มีสวนตากอยู่ถัดบ้านคุณยายไป คุณตาแดงขำหักเนื่องจากท่านตกลงมาจากต้นตาลเพื่อเก็บลูกตาลมาเคี้ยวทำน้ำตาลปีบ

ระหว่างที่ฉันและคุณยายรอเรือเมล์มารับ ฉันสังเกตเห็นระดับน้ำที่ทำน้ำวันนีลดต่ำกว่าปกติ ฉันจึงชี้ให้คุณยายดูน้ำที่ลดลงจนเห็นตอไม้โผล่ขึ้นมา คุณยายจึงพูดว่า “แบบนี้แหละสุภาวิชิตโบราณเขาจึงเรียก “น้ำลดตอผุด” ฉันจึงถามด้วยความสงสัย “คุณยายหมายความว่าอย่างไรคะ” คุณยายตอบว่า “อ้อ น้ำลดตอผุด หมายถึง คนที่ปกปิดการกระทำหรือความผิดไว้ ต่อมาเมื่อคนนั้นตกต่ำและยำแย่ ความผิดที่เคยทำไว้ ก็เปิดเผยออกมาให้เห็น ก็เปรียบเหมือนว่าเวลาที่น้ำเต็มแม่น้ำ เราก็มองไม่เห็นว่ามีอะไรก็คิดว่าน้ำใสสะอาด ใต้น้ำปลอดภัย แต่ความจริงเราจะเห็นว่าด้านล่างมีตอไม้รากไม้อยู่ก็เมื่อน้ำลดลงเท่านั้น คนไทยนิยมคิดสำนวนเกี่ยวกับน้ำมากมาย เนื่องจากน้ำเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของเราทุกคน ส่วนใหญ่เป็นการนำเอาหน้าหรือธรรมชาติมาเปรียบกับพฤติกรรมของมนุษย์” คุณยายอธิบายให้หนูวาริฟัง หนูวาริจึงถามคุณยายด้วยความสงสัย “มีตัวอย่างเปรียบเทียบอะไรบ้างคะ” คุณยายตอบว่า “ตัวอย่างการเปรียบเทียบน้ำกับเรื่องธรรมชาติ อย่างเช่นสำนวน น้ำลดตอผุด ที่ยายอธิบายไปก่อนหน้านี้ หรือสำนวน บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น เลียนแบบธรรมชาติว่าบัวมีความบอบบาง น้ำก็เช่นกัน ถ้าเราไม่กวนมันก็จะไม่ขุ่น โบราณถึงนำมาเปรียบว่าทำอะไรให้ค่อยๆทำ อย่าใช้ความรุนแรง เพราะจะได้ไม่กระทบกระเทือนใจกัน

น้ำลดตอผุด

บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น

บทอ่าน

หรือตัวอย่างสำนวนไทยที่เกิดจากการกระทำ เช่น **ต้ำน้ำพริกละลายแม่ น้ำ** หมายถึง ทำอะไรเสียทรัพย์สินแล้วไม่คุ้มกับเสีย คนไทยประกอบอาหารมีน้ำพริกเป็นหลัก หากเราต้ำน้ำพริกที่เป็นอาหารไว้ และเททิ้งในแม่ น้ำก็ไม่ประโยชน์ เพราะแม่ น้ำมีขนาดใหญ่ น้ำน้ำพริกไปเทก็ละลายหายไปไหนหมด” หนูวาริฟังพร้อมพยักหน้าแสดงความเข้าใจไปด้วย “คุณยายคะ ยังมีสำนวนไทยอื่นๆที่เกี่ยวกับน้ำอีกไหมคะ” วาริยังสงสัย “มีเยอะมากจ้ะ อาจจะเพราะเราใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค และน้ำมีความสำคัญกับคนไทยมากจ้ะ จึงทำให้คนไทยเชื่อมโยงภาษากับน้ำ นำมาเปรียบเทียบ เปรียบเหมือน และใช้แทนสัญลักษณ์ต่างๆที่เราต้องการแสดงออก เช่น **ปั้นน้ำเป็นตัว** **ควาน้ำไหลมวนาวไม่มีน้ำ** **น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า** **น้ำมาปลาकिनมตน้ำลตมตकिनปลา** **กินน้ำได้ศอก หรือชกแม่ น้ำทิ้งห้า** เป็นต้น นอกจากสำนวนไทยแล้ว บางครั้งก็นำคำที่นำมาประกอบคำต่างๆ ได้กลุ่มคำใหม่เพื่อให้ความหมายเพิ่มขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น **น้ำใจ** **น้ำครำ** **น้ำหน้า** กลุ่มคำเหล่านี้เมื่อไปรวมกันจะเกิดความหมายใหม่ มีความหมายเชิงการแสดงอารมณ์ต่อสิ่งที่เราพูดถึง เช่น **น้ำใจ** หมายถึง การทำให้โดยไม่ได้หวังสิ่งใดตอบแทน มีความหมายเชิงบวก **น้ำครำ** หมายถึง น้ำเสียที่ขังอยู่ตามถนน หรือเป็นแอ่งน้ำที่ท่วมขังสกปรกเหม็น เป็นการขยายความหมายให้เห็นภาพมากขึ้น เน้นความหมายให้ชัดขึ้น หรือคำว่า **น้ำหน้า** ก็ไม่ได้หมายถึงน้ำที่อยู่บนหน้า แต่เป็นการใช้เรียกคนที่เราไม่ชอบ มีความหมายที่ไม่ดี ดังนั้นไม่ควรใช้เรียกคนอื่นจ้ะ แบบนั้น” คุณยายอธิบายข้อสงสัยของหนูวาริ “คุณยายคะ ภาษาไทยของเรามีความหลากหลายและยังสะท้อนวัฒนธรรมไทย หรือความเป็นมาของการเกิดภาษาอีกด้วยนะคะ” วาริตอบยายด้วยน้ำเสียงสดใส “ใช่แล้ว หลานรัก ภาษาไทยยังมีอะไรให้เราเรียนรู้อีกมาก ถ้ามีอะไรก็ตามยายได้นะ แต่ตอนนี้เราได้เวลาต้องไปบ้านสวนตาแดงแล้ว ป่านนี้ตาแดงคงรอเรานานแล้วหละลูก”

ต้ำน้ำพริกละลายแม่ น้ำ

4. ประเพณีแข่งเรือยาวมีวัตถุประสงค์อะไร และจัดช่วงเดือนอะไร

.....

.....

.....

.....

5. ประโยคในข้อใดของบทอ่านเป็นประโยคสื่อสารแบบ "บอกให้ทำ"

.....

.....

.....

.....

เรื่องหน้า

“ประเพณีลอยกระทง”

ประเพณีลอยกระทงเป็นประเพณีไทยที่ปฏิบัติกันมายาวนาน เป็นงานเฉลิมฉลองทุกปีในวันเพ็ญเดือนสิบสองตามปฏิทินจันทรคติ หรือในช่วงเดือนสิบเอ็ดและสิบสองตามปฏิทินสุริยคติในช่วงนี้ อากาศจะดีเพราะผ่านฤดูฝน และระดับน้ำจะสูงขึ้นเต็มตลิ่งทั่วประเทศ เชื่อกันว่าเทศกาลลอยกระทงเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย

คำว่า “ลอย” หมายถึง การนำวัตถุที่มีน้ำหนักเบาวางลงบนของเหลวและอากาศ และปล่อยให้ไหลไปตามน้ำหรืออากาศ “กระทง” หมายถึง ภาชนะที่มีรูปร่างคล้ายดอกบัว ทำจากใบตอง “ลอยกระทง” จึงหมายถึง การลอยกระทงใบไม้ที่มีการประดับตกแต่ง แต่ปัจจุบันบางคนก็ประดิษฐ์กระทงจากกระดาษสีหรือแป้งขนมปัง กระทงจะประดับไปด้วยเทียน 1 เล่ม รูป 3 ดอก และดอกไม้ หรือบางคนก็จะใส่เหรียญลงไปในกระทงเพื่อทำบุญ

คนไทยมีความเชื่อว่าการลอยกระทงเป็นการแสดงความกตัญญูและขอขมาพระแม่คงคา เทพธิดาที่ดูแลรักษาแม่น้ำ เนื่องจากเราใช้ประโยชน์จากน้ำและได้ทิ้งของเสียลงแม่น้ำ นอกจากนี้ยังถือว่าการชำระล้างสิ่งไม่ดีให้ลอยไปพร้อมกับสายน้ำ ในวันลอยกระทงนั้น คนไทยจะจัดงานรื่นเริง มีการประกวดนางนพมาศ การแสดงดอกไม้ไฟ ในบางพื้นที่ ที่ติดกับแม่น้ำจะมีการแห่เรือที่ประดับไฟเพื่อความสวยงามอีกด้วย

คำถามท้ายบทที่ 4

ส่วนที่ 1 จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ไม่ถูกต้อง

- 1. วารีเห็นดอกไม้ได้น้ำตตอนที่น้ำขึ้น
- 2. ที่มาของสำนวนไทยที่เกี่ยวกับน้ำมีที่มาจากธรรมชาติ ความเชื่อ และการละเล่น
- 3. บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น หมายถึงจะทำอะไรให้ระมัดระวัง อย่าใช้ความรุนแรง
- 4. การทำน้ำพริกละลายแม่น้ำ หมายถึง การทำอะไรแล้วเสียทรัพย์ ไม่คุ้มกับเสีย ไม่เกิดประโยชน์
- 5. น้ำใจ เป็นสำนวนไทยที่มีความหมายเชิงบวก

ส่วนที่ 2 จงจับคู่คำศัพท์และภาพให้ถูกต้อง

สำหรับข้าว

ดอกไม้

ดอกบัว

น้ำตาลปึก

น้ำพริก

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ส่วนที่ 3 จงเขียนเรียงความเกี่ยวกับน้ำกับสุขภาพจิตในประเทศของนิสิต ว่าเหมือนหรือแตกต่างจากประเทศไทยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 จงตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. เรือเมล์ หมายถึงอะไร

.....
.....
.....
.....

2. ส่วนไหนใดเปรียบเทียบกับธรรมชาติ

.....
.....
.....
.....

3. อะไรที่แสดงถึงความไม่คุ้มค่าในส่วน "ต้นไม้พริกละลายแม่น้ำ"

.....
.....
.....
.....

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
ขุ่น	Turbid
	ว. มีลักษณะมัว ไม่ใส ไม่ชัดเจน
เคี่ยว	Simmer
	ก. ต้มให้เดือดนาน ๆ เพื่อให้งาด ช้น หรือเม็อย
ช้ำ	Bruised
	ว. หน้าระบมเพราะถูกกระทบกระเทือนอย่างแรงหรือบ่อย ๆ เช่น มะม่วงช้ำ เป็นรอยจ้ำ ๆ อย่างรอยฟกช้ำดำเขียว
ตำ	Pound
	ก. โสลก, ต้ม, แวง
ตอไม้	Stub
	น. โคนของต้นไม้ที่ลำต้นถูกตัดหรือหักลงแล้ว
น้ำดำ	Dirty water
	น. น้ำเสียที่ขังอยู่ในพื้นดินที่เป็นแอ่งเช่นใต้ลูกลำ ในที่ระบายน้ำเสีย ว. เป็นคำที่ใช้เปรียบเทียบดูถูกคนที่ด้อยกว่าตนเอง
น้ำพริก	Chili sauce
	น. อาหารชนิดหนึ่ง ปรุงด้วย กะปิ กระเทียม พริกชี้หนู มะนาว เป็นต้น ใช้เป็นเครื่องจิ้มหรือดลุกข้าวกิน
บัว	Lotus
	น. ชื่อเรียกไม้บัวหลายชนิดหลายสกุลและหลายวงศ์
ปกปิด	Conceal
	ก. ปิดไม่ให้รู้หรือไม่ให้เห็น ปิดไว้เป็นความลับ
เปรียบเทียบ	Compare
	ก. พิจารณาเทียบเคียงให้เห็นลักษณะที่เหมือนกันและต่างกัน.
ละลาย	Melt
	ก. อาการที่ของแข็งเปลี่ยนสภาพเป็นของเหลวด้วยความร้อน เช่น น้ำแข็งละลาย
สำหรับ	Tray of food
	น. ภาชนะสำหรับใส่อาหารดาวและหวาน

4. กลุ่มคำใดมีความหมายเชิงลบ

.....
.....
.....
.....

5. ที่มาของสำนวนไทยเกี่ยวกับน้ำมีอะไรบ้าง จงยกตัวอย่าง

.....
.....
.....
.....

เรื่องน่ารู้

“ซักแม่น้ำทั้งห้า”

สำนวนไทยเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่ใช้และถ่ายทอดต่อมา มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษรบางครั้งก็มีความหมายอื่นซ่อนแฝงอยู่ บางครั้งมีที่มาจากวรรณคดีด้วย เช่น สำนวนที่ว่า “ซักแม่น้ำทั้งห้า” แม่น้ำในสำนวนนี้ไม่ใช่แม่น้ำที่มีอยู่ในประเทศไทย เช่น แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน แม่น้ำเจ้าพระยา แต่หมายถึงแม่น้ำ 5 สายในประเทศอินเดีย คือแม่น้ำคงคา แม่น้ำยมนา แม่น้ำอจิรวดี แม่น้ำสรวุ และแม่น้ำมहि สำนวนนี้มีที่มาจากวรรณคดีไทยเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก ตอน กัณฑ์กุมาร เมื่อตัวละครของเรื่องชื่อ ชูชก ขอให้พระเวสสันดร (พระโศภิต์) ยกบุตรให้เป็นของตน แต่ไม่ขอตรงๆ ใช้สำนวนนี้มาอ้างเปรียบว่าน้ำที่ไหลแผ่ไปไกลมีประโยชน์กับประชาชนอย่างไรก็เหมือนกับน้ำใจของพระเวสสันดรที่จะยกลูกให้กับชูชกเช่นกัน ในภาษาไทยใช้สำนวนนี้กับผู้ที่ขอบพูดจาหวานล่อม หาเหตุผลต่างๆ มาอ้างเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ และได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ ถึงแม้ว่าที่มาของสำนวนไทยจะไม่ได้มีที่มาจากประเทศไทยโดยตรง แต่ก็สามารถสะท้อนให้เราเห็นได้ว่าคนไทยมีความผูกพันกับสายน้ำ มีความใกล้ชิดกับน้ำอย่างแนบแน่นอย่างแยกเสียบไม่ได้ทีเดียว

ที่มา. ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). ซักแม่น้ำทั้งห้า. (ออนไลน์).

บทที่ 5
“หน้ากับบทเพลงไทย”

จุดประสงค์ในการเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความสำคัญและความสัมพันธ์ของหน้ากับบทเพลงไทย
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องของหน้าและเพลงไทย
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้

บทอ่าน

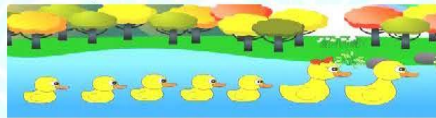
วันเดือนปี.....15 เมษายน 2558.....

อารมณ์ ✓ ดี เฉยๆ หงุดหงิด ตื่นเต้น

“น้ำ น้ำ ตื่นได้แล้ว ได้ยินไหม น้ำ น้ำ” ฉันตกใจตื่น นึกในใจว่าใครหนอมาตะโกนเรียกอยู่นอกหน้าต่าง ขณะโงกหน้าต่างออกมาดูที่หน้าต่าง เห็นผู้ชายคนหนึ่งยืนเรียกชื่อฉัน “ฉันเอง โต้งเพื่อนเธอ จำไม่ได้หรือ” ฉันใช้เวลาทบทวนไม่นาน ฉันจำได้แล้วโต้งเป็นหลานของตาแดง เคยเล่นโดดน้ำด้วยกันตั้งแต่สมัยเด็กๆ เราไม่เจอกันก็สิบกว่าปีได้ “ไปพายเรือเล่นกันเถอะ” โต้งชวน ฉันตอบรับด้วยการพยักหน้า “รอฉันสักครู่ละ จะรีบอาบน้ำแล้วลงไปจ๊ะ”

วันนี้อากาศกำลังดี ระหว่างไปทำเรื่องบ้านโต้ง เราต้องเดินผ่านร่องสวนและคู ทำให้นึกถึงเพลงตอนสมัยที่ฉันเป็นเด็กๆ คุณยายเคยพาฉันไปนั่งเล่นริมคลองหน้าบ้าน แล้วฉันก็เห็นเปิดเล่นน้ำ ยายจึงสอนให้ฉันร้องเพลงหนึ่ง ฉันจำไม่ได้หรือกว่าเพลงนี้ชื่ออะไร แต่ยายบอกว่าเด็กส่วนใหญ่ร้องได้หมด เป็นเพลงที่ผู้ใหญ่ชอบสอนเด็กๆ ฉันเคยได้ยินคุณครูในโรงเรียนสอนด้วย

“ก้าน ก้าน ก้าน เปิดอาน้ำในคลอง ตาก็จ้องแลมอง เพราะในคลองมีหอยปลา ...” เมื่อโต้งได้ยินฉันร้องจึงร้องตามกันใหญ่ **“ก้าน ก้าน ก้าน เปิดอาน้ำในคู ตาก็จ้องแลดู เพราะในคูมีหอยปลา”** จบเพลงเราสองคนก็หัวเราะ เพลงนี้ครูเคยสอนว่าในโลกเราแม้กระทั่งสัตว์ยังต้องพึ่งพาน้ำเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีพเลย

ในขณะที่ฉันและโต้งเดินไปเรื่อยๆ ฉันจึงนึกหาอะไรสนุกๆ ทำ คำนวณว่า “โต้ง ระหว่างทางเรามาร้องเพลงกัน” ฉันบอกโต้งด้วยน้ำเสียงร่าเริง “ได้สิ ให้เธอเริ่มก่อน เอาเพลงที่เกี่ยวกับอะไรดีนะ” โต้งพูดไปทำท่าคิดไป “เราร้องเพลงเกี่ยวกับน้ำดีไหม เพลงไทยมีอะไรเกี่ยวกับน้ำเยอะเลย บ้านเราอยู่ริมคลอง เริ่มเลยนะ แต่ว่าร้องแล้วบอกด้วยว่าเพลงที่เลือกมาที่มันเกี่ยวข้องกับเรายังไง” โต้งพูดจบฉันเริ่มทันที

“บ้านห้องอยู่ฝั่งกระโน้น บ้านที่อยู่ฝั่งทางนี้ หัวสะพานตรงกัน อาน้ำกันเห็นกันทุกที อ้อมมา มาสิ ข้ามคลอง มารักกัน รักกัน...” ฉันกำลังร้อง โต้งก็มาสมทบอีก ที่นี้ประสานเสียงพร้อมออกท่าทางกันใหญ่เลย **“ถึงห้องอยู่ฝั่งทางโน้น โกลโพนที่ยังไผ่ผืน พังจะวายน้ำไป มอบหัวใจทุกคืนทุกวัน ขอให้รักมัน ผูกพันมารักกันด้วยใจ...”** ท่าทางเสียงของเราสองคนจะดังไปไกลถึงสองฝั่งน้ำเลย

บทอ่าน

พอร้องจบฉันก็อธิบายให้ฟังว่าเพลงนี้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของเราอย่างไร ตามมติดิกที่เราตั้งไว้ “เพลงนี้ชื่อเพลงริมฝั่งคลอง เป็นเพลงที่บอกถึงวิถีชีวิตของคนที่อยู่ริมฝั่งคลองที่สร้างบ้านอยู่ริมน้ำ แล้วยังมีการอาบน้ำที่ในคลอง เวลาอาบน้ำก็มองเห็นบ้านฝั่งตรงกันข้าม ยายเคยเล่าว่าหนุ่มสาวสมัยก่อนอาบน้ำไป เจอสาวถูกใจก็ร้องเพลงจีบเสียเลย ไซ้ไหมไต้ง” ไต้งไต้ยีนก็หัวเราะ “ก็ไม่รู้สิ เพราะไม่เคยอาบน้ำพร้อมกับร้องเพลงจีบใครไปด้วย”

“แต่สมัยนี้ไม่ค่อยมีใครมาอาบน้ำที่ท่าน้ำกันแล้ว ส่วนใหญ่ก็มีห้องน้ำบนบ้าน จะเหลือก็แต่เจ้าเด็กโทโมนที่ยังมาโดดน้ำเล่นกันอยู่เท่านั้น” ไต้งเล่าให้ฟังถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น “ตาเซอบ้างแล้ว ไต้ง” ไต้งยีนร้องเพลงน้ำลงนกร้อง

**“... นกกระปูดตาแดงน้ำแห้งก็ตาย นกกระปูดตาแดงน้ำแห้งก็ตาย
น้ำลง น้ำลงเมื่อเดือนยี่ น้ำลงปีนี้ ออกที่กลัดหนอง พอน้ำลงนกกระปูดมัน**

ร้อง น้ำแห้งขอดถึงกันคลอง มองเห็นปลาติดตม...” เพลงนี้เป็นเพลงลูกทุ่ง ตาแดงร้องให้ฉันฟังแต่เด็ก ๆ ตามบอกว่าฟังเพลงนี้ทีไรนะ นึกถึงบรรยากาศการจับปลา ปกติ นกกระปูดจะชอบร้องในช่วงเวลาที่น้ำขึ้นและน้ำลง ชาวบ้านที่ไต้ยีนจะรู้ว่าจะมีน้ำขึ้นหรือน้ำลง คนโบราณเปรียบเทียบกับว่า นกกระปูดตาแดงน้ำแห้งก็ตาย หมายถึง เมื่อน้ำลดแห้งเกษตรกรก็จะมีน้ำใช้ ต้องรออีกทีที่หน้าฝนเลย ก็เหมือนกับนกกระปูดที่ต้องอาศัยน้ำในการดำรงชีวิตเช่นกัน เมื่อไม่มีน้ำ ก็ไม่มีอาหาร เช่น ปูหรือปลา นกกระปูดตาแดงก็อาจจะตายได้” ไต้งเล่าที่มาที่ไปให้ฉันฟังฉันก็เลยนึกได้อีกเพลงเป็นเพลงเพื่อชีวิตที่เกี่ยวกับน้ำที่ไต้ยีนบ่อย ๆ ชื่อเพลง “น้ำคือชีวิต” มีคำร้องว่า

**“น้ำคือชีวิตเพราะน้ำคือชีวิตทั้งเกิดก่อและหล่อเลี้ยง ทำลายและเย็บเย็บ รักน้ำรักชีวิต รู้
น้ำรู้ชีวิต.....”**

เพลงนี้แค่ประโยคไม่กี่ประโยคทำให้ฉันรู้เลยว่าน้ำมีประโยชน์กับคนไทยมาก เพียงใด เพลงนี้เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อให้คนไทยมีจิตสำนึกในเรื่องการใช้น้ำ และความสำคัญของน้ำที่มีต่อชีวิตเรา ตามคำสอนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ กษัตริย์ของคนไทยที่ให้ความสำคัญและสอนให้คนไทยรู้จักการใช้น้ำ ประโยชน์และบริหารจัดการน้ำอย่างพอเพียง เพราะเมื่อมีน้ำ คนไทยก็จะสามารถมีน้ำใช้ อุปโภคบริโภค ปลูกข้าว เลี้ยงปลา ทำประมง เพาะปลูกอื่น ๆ เพื่อเลี้ยงครอบครัวได้” พอฉันพูดจบไต้งก็ร้องเพลงขึ้นมาทันที

**“เพียงวันละเล็กละน้อย ให้มันเป็นไปอย่างนี้ทุกวัน ให้เหมือนหยดน้ำที่มันหยดลงที่เดิม
เสมอ รักน้อย ๆ แต่มาคงที่เถอะเธอ ก็พอให้ชื่นใจ ให้เป็นแค่น้ำหยดน้อย หยดลงเบา ๆ ที่พื้น
หัวใจ ให้รักซึมซับลงไปประจำทุกวัน เสมอ รู้ว่ารักแต่อย่าใจร้อนนะเธอ.....”**

บทอ่าน

เพลงนี้เราชอบมากเลย มันมีความหมายไม่เหมือนเพลงที่เราร้องไปก่อนหน้านี้นะ เพลงนี้ไม่ได้พูดถึงประโยชน์ของน้ำแต่เอามาเปรียบเทียบกับความรักแทน” ไต้งอธิบาย “ยังไงจ๊ะ” ฉันถามด้วยความสงสัย “ก็เพลงที่ร้องไปเมื่อกี้ชื่อเพลงหยดน้ำ เพลงนี้เปรียบคุณสมบัติของน้ำเวลาน้ำหยดลงในที่เดิมทุกวัน จากน้ำวันละหยดก็จะรวมเป็นลำธารได้ แต่ต้องใช้เวลานาน เหมือนกับความรัก เราไม่ควรจะรีบร้อน ต้องค่อยๆ ทำความรู้จัก น้ำที่หยดทุกวันก็คือความสม่ำเสมอและดูแลระหว่างกัน ต้องใช้เวลาในการคบหา จึงจะพิสูจน์ในความรักได้” ไต้งตอบ “ลึกซึ้งมากเลย จริงๆ มีอีกหลายเพลงเลยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ แต่เพลงที่เกี่ยวข้องกับน้ำที่เราร้องกันมาได้เห็นว่าที่มาและความหมาย บางเพลงเกิดจากพฤติกรรมในการใช้ทรัพยากรเลียนแบบธรรมชาติ ภูมิปัญญาของคน ประโยชน์จากการใช้น้ำ หรือใช้น้ำเป็นสัญลักษณ์เปรียบเทียบกับความรู้สึก แล้วสะท้อนออกมาทางภาษาที่ใช้ รวมถึงใช้เป็นสื่อให้คนภายนอกเข้าใจความสำคัญของน้ำกับคนไทยอีกด้วย” ฉันเข้าใจแล้วว่าที่เขาบอกว่าภาษาคือวัฒนธรรม คือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นตัวตนของคนในชาติ

หลังจากที่เราเดินคุยกันไป ร้องเพลงกันไป ก็ถึงทำน้าบ้านไต้งพอดี วันนี้แหละจะพาเรือให้สนุกเลย เพราะเย็นนี้พ่อและแม่ก็จะมารับกลับกรุงเทพฯ ะ แล้ว ถ้าว่างเมื่อไหร่ รับรองฉันจะมาที่นี่อีกแน่ๆ เพราะนอกจากได้พักผ่อนแล้ว ยังได้รับความรู้อะไรมากมายจากคนที่นี้ด้วย ในช่วงวันหยุดสงกรานต์นี้ฉันมีความสุขจัง

คำศัพท์

คำศัพท์	ความหมาย
กระโห็น	previously day ว. โห็น เช่น โห็น อย่าง โห็น
ไกลโพ้น	remote ว. ไกลมาก
ขลุ่ย	flute น. ชื่อเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งสำหรับเป่าให้เป็นเพลง มักทำด้วยไม้รากเอะรูตามยาวมี ระยะห่างพอควร สำหรับเอาหน้าปิดและเปิดให้เป็นเพลงเมื่อเป่า มีหลายชนิด เช่น ขลุ่ยหลีบ ขลุ่ยเพียงออ
คูกน้ำ	Bend of water course น. ส่วนเราโค้งเข้าไปของฝั่งน้ำด้านที่ตรงกันข้ามกับหัวแหลม
คู	Ditch น. ร่องน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อชักน้ำหรือเก็บน้ำไว้ใช้เป็นดิน เช่น คูสวน ร่องน้ำที่ขุดขึ้นเพื่อเป็น เครื่องกีดขวางป้องกันที่นอกกำแพงเมือง เช่น คูเมือง
เดือนยี่	The second, lunar month น. เดือนที่ 2 นับตามปฏิทินไทย เดือนมกราคม
ตะโกน	Shout ก. ออกเสียงดังกว่าปรกติเพื่อให้ได้ยิน
ทำลาย	Destroy ก. อาการที่ทำให้สิ่งซึ่งเป็นกลุ่มก้อนแตกหักหรือพังกระจัดกระจาย ทำให้พัง
นกกระปูด	Tattletale น. นกประเภทหนึ่งชอบร้องเวลาหน้าขึ้นและลง น. คนที่ทนเก็บความลับไว้ไม่ได้ คนที่ชอบพูดเปิดเผยความลับของผู้อื่น
แห้ง	Dehydrate ว. ไม่มีน้ำ หมดน้ำ
เยียวยา	To cure ก. บำบัดโรค แก้โรค
แล	See ก. ดู มอง

คำถามท้ายบทที่ 5

ส่วนที่ 1 จงทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ไม่ถูกต้อง

- 1. คนไทยแต่งเพลงที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเพื่อเป็นเพลงสอนเด็ก ๆ
- 2. คนไทยที่มีบ้านติดคลองนิยมอาบน้ำที่หน้าบริเวณหน้าบ้าน
- 3. นกกระปูดจะตายเมื่อเวลาที่น้ำลง
- 4. คนไทยเปรียบน้ำเป็นความรักที่คนรักกันต้องทำอะไรเหมือนเดิม ซ้ำ ๆ ไม่ต้องรีบ
- 5. คนไทยมีความสัมพันธ์กับน้ำ แสดงออกทางภาษา วัฒนธรรม และพฤติกรรม

ส่วนที่ 2 จงจับคู่คำศัพท์และภาพให้ถูกต้อง

หยดน้ำ	รู้อ่าง	คูน้ำ	ลำธาร
	รู้อ่าง	คูน้ำ	

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

ส่วนที่ 3 จงแต่งประโยคจากภาพที่กำหนดให้

1.

2.

3.

4.

5.

ส่วนที่ 4 จงตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. ได้จัดงานวาไรตี้ไปไหน และทำอะไร

.....

.....

.....

.....

2. เพลงใดเป็นเพลงสำหรับเด็ก

.....

.....

.....

.....

3. เพลงริมฝั่งคลอง ทำให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ในการใช้น้ำของเพลงน้ำคือชีวิต มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

5. น้ำมีคุณสมบัติอย่างไรในเพลงหยดน้ำ

.....

.....

.....

.....

เรื่องน่ารู้

“บางกอก (Bangkok)”

“ไอ้โห นี่หรือบางกอก ผิดกับบ้านนอกตั้งหลายศอกหลายวา” นี่เป็นเนื้อเพลงส่วนหนึ่งของเพลง “ไอ้โหบางกอก” ที่บอกที่มาที่ไปของสถานที่ที่มีความเชื่อมโยงกับน้ำ ที่มาของ บางกอก หรือกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน สันนิษฐานว่าการตั้งชื่อนั้น เกิดเนื่องจากบริเวณนี้มีท่าเรือสำหรับค้าขาย และขนส่งสินค้า โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสายหลัก มีความคดเคี้ยวไปมา เหมือนเกาะเหมือนโคก จึงเรียกกันว่า “บางเกาะ” หรือ “บางโคก” และเสียงเพี้ยนมาเป็น บางกอก บ้างก็ว่าเนื่องจากบริเวณนี้มีต้นมะกอกมาก จึงเรียกว่า “บางมะกอก”(อ้างอิงมาจากที่มาของวัดอรุณราชวราราม ที่เดิมเรียกวัดมะกอก) ต่อมาบางมะกอกมีการกร่อนเสียงลงจึงเหลือเพียง บางกอก และจากคำนี้เองที่คนฝรั่งหรือชาวต่างชาติได้ยินเสียงว่า Bangkok

นอกจากที่มาของจังหวัดกรุงเทพมหานครในเพลงแล้วนั้น ในประเทศไทยยังมีอีกหลายสถานที่ ที่เกิดจากการเชื่อมโยงกับการตั้งชื่อเพลงที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น เพลงท่าฉลอม เพลงแม่กลอง เพลงแสนแสบ เป็นต้น ในบางเพลงการตั้งชื่อสถานที่ อาจจะเป็นการตั้งเพื่อให้รำลึกถึงความหลังที่เกี่ยวข้องกับสถานที่นั้นๆ หรือใช้ชื่อเพลงเพื่อเปรียบเทียบและบรรยายความรู้สึก หรือใช้น้ำเป็นสื่อสัญลักษณ์แสดงความรู้สึกของผู้แต่งได้เช่นกัน

เฉลยคำถามท้ายบท

เฉลยแบบสอบถามท้ายบท

บทที่	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	ข้อที่ 5
บทที่ 1					
ส่วนที่ 1	✓	×	×	✓	✓
ส่วนที่ 2	ศาลาท่าน้ำ	เรือนแพ	ตีโป่ง	เกษตรกรรม	ทอดแห
ส่วนที่ 3	-	-	-	-	-
ส่วนที่ 4	ล้างจาน, ซักผ้า, รดน้ำผัก, เด็กกระโดดน้ำ, ทอดแหจับปลา (อุบโกล, บริโกล)	ในสมัยก่อนการคมนาคมเดินทางโดยเรือ ปัจจุบันเปลี่ยนไปใช้เส้นทางถนน ใช้รถยนต์แทน	อุบโกล, บริโกล, พื้นที่ตั้งบ้านเรือน	การปลูกบ้านเรือนไทย ใต้ถุนสูง	ภาษาไม่เป็นทางการและภาษาพูด
บทที่ 2					
ส่วนที่ 1	×	✓	×	×	✓
ส่วนที่ 2	ตุ้มไสน้ำ	โกนผม	กรวดน้ำ	ตักบาตร	รดน้ำสังข์
ส่วนที่ 3	-	-	-	-	-
ส่วนที่ 4	ในทม, ตักบาตรพระที่เดินบิณฑบาตร แต่ในต่างจังหวัดจะพบเจอพระพายเรือบิณฑบาตร	อุทิศส่วนกุศลให้ผู้เสียชีวิตแล้วและทำหลังตักบาตร หรือถวายของพระ	อวยพรเพื่อให้คู่บ่าวสาวครองรักกันยาวนาน ใช้ชีวิตคู่ต้องใจเย็นเหมือนน้ำ	บ้านคนไทยนิยมมีตุ้มน้ำหน้าบ้านเพื่อใช้ชำระล้างสิ่งสกปรกก่อนเข้าบ้าน คนไทยโกนผมไฟให้กับเด็กแรกเกิดเพื่ออวยพรให้มีชีวิตที่ดีไหลลื่น	ทำไมเขาต้องใช้หอยสังข์ใส่น้ำรดคู่บ่าวสาว

บทที่ 3					
ส่วนที่ 1	✓	×	✓	✓	✓
ส่วนที่ 2	สาดน้ำ	ดินสอพอง	ก้อเจดีย์ทราย	แข่งเรือยาว	สร้างน้ำ
ส่วนที่ 3	-	-	-	-	-
ส่วนที่ 4	การรดน้ำเพื่อนหรือ นักท่องเที่ยว / ปัจจุบันการเล่น น้ำสงกรานต์ใช้ ลักษณะการ สาดน้ำ	เพื่อแสดงความ อ่อนน้อม กตัญญู ระลึก ถึงความดี รด โดยเริ่มจาก ส่วนบนบริเวณ ป่าพระพุทธรูป ลงมา	อุปกรณ์เกี่ยวกับ การอาบน้ำและ การแต่งตัว เช่น ผ้าขนหนู ผ้าขาวม้า สบู่ น้ำหอม หรือแป้ง	สร้างความ สามัคคี และนิยม จัดในช่วงเดือน พ.ย. – ธ.ค. ของ ทุกปี	ตื่น ๆ ตื่น ได้ แล้ววารี
บทที่ 4					
ส่วนที่ 1	×	✓	✓	✓	✓
ส่วนที่ 2	น้ำตาสปิก	ตอไม้	น้ำพริก	ดอกบัว	สารบั้งข้าว
ส่วนที่ 3	-	-	-	-	-
ส่วนที่ 4	เรือที่รับจ้าง สาธารณะ ใน การรับส่งคน	บัวไม่ให้ช้ำน้ำ ไม่ให้ขุ่น	แม่น้ำกว้างใหญ่ น้ำพริกมีปริมาณ น้อยไม่สามารถ ละลายให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงได้	น้ำหน้า	จากการรุดคดี เช่น ชักแม่น้ำ ทั้งห้า (แล้วแต่ นักศึกษาจะ ยกตัวอย่าง แตกต่างกันได้)

บทที่ 5					
ส่วนที่ 1	✓	✓	×	×	✓
ส่วนที่ 2	ร้องสวน	หยดน้ำ	กู่หน้า	คั่งน้ำ	ลำธาร
ส่วนที่ 3	-	-	-	-	-
ส่วนที่ 4	พายุเรือ และร้องเพลง แข่งกัน	เปิดอาบน้ำ	วิธีชีวิตคนที่ อาศัยอยู่ริมน้ำ เช่น อาบน้ำ ว่ายน้ำเล่น	คนไทยใช้น้ำใน การอุปโภคและ บริโภค และต้อง รักษาให้ดี	น้ำหยดเล็ก ๆ สามารถทำให้ เกิดบางอย่างที่ ยิ่งใหญ่ขึ้น จาก ความสม่ำเสมอ

บรรณานุกรม

- กระทรวงวัฒนธรรม. (ม.ป.ป.). น้ำ : พิธีกรรมและความเชื่อ. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2558, จาก <http://www.m-culture.go.th/ilovethaiculture/index.php/2013-07-01-03-11-16/2013-08-07-06-47-01/item>.
- ณรงค์ เสงี่ยมประชา. (2544). วิถีไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ตำนานดีดี. (ม.ป.ป.). พญานาค. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2559, จาก <http://www.tumnandd.com/นาค-หรือ-พญานาค>.
- ไปด้วยกันตอทคอม. (ม.ป.ป.). ตลาดอัมพวา. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2559, จาก http://www.paiduaykan.com/76_province/central/samutsongkhram/ampawa.html
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). ชักแม่น้ำทั้งห้า. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2559, จาก <http://www.royin.go.th/?knowledges=ชักแม่น้ำทั้งห้า>
- สมัย อากาศิภรณ์ ประวิทย์ มาตรงค์ และคณะ. (2535). น้ำ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโลกสีเขียว.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ และ กวตุล สุวรรณดี. (2542). แม่น้ำเจ้าพระยา: มารดาแห่งสยามประเทศ. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา. (2539). น้ำ: ป่อเกิดแห่งวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์.

สารบัญรูปภาพ

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
1		ทอดแห	รูปที่ 1 บทที่ 1	http://www.chiangrai108.com/ทอดแหหาปลา 2014/03/09	19 ก.พ. 58
2		เกษตรกรรม	รูปที่ 2 บทที่ 1	สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หนังสือฐานข้อมูลโครงการตามพระราชดำริ ช. 2555	19 ก.พ. 58
3		ศาลาทำน้ำ	รูปที่ 3 บทที่ 1	http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=paribut&month=13-04-2011&group=19&gblog=7	19 ก.พ. 58
4		เรือนแพ	รูปที่ 4 บทที่ 1	http://www.bondstreettour.com/8_trip_gallery/cambodia/cambodia08.htm	19 ก.พ. 58
5		ตีโป่ง	รูปที่ 5 บทที่ 1	สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 13 http://guru.sanook.com/379/	19 ก.พ. 58

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
6		รดน้ำสังข์	รูปที่ 6 บทที่ 2	http://uauktion4.uamulet.com/AuctionDetail.aspx?bid=383&qid=146530	19 ก.พ. 58
7		กรวดน้ำ	รูปที่ 7 บทที่ 2	http://watchonglom-rama3.com/การกรวดน้ำ/	19 ก.พ. 58
8		โกนผม	รูปที่ 8 บทที่ 2	http://m.dmc.tv/dhamma/index.php?action=page&id=15173	19 ก.พ. 58
9		ตุ่มน้ำ	รูปที่ 9 บทที่ 2	http://topicstock.pantip.com/blueplanet/topicstock/2008/03/E6406521/E6406521.html	22 ก.พ. 58
10		ตักบาตร	รูปที่ 10 บทที่ 2	หนังสือพุทธพิธี วิถีแห่งบุญ. พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช, ป.ธ.๙,ราชบัณฑิต) เจ้าอาวาส วัดราชโอรสาราม เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร	18 มี.ค. 58

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
11		ก้อเจดีย์ทราย	รูปที่ 11 บทที่ 3	นางสุรีย์ ฟิ่งจำเริญ. http://www.bpsthai.org/BPS_Links/Contest_L/Contest_Results/2010/Songkran.html	18 มี.ค. 58
12		สาดน้ำ	รูปที่ 12 บทที่ 3	ผู้จัดการออนไลน์. http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9570000036224	18 มี.ค. 58
13		ดินสอพอง	รูปที่ 13 บทที่ 3	ผู้จัดการออนไลน์. http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9560000043519	18 มี.ค. 58
14		แข่งเรือยาว	รูปที่ 14 บทที่ 3	http://www.tlcthai.com/travel/ชมการแข่งขันเรือยาวเข้าพร.html	18 มี.ค. 58
15		สรงน้ำพระ	รูปที่ 15 บทที่ 3	นายบุญชาชน เพชรชัยญะ. http://www.bpsthai.org/BPS_Links/Contest_L/Contest_Results/2010/Songkran.html	18 มี.ค. 58

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
16		ส้มตำ	รูปที่ 16 บทที่ 4	http://salanalu2.blogspot.com/2013/08/thailand-food.html	25 พ.ย. 58
17		น้ำตาลปีก	รูปที่ 17 บทที่ 4	http://www.oknation.net/blog/yaya2508/2014/02/03/entry-1	25 พ.ย. 58
18		ตอไม้	รูปที่ 18 บทที่ 4	http://www.siamfishing.com/board/view.php?tid=28514&begin=50	25 พ.ย. 58
19		น้ำพริก	รูปที่ 19 บทที่ 4	http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=chim&date=18-07-2011&group=2&gblog=543	25 พ.ย. 58
20		ดอกบัว	รูปที่ 20 บทที่ 4	http://www.bantamboon.com/?p=131	25 พ.ย. 58

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
21		หยดน้ำ	รูปที่ 21 บทที่ 5	http://www.chongter.com/Articles/ thamma/Zen/053.htm	28 พ.ย. 58
22		ร่องสวน	รูปที่ 22 บทที่ 5	http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews .aspx?NewsID=9570000142215	28 พ.ย. 58
23		คูน้ำ	รูปที่ 23 บทที่ 5	http://www.environnet.in.th/2014/?p=5429	28 พ.ย. 58
24		คั้งน้ำ	รูปที่ 24 บทที่ 5	http://www.panoramio.com/photo/30618770	28 พ.ย. 58
25		ลำธาร	รูปที่ 25 บทที่ 5	http://www.wiangsa.com/2015/09/huai-kheaw/	28 พ.ย. 58

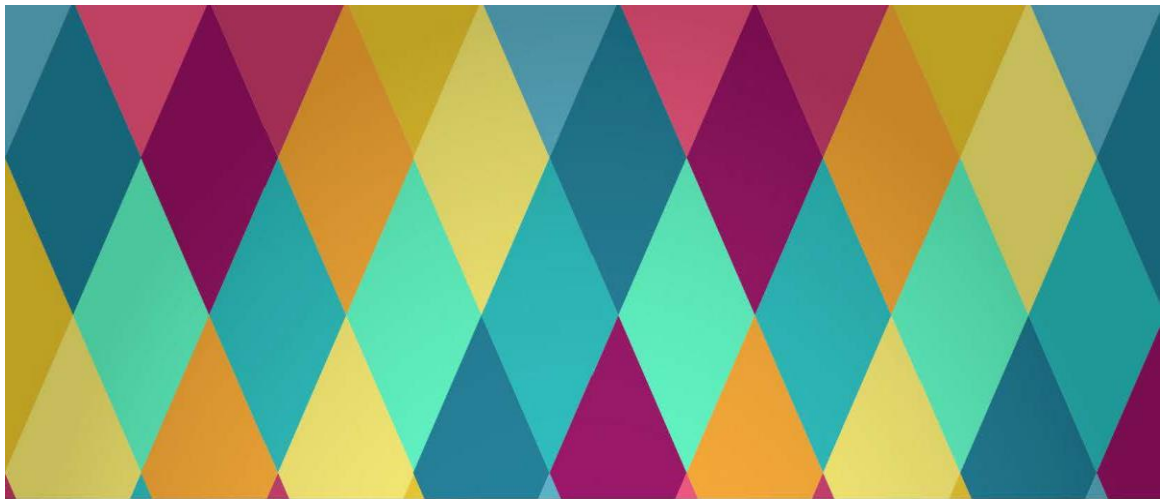
ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
26		รถโดยสาร (บัส)	บทที่ 1	http://ok-bus.com/new/webboard/detail/348	13 ม.ค. 59
27		รถสองแถว	บทที่ 1	http://pattayafortravel.blogspot.com/2013/05/blog-post_9040.html	13 ม.ค. 59
28		เรือพาย	บทที่ 1	http://www.ec-mall.com/gallery/natural/living/18226.html	13 ม.ค. 59
29		บ้านเรือนไทย	บทที่ 1	http://www.ku.ac.th/e-magazine/may48/know/home.html	13 ม.ค. 59
30		ตลาดน้ำอัมพวา	บทที่ 1	http://travel.mthai.com/region/central/69519.html/attachment /ตลาดน้ำอัมพวา	13 ม.ค. 59

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
31		พญานาค	บทที่ 2	http://www.oknation.net/blog/ditto/2011/07/25/entry-1	13 ม.ค. 59
32		รดน้ำดำหัว	บทที่ 3	http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9540000046102	13 ม.ค. 59
33		ประเพณีแห่ เทียนพรรษา จ. อยุธยา	บทที่ 3	http://travel.mthai.com/region/63467.html	19 ม.ค. 59
34		ประเพณีแห่ ขบวน พยุหยาตรา ทางชลมารค	บทที่ 3	http://www.newsrama2.com/news/topic-45217.html	19 ม.ค. 59
35		ประเพณีแห่พระ แข่งเรือ	บทที่ 3	http://ewt.prd.go.th/ewt/region7/main.php?filename=southculture01	19 ม.ค. 59

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
36		ประเพณีลอยกระทง	บทที่ 3	http://blog.noonswoonapp.com/5-belief-is-wrong-about-loy-krathong/	19 ม.ค. 59
37		น้ำปรุงไทย	บทที่ 3	http://topicstock.pantip.com/library/topicstock/2010/08/K9562547/K9562547.html	19 ม.ค. 59
38		น้ำอบไทย	บทที่ 3	http://thesiammagazine.com/th/น้ำอบไทย.html	19 ม.ค. 59
39		น้ำลดตอผุด	บทที่ 4	https://thaiphraseblog.wordpress.com/ สุภาภิตไทย	19 ม.ค. 59
40		บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น	บทที่ 4	https://thaiphraseblog.wordpress.com/ สุภาภิตไทย	19 ม.ค. 59

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
41		ตำนานพริก ละลายแม่น้ำ	บทที่ 4	http://www.chaiwbi.com/2556student/m5/d5701/wbi/565702/103.html	19 ม.ค. 59
42		เปิดอาน้ำ	บทที่ 5	https://www.youtube.com/watch?v=2LV8FU_IVks	19 ม.ค. 59
43		นกกระปูดใหญ่ (ตาแดง)	บทที่ 5	http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=channoi&month=01-2005&date=08&group=2&gblog=21	19 ม.ค. 59
44		ลอยกระทง	บทที่ 3	http://scoop.mthai.com/specialdays/26.html	19 ม.ค. 59
45		จุดประทัดไฟ	บทที่ 3	http://www.amazingthaitour.com/ประเพณีลอยกระทง	19 ม.ค. 59

ที่	รูปภาพ	ชื่อภาพ	ตำแหน่ง	ที่มา	วันที่สืบค้น
46		ไหลเรือไฟ	บทที่ 3	http://www.baanmaha.com/community/entries/894-วันลอยกระทง	19 ม.ค. 59

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสิริพัฒน์ ชลคีรี
วันเดือนปีเกิด	7 พฤษภาคม 2529
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน	95 ซ. เฉลิมพระเกียรติร.๙ 30 แยก 14-10 ถนนเฉลิมพระเกียรติร.๙ แขวงดอกไม้ เขตประเวศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10250
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ปฏิบัติราชการเลขานุการ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนากิจการเพื่อสังคม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์บริการวิชาการแก่ชุมชน ชั้น 6 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 114 ซอยสุขุมวิท 23 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ศิลป์ - คณิตศาสตร์1) จาก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2551	ศศ.บ. (วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2559	ศศ.ม. (สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ